

วารสาร
การบริหารและนิเทศการศึกษา

ISSN: 3027-8481 (Online)

Journal of Educational Administration Supervision

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2567 Volume 15 Number 1 January-April 2024

วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2567 ISSN 3027-8481 (Online)

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการสาขาวิชาทางการศึกษา การวิจัยและพัฒนารววิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การพัฒนานวัตกรรมด้านการบริหารและพัฒนาและการจัดการความรู้ ตีพิมพ์เผยแพร่ในรูปแบบบทความวิจัย บทความวิทยานิพนธ์ และบทความทั่วไปทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การตรวจสอบทางวิชาการบทความได้ผ่านการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิบทความละ 3 ท่าน

กำหนดการพิมพ์เผยแพร่ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน

ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม

ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

สำนักงาน

ภาควิชาการบริหารการศึกษา อาคารอเนกประสงค์ ชั้น 4

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทรศัพท์ : 043-743-174, ภายใน. 6234

e-mail: edujournal.as@gmail.com เว็บไซต์: <https://so20.tci-thaijo.org/index.php/JAD/>

ที่ปรึกษาวารสาร

รองศาสตราจารย์ ดร.ประยุक्त ศรีวิไล
รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแพง

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์

สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราษฎ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.จินฉวีตร ปะโคทั้ง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร

มหาวิทยาลัยนครพนม

รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัศน์นันท์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ธรรินทร์ นามวรรณ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ เทศบุตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ศรีพุทธรินทร์

มหาวิทยาลัยนครพนม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธ์

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Professor Dr. Gary Price

University of Wisconsin-Madison, USA

Professor Dr. Marilyn Waring

Deakin University, Australia

Professor Dr. Dennis A. Francis

University of the Free State, South Africa

Associate Professor Dr. Tran Vui

Hue University, Vietnam

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบทางวิชาการ

ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.จิณณวัตร ปะโคทั้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวกิจ ศรีปัดถา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สรวิวัฒน์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาท เนื่องเฉลิม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมทรง สิทธิ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนะวงศ์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรค้ำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนิดา ฝาระนัต	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนบพร แสงวงนิช	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพียงแข ภูผายาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2567 นี้ ประกอบด้วยบทความวิจัย จำนวน 12 เรื่อง ซึ่งครอบคลุมสาขาวิชาต่าง ๆ ทางการศึกษา โดยทุกบทความได้รับการพิจารณาทางวิชาการอย่างเข้มข้นจากผู้ทรงคุณวุฒิบทความละ 3 ท่าน เพื่อคงคุณภาพทางวิชาการและการเผยแพร่ในฐานะข้อมูลวารสารทั้งระดับชาติและนานาชาติ

กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีแก่วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์
บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

สภาพ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

จุฑามาศ โสมมา, ไพฑูรย์ พวงยอด 1-10

การพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม: กรณีศึกษาโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 105 (เชือกหม้ายวิทยา).

สัญญา เบ้าธรรม, บุญฤทธิ์ เพชรวิศิษฐ์, กรองแก้ว กิ่งสวัสดิ์ 11-22

การพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ธนาภรณ์ หอมเย็น, สมถวิล ชันเขตต์, ปริญญา ปริพุด 23-38

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงาน
การศึกษาพิเศษ

อรพรรณ วรรณสิงห์, โกวิดมน์ เทศบุตร 39-51

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงาน
การศึกษาพิเศษ

ปิ่นนัต นามจันทร์, โกวิดมน์ เทศบุตร 52-67

การพัฒนาผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม

ชลธิภา รักษาใหญ่, วชิรี แสงบุญเรือง, พิจิตรา ธงพานิช 68-81

การฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมแม่เบิ้ลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจ

ณัฐวุฒิ สุริยะ, วชิรี แสงบุญเรือง, นิราศ จันทร์จิตร 82-93

การพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตรการตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

อชิรญา ภูจอมจิต, วัชรีย์ แสงบุญเรือง, นิราศ จันทร์จิตร 94-107

การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3

เอกลักษณ์ เจือมา, โกวิวัฒน์ เทศบุตร 108-121

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ธนัชพร ปัสสาวะโท, อำนาจ ชนะวงค์, จิราพร วิชระโกชน์ 122-137

แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

กฤษกร บัวขาว, อำนาจ ชนะวงค์, จิราพร วิชระโกชน์ 138-147

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบอินโฟกราฟิก เรื่อง การออกแบบสาร สำหรับนิสิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ก่อเกียรติ ขวัญสกุล, เหมมิณูช ธนปัทม์มีมณี 148-165

สภาพ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
Situations and Needs Development for Participatory Management of
Schools under the Office of Nakhon Phanom Primary Education Service
Area 2.

จุฑามาศ โสมมา^{1*}, ไพฑูรย์ พวงยอด²
Jutamard Somma^{1*}, Paitoon Puangyod²

(Received: 2023-11-4; Revised: 2023-01-09; Accepted: 2024-01-20)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ (2) ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู รวมจำนวน 400 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้เกณฑ์ร้อยละ และวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 2 ฉบับ คือ (1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา ร้อยละ เท่ากับ 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .37 - .81 (2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา ร้อยละ เท่ากับ 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .31 - .80 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

¹ Graduate Student of Educational Administration and Development Program, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

² Lecturer of Educational Administration and Development, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

Corresponding author, E-mail: jutamard140528@gmail.com

ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพปัจจุบันการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย เฉพาะด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงสูงกว่าค่ากลาง มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น, การบริหารแบบมีส่วนร่วม

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the current and desirable situations and 2) to assess the need for the development of participatory management in schools Under the Office of Nakhon Phanom Primary Education Service Area 2. The samples used were 400 administrators and teachers. The sample size determination using a percentage basis and they were selected by stratified random sampling, according to the size of the school. There were 2 instruments used in this study: 1) a current situation questionnaire in development of participatory management in schools with the index of item objective congruence (IC) 1.00, the discrimination between .37 - .81, and the reliability of .97; and 2) questionnaire on the desirable situations conditions questionnaire in development of participatory management in schools with the index of item objective congruence (IC) 1.00, the discrimination between .31 - .80, and the reliability of .97. The statistics employed were percentage, mean and standard deviation and Priority Needs Index Modified (PNI_{Modified}).

The results of the research showed that: 1) the overall current situations were at a high level and the overall desirable situations were at the highest level. (2) The needs for the development of participatory school management, ranked in descending order of importance, highlight three aspects: involvement in decision-making, involvement in assessment, and involvement in benefits. These aspects have higher indices of importance ranking for needs Assessment than the average value.

Keywords: Needs Assessment, Participatory Management

บทนำ

การให้การศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ การศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนจึงมีความจำเป็นและมีส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาพลเมืองของประเทศ ซึ่งส่งผลต่อความเจริญและการพัฒนาประเทศในทุกด้าน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวลาเวลาที่โลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจสังคมของประเทศ และของโลกควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

นอกจากนี้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติยังได้กำหนดคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลกไว้โดยเน้นให้คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ปัจจัยหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นอันดับแรก ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของโรงเรียนนั้นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง คือผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งมีส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ผู้บริหารและครูจึงต้องทำงานร่วมกัน มีกระบวนการทำงานที่จะทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกลวิธีหนึ่งในการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนที่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะบริหารงานโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรได้นำหลักการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูผู้สอนร่วมรับผิดชอบตัดสินใจในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมในความเป็นเจ้าของ และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งจะสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องสร้างความเข้มแข็งในการบริหารโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและความจำเป็น การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่

อย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ให้ผู้บริหารครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม จำนวน 2,360 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม จำนวน 400 คน โดยผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ ร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ตามขนาดโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .37 - .81 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .97 2) แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .31 - .80 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .97

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามนำเสนอข้อมูลโดยการแสดงความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยใช้วิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณานำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ และนำเสนอข้อมูล โดยการแสดง ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยนำ ข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง สภาพ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหาร แบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า

1.สภาพปัจจุบันในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผล ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และ สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา โดยรวมและจำแนกรายด้าน

การพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{Modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล		
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.28	0.44	มาก	4.72	0.38	มากที่สุด	0.103	1
ด้านการกระจายอำนาจในการบริหาร	4.34	0.43	มาก	4.74	0.41	มากที่สุด	0.092	4
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	4.39	0.47	มาก	4.77	0.42	มากที่สุด	0.086	7
ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย	4.35	0.47	มาก	4.74	0.43	มากที่สุด	0.090	5
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	4.31	0.44	มาก	4.73	0.40	มาก	0.097	3
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.33	0.46	มาก	4.76	0.38	มาก	0.099	2
รวม	4.34	0.38	มาก	4.74	0.37	มาก	0.092	-

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) โดยรวมเท่ากับ 0.092 และลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหาร

แบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็น จากมากไปหาน้อย เฉพาะด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง สูงกว่าค่ากลาง มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง สภาพ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผู้วิจัยได้อภิปรายผล การศึกษา ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

1.1 สภาพปัจจุบันในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความสอดคล้อง และเชื่อมโยงกับแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1980) ที่กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ที่ประชาชนมีส่วนร่วมในทรัพยากรต่าง ๆ ให้กับโครงการทั้งในด้านการเงิน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการบริหารและประสานงานโครงการต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตาม เป้าหมายของการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของจรัส อติวิทยากรณ์ (2553) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน มีส่วนร่วมจัดลำดับ ความสำคัญของปัญหา กำหนดแผน และโครงการเพื่อแก้ปัญหา จัดทำแผนและโครงการ ซึ่งสอดคล้อง กับ เยาวลักษณ์ บ่อเกิด (2560) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1.การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการ ปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมือง กาญจนบุรีตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับ มากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย คือ ด้านการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับฤทัยรัตน์ สิมปัญญา (2560) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงาน แบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา อยู่ระดับมากที่สุด ในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 75.90 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับ ปารีชาต แก้วสาร,ลินดา นาคโปย และสายฝน เสกขุนทด (2561) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย

จากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการไว้วางใจกัน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูล

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้มีสาเหตุมาจากการที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็ทางตรงหรือทางอ้อม เพื่่อมุงประโยชน์ให้แก่องค์กรการสร้างบรรยากาศทำงานแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และรับผิดชอบ สิ่งเหล่านี้จะให้ผู้ร่วมงานเกิดความเข้าใจในปัญหาของหน่วยงาน ช่วยลดความขัดแย้งในการทำงานเพิ่มพูนความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น ซึ่ง ญชร สุขสม (2553) ได้กล่าวถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็ทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ตลอดจนการประเมินผล โดยทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กรอีกทั้งสุรินทร์ แก้วมณี (2558) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบริหารงานแบบมีส่วนร่วมว่าก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้บริหารงานและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์กรช่วยลดความขัดแย้งในการทำงานเพิ่มพูน ซึ่งสอดคล้องกับ ทับทิม แสงอินทร์ (2559) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธา วิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธา วิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน และทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน ด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการ ด้านการกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ ด้านความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบ และสามารถดูแลตนเองได้ และด้านความไว้วางใจกัน ตามลำดับ (2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน

2. การประเมินความต้องการจำเป็นในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI modified) โดยมีค่าโดยรวมเท่ากับ 0.092 พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย เฉพาะด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงสูงกว่าค่ากลาง มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ตามลำดับ มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1980) ที่กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่ประชาชนมีส่วนร่วมในทรัพยากรต่าง ๆ ให้กับโครงการทั้งในด้านการเงิน แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการบริหารและประสานงานโครงการต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายของการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ โสภิตา

คล้ายหนองสรวง (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้คือ ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ความยึดมั่นผูกพันการไว้วางใจกัน และการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ วิบูลธ ธิลพิบูลย์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ทั้งภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ความยึดมั่น ผูกพัน ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน การไว้วางใจกัน และการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และสอดคล้องกับ กัญญาญญ์ ธาริบุญ และนพดล เจริญอักษร (2558) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีม ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้คือ ความผูกพันต่อองค์การ การพัฒนาทีมงาน การกระจายอำนาจ ความไว้วางใจกัน การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ การตัดสินใจร่วมกัน การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ความเป็นอิสระในการบริหารองค์การ และเข้าใจธรรมชาติขององค์การ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

นำผลการศึกษาเรื่อง สภาพและความต้องการจำเป็น ในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

1.1 สภาพปัจจุบันในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรเข้ามามีส่วนร่วมคิดตัดสินใจ ร่วมวางแผน ให้ครู ได้แสดงความคิดเห็นตัดสินใจร่วมกันในการบริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดการระดมความคิดเห็นที่หลากหลาย ซึ่งดีกว่าการคิดและตัดสินใจเพียงบุคคลคนเดียว ทำให้ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมทำให้เกิดการตัดสินใจที่มีคุณภาพและเกิดความพึงพอใจในการบริหารสถานศึกษา

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการกระจายอำนาจสร้างความพึงพอใจในการทำงานให้กับครู มีการมอบอำนาจในการดำเนินการให้แก่ครูในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นต่อหน้าที่ ทำให้ผู้บริหารมีพันธะผูกพันกับครูในการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ครูและนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

1.3 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการบริหารร่วมกันกับครูในการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษา ให้ครูมีส่วนร่วม

ในการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย ซึ่งดีกว่าการคิดและตัดสินใจเพียงบุคคลคนเดียวผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมทำให้เกิดการตัดสินใจที่มีคุณภาพและทำให้เกิดความพึงพอใจในการบริหารสถานศึกษา ครูมีอำนาจในการตัดสินใจร่วมกันในงานส่วนรวมจนประสบความสำเร็จร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

2.2 ควรศึกษาและเปรียบเทียบการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบในการพัฒนาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาญญ์ ธาธิบุญ และนพดล เจนอักษร. (2558). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีม ของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี บัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จรัส อติวิทยากรณ์. (2553). *หลักการและทฤษฎีทางการบริหาร*. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ทับทิม แสงอินทร์. (2559). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรรพวิทยาสรรพวิทยาสรรพบุรี*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- ประสาร พรหมณา. (2553). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม รายงานประจำปี 2552 โรงเรียนบ้านพรหมนิมิต สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา สระแก้ว เขต 1*. (อัดสำเนา).
- ปาริชาติ แก้วสาร, ลินดา นาคโอบ และสายฝน เสกขุนทด. (2561). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- มณฑาทิพย์ ศิริสุขุม และคณะ. (2564). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล*. *วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*, 23(1), 1-12.
- ฤทัยรัตน์ สิมปัญญา. (2560). *การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9*. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 9(1), 299-213.
- วิบูลอร นิลพิบูลย์. (2563). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 1*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- โคภิตา คล้ายหนองสรวง. (2559). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 27(2), 135-146.
- สายฝน เสกขุนทด. (2561). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษาปราจีนบุรี นครนายก. *วารสารจันทร์เกษมสาร*, 27(2), 228-244.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558*. สำนักปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3) พ.ศ.2553*. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579*. พริกหวานกราฟฟิค.
- สุรินทร์ แก้วมณี. (2558). *รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์กรคณะบุคคลเพื่อส่งเสริม ประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวลักษณ์ บ่อเกิด. (2560). *การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี*. [การศึกษาอิสระปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Cohen, J.M., & Uphoff, N.T. (1980). *Participations place in rural development: Seeking clarity through specificity*. World Developments.
- Elliont, D. C. (1994). Collaborative, decentralized management and perceptions of quality schooling outcome. *Dissertation Abstracts International*, 52(10), 125.
- Likert, R. (1961). *New Pattern of Management*. McGraw – Hill.

แนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม: กรณีศึกษาโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 105
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

Guidelines for Development an Innovative Organization: A Case Study of
Thairathwitthaya 105 School

สัญญา เบ้าธรรม^{1*}, บุญฤทธิ์ เพชรวิศิษฐ์², กรองแก้ว กิ่งสวัสดิ์³

Sanya Baotham^{1*}, Boonyaris Petwisit², Krongkaew Kingsawat³

(Received: 2024-29-01; Revised: 2024-02-12; Accepted: 2024-02-27)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 105 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยใช้รูปแบบการศึกษาเฉพาะกรณี ผู้วิจัยจึงเลือกโรงเรียนที่มีความโดดเด่นในการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม และโรงเรียนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณภาพ โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือการวิจัยเสนอ ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา สร้างความน่าเชื่อถือข้อมูล โดยใช้หลักการตรวจสอบสามเส้า และหลักสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹Graduate Student of Education in Educational Administration and Quality Development, Khon Kaen University

²อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²Lecturer, Education Administration and Quality Development, Faculty of Education Administration and Quality Development, Khon Kaen University, Thailand.

³อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³Lecturer, Education Administration and Quality Development, Faculty of Education Administration and Quality Development, Khon Kaen University, Thailand.

Corresponding author, E-mail: sanya.sky.nk@gmail.com

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 105 มีแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ได้แก่ 1) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมุ่งพัฒนาสมรรถนะสู่การเป็นนวัตกรรม 2) การจัดการความรู้ของโรงเรียนโดยการจัดระบบการบริหารจัดการความรู้เชิงนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ 3) บรรยากาศองค์กรของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม

คำสำคัญ: องค์กรแห่งนวัตกรรม, แนวทางการพัฒนา, การศึกษาเฉพาะกรณี

Abstract

The purpose of this research was to study the guidelines for developing innovative organization potential of Thairathwitthaya 105 School under Nong Khai Primary Education Service Area Office 1. The case study approach was used. The researcher selected a school outstanding in developing innovative organization and participating in the Quality School Project. There were 30 stakeholders as key informants. The research instruments included observation form, interview form, and document analysis form. The research instruments were submitted to experts to examine content validity. Content analysis was utilized for data analysis. Trustworthiness of data was enhanced through triangulation and good relationships with key informants. The findings revealed that Thairathwitthaya 105 School had the following guidelines for developing innovative organization: 1) developing teachers and educational personnel to build innovator competencies 2) managing the school's knowledge through establishing a systematic innovative knowledge management system 3) developing an organizational climate focusing on innovative learning atmosphere.

Keywords: Innovative organization; Development guidelines; Case study

บทนำ

การขับเคลื่อนประเทศ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในระดับโลก ต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดความเปราะบาง หากไม่ได้รับการแก้ปัญหาเป็นสาเหตุให้ก้าวตามโลกปัจจุบันไม่เท่าทัน โอกาสที่พลาดการใช้ประโยชน์จากพลวัตการเปลี่ยนแปลงระดับโลก ตลอดจนผลกระทบจากความปกติใหม่ ที่เกิดขึ้นมีผลกระทบการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ จำเป็นต้องมีการยกระดับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาก้าวผ่านปัญหาอุปสรรค ให้พร้อมที่จะสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม เป็นเป้าหมายพลิกโฉมประเทศไทย ให้สามารถปรับตัวและรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันต่อเนื่อง (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความสามารถของประเทศยึดเป้าหมายในการยกระดับประเทศไทยให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจทั้งระบบ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันการพัฒนาประเทศในระยะ

ต่อไป การพัฒนาในช่วง 20 ปีข้างหน้าเน้นการวิจัยพัฒนานวัตกรรม และนำเทคโนโลยีใหม่มาปรับใช้ต่อยอดภาคการผลิตและบริการเพื่อเพิ่มผลิตภาพและสร้างมูลค่าเพิ่ม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) การบริหารจัดการศึกษามีการขับเคลื่อนด้วยองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาฐานความรู้และนวัตกรรมการศึกษาที่เน้นการพัฒนาบุคลากร 4 มิติ คือ การปฏิรูปนักเรียน การปฏิรูปครู การปฏิรูปโรงเรียน และการปฏิรูประบบการบริหารจัดการ โดยบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ การนำองค์กร การวางแผนกลยุทธ์ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การบริหารสัมพันธ์ชุมชน และการพัฒนาระบบสารสนเทศ และการจัดการนวัตกรรม (ภารดี อนันต์นาวิ และสิทธิพร ประวัติรุ่งเรือง, 2563) “นวัตกรรม” เป็นคำตอบทางกลยุทธ์ที่สำคัญซึ่งองค์กรส่วนใหญ่หวังว่าเป็น “ทางรอดและการเติบโต” ได้ ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว นวัตกรรมเป็นความสามารถในการใช้ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์จากทักษะและประสบการณ์พัฒนาให้เกิดสิ่งใหม่ที่สามารถสร้างความสำเร็จหรือผลกระทบเชิงบวกต่าง ๆ ต่อองค์กรได้ นำไปสู่การยกระดับความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งสร้างความยั่งยืนให้องค์กรเติบโตต่อไปได้ในโลกยุคที่เรียกกันว่า VUCA World องค์กรจำเป็นที่จะต้องใช้นวัตกรรมพัฒนาการดำเนินงานเพื่อสมรรถนะที่เหมาะสมต่อการอยู่รอดและเติบโตภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (สุรเดช จงวรรณศิริ, 2562) องค์กรในศตวรรษที่ 21 อยู่ในยุคดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศมีอิทธิพลมากต่อองค์กรทุกรูปแบบ ส่งผลให้องค์กรต่าง ๆ ต้องปรับตัวเพื่อให้อยู่รอด องค์กรสมัยใหม่ต้องปรับตัวบุคลากรในองค์กร จำเป็นต้องพัฒนาทักษะด้านความรู้ (Hard Skills) ทักษะทางอารมณ์และสังคม (Soft Skills) ตลอดจนการพัฒนาเพื่อยกระดับทักษะเดิมให้ดีขึ้น (Upskills) และการสร้างทักษะใหม่ที่เป็นในการทำงาน (Reskilling) เพื่อฝึกฝนเพิ่มพูน และพัฒนาทักษะที่จำเป็นเหล่านี้เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ประทุมทิพย์ ทองเจริญ, 2565) ซึ่งองค์กรนวัตกรรม เป็นองค์กรที่สนับสนุนการดำเนินการด้านนวัตกรรมของบุคลากรในองค์กร มีการบริหารการเปลี่ยนแปลง การสร้างนวัตกรรมด้วยกระบวนการที่หลากหลายผู้บริหารองค์กรช่วยผลักดันสมาชิกในองค์กรให้เกิดความมุ่งมั่นเป็นวัฒนธรรมองค์กร

การสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะขององค์กรแห่งนวัตกรรม (กิริติ ยศยิ่งยง, 2552) การนำแนวคิดนวัตกรรมการบริหารจัดการองค์กรสมัยใหม่ เพื่อปรับเปลี่ยนคุณลักษณะองค์กร หรือพฤติกรรมองค์กร ให้สนองสิ่งเร้าบริบทของโลกปัจจุบัน ซึ่งมีความรู้และนวัตกรรมช่วยเพิ่มคุณค่า พัฒนาผลิตสินค้าบริการที่ดีมีคุณภาพ สนองความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้า ความอยู่รอด และความสามารถในการแข่งขันขององค์กร ดังนั้น นวัตกรรม และความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมจึงสำคัญในการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2560) จากการสังเคราะห์องค์ประกอบขององค์กรแห่งนวัตกรรมจากเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยของ กิริติ ยศยิ่งยง, (2552); ปรีดา ยังสุขสถาพร, (2558); ภารดี อนันต์นาวิ, (2557); ขวัญชนก แสงท้านัง, (2563); สุริศา ริมศิริ, (2562); อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี, (2561); Marilú, (2020); Benaim, (2014); Bayó, (2019) สรุปได้ว่าความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การบริหารเชิงกลยุทธ์ 2) โครงสร้างองค์กร 3) การสื่อสารขององค์กร 4) บรรยากาศองค์กร 5) การพัฒนาบุคลากร และ 6) การจัดการความรู้

โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 105 เป็นโรงเรียนในโครงการด้วยรักและห่วงใย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 เป็นโรงเรียนขนาดกลาง เปิดทำการเรียนสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ภารกิจในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศอย่างหลากหลาย ได้แก่ การจัดการเรียน การสอนตามรูปแบบมอนเตสซอรี การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างไรก็ตามยังมีความ จำเป็นที่จะต้องนำแนวคิดนวัตกรรมการบริหารจัดการองค์กรสมัยใหม่ มาปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน การจัดการความรู้ การพัฒนาคุณลักษณะนักเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การบริหารเชิงกลยุทธ์ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์การ จัดพัฒนาการสื่อสารองค์กร การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาทักษะด้านความรู้ ทักษะด้านอารมณ์และสังคม การพัฒนาเพื่อยกระดับ ทักษะเดิมทักษะด้านความรู้ (Hard Skills) ซึ่งเป็นเรื่องของวิชาชีพ (Professional) คือ ความรู้ความสามารถ ในเชิงเทคนิคต่าง ๆ ทั้งความสามารถด้านวิชาการ ทักษะการทำงานเชิงฝีมือต่าง ๆ ความสามารถในการใช้ภาษา การคิดคำนวณ เป็นประเภทความสามารถที่ทำให้คุณสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้ ทักษะหรือความสามารถ ที่ใช้ในการทำงานในแต่ละสายอาชีพ ซึ่งสามารถวัดประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น การอ่าน การเขียน การคำนวณ การทำบัญชี การเล่นเกม การเขียนโปรแกรม การวาดภาพ การวิจัย การทำอาหาร การใช้เครื่องมือ ต่าง ๆ เป็นต้น

การสร้างทักษะใหม่ทักษะแห่งอนาคตคือทักษะพื้นฐานที่จะทำให้คุณมีความโดดเด่นเหนือกว่าคนอื่น ๆ และทำให้คุณเป็นผู้ที่มีทักษะพิเศษรอบด้านซึ่งไม่สามารถแทนที่ด้วยเทคโนโลยีใด ๆ ได้ นอกจากนี้ ทักษะแห่ง อนาคตทำให้มีความพร้อมที่จะรับมือต่อความเปลี่ยนแปลง และเป็นบันไดให้คุณสามารถพัฒนาไปสู่ทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง ทักษะทางอารมณ์และสังคม (Soft skills) คือ ทักษะหรือความสามารถ เฉพาะบุคคลที่ใช้เครื่องมือวัดหรือประเมินเป็นระดับคะแนนได้ยาก เช่น ความคิด ถึงแม้จะไม่สามารถมองเห็น ได้อย่างชัดเจน แต่ก็มีความสามารถที่จำเป็นอย่างยิ่งในการทำงานในยุคปัจจุบัน ที่ช่วยให้เกิดการดำเนินงานที่มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถทำงานทุกอย่างลุล่วงด้วยดี และสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขยิ่งขึ้น อย่างเช่น ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการพูดคุยทำงานกันเป็นทีม เป็นต้นสร้างสรรค์ การเป็น ผู้นำ การบริหารเวลา มนุษยสัมพันธ์ การปรับตัว การควบคุมอารมณ์ เป็นต้น ซึ่งได้แก่ 1) ทักษะการสื่อสาร (Communication) เป็นทักษะแรก ๆ ที่ทุกคนควรมีในการทำงาน เพราะถ้าขาดการสื่อสารหลายครั้งก็ก่อให้เกิด ปัญหามากมาย ทั้งทุกคนเข้าใจไม่ตรงกัน มีเป้าหมายคนละอย่าง ก็ทำให้ทีมทำงานออกมาคนละทิศคนละทาง การ สื่อสารที่ดีและชัดเจนนอกจากจะทำให้ทุกฝ่ายเข้าใจได้กระจ่างแล้วก็ยังช่วยให้ทีมทำงานง่ายขึ้นและมีประสิทธิภาพ 2) ทักษะการปรับตัว (Adaptability) มีความจำเป็นอย่างมาก เพราะมันแสดงให้เห็นว่า เราไม่ได้โฟกัสแค่เป้าหมาย อย่างเดียว แต่ยังมีถึงการปรับเปลี่ยนวิธีการในการไปถึงเป้าหมาย 3) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem-solving) เป็นทักษะที่ทุกคนควรมีในทุกสถานการณ์ ไม่เพียงเฉพาะแต่ในการทำงานเท่านั้น ในชีวิตประจำวันเราก็อาจใช้ โดยไม่รู้ตัว อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นก็อาจเป็นปัญหาระยะสั้นที่ต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่บางปัญหาก็คือเป็น แบบระยะยาวที่ต้องมีการวางแผนก่อนลงมือทำ 4) ทักษะการจัดการเวลา (Time Management) ถ้าการทำงาน เป็นทีม การจัดการเวลาถือเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ในการจัดการเวลา คือการวางแผนก่อนล่วงหน้า จัดลำดับ ความสำคัญของงาน และกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดงานเพื่อทำงานตามแผนที่วางไว้ให้เสร็จสิ้น 5) ทักษะความเป็นผู้นำ (Leadership) ผู้นำรวมถึงมุมมองความคิดและวิสัยทัศน์ที่จะนำพาทีมสู่ความสำเร็จมีทักษะการตัดสินใจที่ดี

สามารถดึงศักยภาพของทีมได้ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับทีมงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

องค์กรแห่งนวัตกรรมเป็นทางเลือกใหม่สำหรับการพัฒนาองค์กรซึ่งวงการการศึกษาใช้นวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนการบริหารจัดการให้องค์กรพัฒนาทั้งระบบโดยความสำเร็จขององค์กร และการอยู่รอดในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างขึ้นอยู่กับความคิดสร้างสรรค์การค้นพบสิ่งใหม่ ๆ และนวัตกรรม สถานศึกษาควรพัฒนาระบบการบริหารปลูกฝังบุคลากรให้มีพฤติกรรมองค์กรการกระทำที่มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมาย นวัตกรรมเป็นกระบวนการจัดการระบบหรือแนวทางปฏิบัติใหม่ ๆ หรือแทรกเข้าไปในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งองค์กรทางการศึกษาจะต้องเรียนรู้ที่จะใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมที่เกิดจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีมากกว่าการสอนแบบปกติทั่วไป จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาคนให้มีศักยภาพในการสร้างสรรค์ นวัตกรรมเพิ่มขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การบูรณาการการสอน การวิจัย และการบริหารจัดการการศึกษา รวมทั้งพัฒนาการจัดการความรู้ และการจัดการนวัตกรรม

ผู้วิจัยจึงสนใจการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม การนำแนวคิดนวัตกรรมการบริหารจัดการองค์กรสมัยใหม่มาใช้ในสถานศึกษา เพื่อปรับเปลี่ยนคุณลักษณะโรงเรียน หรือพฤติกรรมองค์กร ตอบสนองบริบทปัจจุบันช่วยเพิ่มคุณค่าพัฒนาแนวทางการทำงานสร้างผลผลิตคือนักเรียนที่ดีมีคุณภาพ สนองความต้องการ และความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสีย ดังนั้น นวัตกรรม และความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมจึงสำคัญในการบริหาร การศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 105 สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study) มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นองค์กร แห่งนวัตกรรมของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 105 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยมี ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่คัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 30 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตโดยการสังเกตจากการประชุมสนทนากลุ่ม แบบสัมภาษณ์โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมีลักษณะแสดง ความคิดเห็นเสนอแนะแนวทางเพื่อให้ได้ประเด็นสาระที่ศึกษา และแบบวิเคราะห์เอกสารจากแผนปฏิบัติการ แผนงบประมาณ และรายงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยสร้างความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ การสัมภาษณ์ โดยผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมประเด็น ของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วปรับแก้ตามคำแนะนำก่อนนำไปสัมภาษณ์ ผู้วิจัย ดำเนินการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 105 มีแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม จากองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบ ซึ่งได้นำมาเป็นแนวทางการพัฒนา 3 องค์ประกอบจากการสัมภาษณ์ ได้แก่

1. แนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า มีเป้าหมายการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรสู่การเป็นนวัตกร โดยการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานของบุคลากร การนำคณะครูศึกษาดูงานโรงเรียนที่เป็นต้นแบบด้านความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม การมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาผลการปฏิบัติงาน การให้รางวัลแก่ผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นนวัตกรหรือผู้มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น การพัฒนาตนเองของตามความสนใจ และการฝึกอบรมพัฒนาทักษะด้านนวัตกรรม โรงเรียนควรเน้นการพัฒนาบุคลากร ซึ่งปัญหาบุคลากรยังขาดความรู้ความสามารถโดยเฉพาะด้านนวัตกรรมสมัยใหม่ การพัฒนาองค์ความรู้นวัตกรรมการเรียนรู้ การสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับครู โรงเรียนควรนำไปพัฒนาการจัดการความรู้ การจัดการความรู้ที่เป็นระบบ และเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ “...โรงเรียนมีจุดด้อยในเรื่องการพัฒนาบุคลากร ขาดการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง...” (กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) และ “...โรงเรียนมีจุดด้อยในเรื่องการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาองค์ความรู้นวัตกรรมการเรียนรู้ การสร้าง Electronic portfolio การสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับครู การรับการอบรมที่ไม่ตรงสาขาวิชาเอก...” (กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

2. แนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียน โดยการจัดระบบการบริหารจัดการความรู้เชิงนวัตกรรม อย่างเป็นระบบ ด้านการจัดการความรู้ พบว่า บุคลากรในโรงเรียนมีความต้องการแนวทางการกำหนดเป้าหมาย การเรียนรู้เชิงนวัตกรรม การจัดการสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้เพื่อช่วยในการบริหารจัดการความรู้ขององค์กร การส่งเสริมสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้ในองค์กรและผู้เกี่ยวข้อง จัดหาแหล่งเรียนรู้เพื่อการบริหารจัดการความรู้ขององค์กร การปฏิบัติการณ์ค้นหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และมีการบริหารจัดการความรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ “...ประเด็นพัฒนาการจัดการความรู้ เป้าหมายการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมเหมาะสม นักเรียนทุกระดับชั้น...” (ผู้ปกครอง, 2566) และ “...ประเด็นพัฒนาการจัดการความรู้ การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมและแหล่งเรียนที่หลากหลายตอบสนองนักเรียนทุกชั้น...” (กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

3. แนวทางการสร้างบรรยากาศองค์กรของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม พบว่า โรงเรียนมีบรรยากาศการทำงานที่ดี เป็นการทำงานแบบครอบครัว มีความเป็นกันเอง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้เกียรติและยอมรับทุกคนที่เกี่ยวข้อง และมีบรรยากาศที่เสริมสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ “...ทุกคนในโรงเรียนมีความเป็นพี่น้องกัน มีการร่วมมือกันทำงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกื้อกูลกัน และมีการให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอทั้งครูและนักเรียน...” (คุณครูวิชาการ คนที่ 1, 2566) “...คณะครูผู้บริหารมีความเป็นกันเอง มีการทำงานเป็นครอบครัว พี่น้องกัน คณะครูให้เกียรติกรรมสถานศึกษา เอาใจใส่นักเรียนปัญหาของนักเรียน ออกเยี่ยมบ้านร่วมมือกับผู้ปกครองช่วยเหลือนักเรียน...” (กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) และ “...คณะครูผู้บริหารมีความเป็น

กันเอง เอาใจใส่ลูกนักเรียน ให้ความสำคัญกับผู้ปกครองเวลามาติดต่องาน หรือมาประชุม คุณครูมีความสนใจและให้คำแนะนำที่ดี การต้อนรับที่ดี...” (ผู้ปกครอง) คนที่ 2, 2566)

อภิปรายผล

จากการดำเนินการวิจัยและสรุปผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 105 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่าบุคลากรในโรงเรียนมีความต้องการพัฒนาองค์ความรู้ การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ พัฒนาทักษะการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง และนำคณะครูศึกษาดูงานโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ หรือมีผลงานดีเด่นทางด้านความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม การมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การพิจารณาผลการปฏิบัติงาน การให้รางวัลแก่ผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นนวัตกรรมหรือผู้มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น และให้มีการพัฒนาตนเองของตามความสนใจ มีการฝึกอบรมพัฒนาทักษะด้านนวัตกรรม ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของนันทวัน แก้วปาน. (2563). ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสำนักงานขนส่งจังหวัดในเขตภาคกลางตอนล่าง พบว่า การบริหารของสำนักงานขนส่งจังหวัดในเขตภาคกลางตอนล่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย กลยุทธ์ขององค์กร โครงสร้างองค์กร และค่านิยมร่วม ความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสำนักงานขนส่งจังหวัดในเขตภาคกลางตอนล่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย นวัตกรรมกระบวนการ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรม การบริหารจัดการ 2. ผลการเปรียบเทียบความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสำนักงานขนส่งจังหวัดในเขตภาคกลางตอนล่าง ตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า มีความแตกต่างกัน แนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสำนักงานขนส่งจังหวัดในเขตภาคกลางตอนล่าง ประกอบด้วย 1) ด้านนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่โดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับปรุงคุณภาพของการให้บริการแก่ประชาชน ลดขั้นตอนและลดเวลา การให้บริการ 2) ด้านนวัตกรรมกระบวนการ ควรพัฒนากระบวนการทำงานใหม่ ๆ โดยนำเทคโนโลยีมาช่วยเชื่อมโยงข้อมูลและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน 3) ด้านนวัตกรรมการบริหารจัดการ ควรนำเทคโนโลยีตลอดจนการบริหารจัดการมาช่วยควบคุม ดูแลระบบการขนส่ง เพื่อให้เกิดความปลอดภัย สะดวกรวดเร็ว และเพียงพอแก่ประชาชน ยังมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมภพ นาคทองคำ (2561) ได้วิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อองค์กรนวัตกรรม ของอุตสาหกรรมสิ่งทอ ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล พบว่า 1) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิ่งทอ มีความคิดเห็นไปในทิศทาง เกี่ยวกับ ในด้านการปรับตัว และการนำเอากลยุทธ์เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารในอุตสาหกรรมสิ่งทอ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างมาก กลไกในองค์กรจะต้องขับเคลื่อนตลอดเวลา ระดับความคิดของบุคลากร ในองค์กรจะต้องปรับเปลี่ยนในทิศทางบวกและพัฒนาตามยุคสมัย การนำเอาเทคโนโลยีทางความคิด เข้ามาบริหารคน เป็นสิ่งสำคัญสำหรับพนักงานและองค์กร การที่องค์กรปรับเปลี่ยนเป็นองค์กร นวัตกรรม จะทำให้องค์กรสามารถแข่งขันกับคู่แข่งรายอื่น ๆ ได้และทำให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้นจากเดิม (1) ด้านความคิดเป็นระบบ บุคคลที่มีความรู้ รูปแบบความคิด มิติของกระบวนการพัฒนา และการจัดการเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยหลักที่องค์กรสิ่งทอจะต้องนำไปใช้ และพัฒนา องค์กรของคนให้เป็นองค์กรนวัตกรรม เพื่อที่จะพัฒนาบุคลากรของตนให้มีศักยภาพและพัฒนา

เศรษฐกิจสิ่งทอให้เติบโตเพิ่มขึ้น ทั้งนี้งานวิจัยดังกล่าวยังมีความสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Ossiannilsson, E. (2019) ได้วิจัยการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมและพื้นที่การเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ผลการวิจัย พบว่า ในพื้นที่การเรียนรู้ที่เป็นนวัตกรรมและพื้นที่การเรียนรู้ยุคหน้า เป็นความพยายามอย่างต่อเนื่องในการรวมพื้นที่ เทคโนโลยี และการเรียนการสอนเพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนประสบความสำเร็จ มีการหารือและอธิบายแนวคิดและลักษณะของพื้นที่การเรียนรู้ที่เป็นนวัตกรรม เช่นเดียวกัน ความท้าทายระดับโลกต่อภาคการศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญที่สุดคือผู้เรียน ซึ่งในศตวรรษที่ 21 จากมุมมองด้านการเรียนการสอน การนำเสนอและประยุกต์ใช้พื้นที่การเรียนรู้ที่เป็นนวัตกรรมเป็นเรื่องของการคำนึงถึงสิทธิของผู้เรียน ซึ่งหมายความว่าผู้เรียนสามารถคาดหวัง ซึ่งอำนวยความสะดวกและเสริมสร้างการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21

2. แนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียน มีแนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนโดยการจัดระบบการบริหารจัดการความรู้เชิงนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ พบว่าบุคลากรในโรงเรียนมีความต้องการแนวทางการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม การจัดการสร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้เพื่อช่วยในการบริหารจัดการความรู้ขององค์กร การส่งเสริมสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้ในองค์กรและผู้เกี่ยวข้อง จัดหาแหล่งเรียนรู้ เพื่อการบริหารจัดการความรู้ขององค์กร การปฏิบัติการค้นหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และมีการบริหารจัดการความรู้ร่วมกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับแนวคิดผลการวิจัยของ อภิโชติ ชมพล (2563) ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาระบบการส่งองค์ความรู้แก่นักเรียนภายใต้หลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัย พบว่า ระดับการเป็นองค์กรนวัตกรรมของกรมศิลปากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยพบว่าการสนับสนุนจากผู้บริหารมีความสำคัญต่อการส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เปิดใจยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ รวมถึงการสร้างเครือข่ายนวัตกรรม และส่งเสริมให้กรมศิลปากรมีการสร้างนวัตกรรมเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีบรรยากาศนวัตกรรมที่เหมาะสมแก่การให้บริการด้านหลักธรรมาภิบาลพบว่า กรมศิลปากรมีการบริหารงานนวัตกรรมภายใต้หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักนิติธรรมเป็นสำคัญ ระดับการเป็นองค์กรนวัตกรรมของกรมศิลปากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่าการเปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ ๆ และปัจจัยด้านการบริการ มีความสำคัญต่อการพัฒนานวัตกรรมของกรมศิลปากร มีศักยภาพในการพัฒนาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมภายใต้หลักธรรมาภิบาลในระดับสูง และแนวทางสำคัญสำหรับการพัฒนานวัตกรรม คือ การสร้างความเข้มแข็งให้ระบบนวัตกรรม การสร้างคุณค่าใหม่ในนวัตกรรม นวัตกรรมธรรมาภิบาล และการพัฒนาต่อยอดยกระดับนวัตกรรม โดยมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของปานชนก ด้วงอุดม (2562) ได้วิจัย การศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านโครงสร้างองค์กร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านปัจจัยภายนอก 2) ผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาแตกต่างกัน เพศชายมีความคิดเห็นต่อสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษามากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาเพศหญิง ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษามากกว่าระดับปริญญาตรี ขนาดสถานศึกษาใหญ่กว่ามีความคิดเห็นต่อสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษามากกว่าขนาดเล็ก ส่วนอายุและประสบการณ์ในการทำงานมีความคิดเห็นต่อสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Junwei Z, (2018) ได้วิจัย ความเป็นผู้นำองค์กรวัฒนธรรมและพฤติกรรมที่เป็นนวัตกรรมในโครงสร้างองค์กร: มุมมองความสอดคล้องของพฤติกรรม-คุณค่า ผลการวิจัย พบว่า ผลของการวิจัย แสดงว่าพฤติกรรมที่เป็นนวัตกรรมมากขึ้นของสมาชิกองค์การอาจเกิดจากความสอดคล้องกันในระดับสูงระหว่างรูปแบบการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงหรือการทำธุรกรรมและวัฒนธรรมองค์กร จะพบว่าสมาชิกองค์กรที่มีพฤติกรรมนวัตกรรมในระดับต่ำกว่าเมื่อวัฒนธรรมองค์กรขององค์กรแข็งแกร่งขึ้นเมื่อเทียบกับเมื่อรูปแบบความเป็นผู้นำสองรูปแบบอยู่ในระดับที่สูงกว่าโดยเฉพาะเงื่อนไขที่พบในมิตินวัตกรรมของวัฒนธรรมองค์กร แต่ระดับที่สูงกว่าของพฤติกรรมนวัตกรรมแสดงในทางกลับกันเมื่อวัฒนธรรมความสามัคคีอ่อนแอกว่ารูปแบบความเป็นผู้นำสองแบบ

3. แนวทางการสร้างบรรยากาศองค์กร ของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม พบว่า โรงเรียนมีบรรยากาศการทำงานที่ดี เป็นการทำงานแบบครอบครัว มีความเป็นกันเอง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้เกียรติและยอมรับทุกคนที่เกี่ยวข้อง และมีบรรยากาศที่เสริมสร้างความร่วมมือที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอารีรัตน์ จุ่มใหญ่ (2563) ได้วิจัยรูปแบบการพัฒนาวัฒนธรรมสร้างสรรค์ทางสังคมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ผลการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของวัฒนธรรมสร้างสรรค์ทางสังคมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ด้านการเปลี่ยนแปลงโดยสังคม (Social Transformative) มี 3 องค์ประกอบย่อย 8 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านผลผลิตเชิงรูปธรรม (Products) มี 3 องค์ประกอบย่อย 9 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านกระบวนการเชิงสร้างสรรค์ (Innovative Process) มี 3 องค์ประกอบย่อย 9 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านการสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของสังคม (Enhance society's capacity to act) มี 3 องค์ประกอบย่อย 8 ตัวบ่งชี้ โดยการวิจัยยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดจากผลการวิจัยของ Boonkua (2020) ได้วิจัย องค์ประกอบขององค์การนวัตกรรมในสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า ผลการวิเคราะห์ปัจจัยยืนยันเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของส่วนประกอบเหล่านั้นผลปรากฏว่า มี องค์ประกอบ 8 องค์ประกอบ 1) การจัดการเชิงกลยุทธ์ (SM) 2) โครงสร้างองค์กร (OS) 3) วัฒนธรรมองค์กร (OC) 4) ผู้นำนวัตกรรม (IL) 5) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HR) 6) การสื่อสารข้อมูลการจัดการเทคโนโลยี (IT) 7) การสร้างบรรยากาศในการทำงาน (WC) 8) องค์กรแห่งการเรียนรู้ (OL) เพื่อให้สถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย ผลการศึกษา เห็นได้ชัดว่า องค์ประกอบที่โดดเด่นที่สุด คือ การจัดการ ICT ในฐานะปัจจัยสำคัญในการพัฒนาองค์กรนวัตกรรม ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระทองดี บุตรดี (2564) ได้ทำการวิจัยแนวทางการพัฒนาองค์กรนวัตกรรมยุค 4.0 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมยุค 4.0 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 15 องค์ประกอบ คือ 1) การปรับปรุงโครงสร้างองค์กรนวัตกรรม 2. มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายขององค์กรนวัตกรรมร่วมกัน 3) การมุ่งเน้นความสำคัญของบุคลากร 4) การสร้างแรงจูงใจในการสร้างนวัตกรรม 5) การส่งเสริมให้โรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 6) การบริหารทรัพยากรทุนมนุษย์ 7) วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม 8) การสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมในองค์กร 9) การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ 10) ผู้นำเชิงนวัตกรรม 11) การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ 12) การจัดการความรู้ 13) การสร้างเครือข่าย 14) การส่งเสริมเทคโนโลยี และ 15 ปัจจัยภายนอก และแนวทางการพัฒนาองค์กรนวัตกรรมยุค 4.0 และแนวทางการพัฒนาองค์กรนวัตกรรมยุค 4.0 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบด้วย 15 องค์ประกอบ 1) แนวทางการปรับปรุงโครงสร้าง

องค์กรนวัตกรรม 2) แนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายขององค์กรนวัตกรรมร่วมกัน 3) แนวทางการมุ่งเน้นความสำคัญของบุคลากร 4) แนวทางการสร้างแรงจูงใจในการสร้างนวัตกรรม 5) แนวทางการส่งเสริมโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 6) แนวทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์ 7) แนวทางวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม 8) แนวทางการสร้างระบบนิเวศนวัตกรรมในองค์กร 9) แนวทางการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ 10) แนวทางการส่งเสริมผู้นำเชิงนวัตกรรม 11) แนวทางการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ 12) แนวทางการจัดการความรู้ให้กับบุคลากรในโรงเรียน 13) แนวทางการสร้างเครือข่าย 14) แนวทางการส่งเสริมเทคโนโลยี และ 15) แนวทางการส่งเสริมปัจจัยภายนอก

ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 105 จากองค์ประกอบความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมทั้ง 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) การบริหารเชิงกลยุทธ์ 2) โครงสร้างองค์กร 3) การสื่อสารองค์กร 4) บรรยากาศองค์กร 5) การพัฒนาบุคลากร 6) การจัดการความรู้ ได้สรุปแนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 105 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 จากการสังเกตและการสัมภาษณ์ รายละเอียดดังนี้ 1) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 2) การจัดการความรู้ 3) การสร้างบรรยากาศองค์กร

ข้อเสนอแนะ

โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 105 มีแนวทางในการขับเคลื่อนพัฒนาองค์กรแห่งนวัตกรรม แนวทางการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา แนวทางการจัดการความรู้ของโรงเรียนโดยการจัดระบบการบริหารจัดการความรู้เชิงนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ และ บรรยากาศองค์กรของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนพัฒนาองค์กรแห่งนวัตกรรมโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 105 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยัง โรงเรียนขนาดอื่น ๆ หรือเขตพื้นที่การศึกษาอื่น เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในภาพรวม และเป็นแนวทางการพัฒนาองค์กรแห่งนวัตกรรมให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเพื่อต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาองค์กรแห่งนวัตกรรมในครั้งต่อไปควรขยายผลการศึกษาให้ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงกว้างมากยิ่งขึ้น เช่น การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการลงสัมภาษณ์องค์กรภายนอก หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และเป็นการต่อยอดงานวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กีรติ ยศยิ่งยง. (2552). *องค์กรแห่งนวัตกรรม*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ขวัญชนก แสงทำนง. (2563). *รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งนวัตกรรมสำหรับสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร].
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์
และศิลปะ*, 10 (2), 1342-1354.
- นันทวัน แก้วปาน. (2563). *แนวทางการพัฒนาความเป็นองค์กรนวัตกรรมของสำนักงานขนส่ง จังหวัดในเขต
ภาคกลางตอนล่าง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม].
- ปานชนก ดั่งอุดม. (2562). *การศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2*.
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา].
- ประทุมทิพย์ ทองเจริญ. (2565). *องค์การสมัยใหม่ในศตวรรษที่ 21*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
สุราษฎร์ธานี.
- ปรีดา ยิ่งสุขสถาพร. (2558). กระบวนการคิดเชิงนวัตกรรม. *สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ*, 20(115), 64.
- พระทองดี บุตรดี. (2564). *แนวทางการพัฒนาองค์กรนวัตกรรมยุค 4.0 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนก
สามัญศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา].
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. มนตรี.
- ภารดี อนันต์นาวิ และสิทธิพร ประวีตรุ่งเรือง. (2563) การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษา
สู่ความเป็นเลิศเพื่อความยั่งยืน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ*, 9(2), 76-88.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-
2580) (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). *ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 13*. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุรเดช จอจวรรณศิริ. (2562). *การจัดการสู่องค์กรนวัตกรรม Innovative Organization Book of Knowledge*.
สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ.
- สุริศา रिมนศิริ. (2562). *การพัฒนาตัวบ่งชี้องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา].
- สมภพ นาคทองคำ. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อองค์กรนวัตกรรมของอุตสาหกรรมสิ่งทอในเขตกรุงเทพมหานคร
และปริมณฑล*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์].

- อารีรัตน์ จุ่มใหญ่. (2563). รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมสร้างสรรค์ทางสังคมในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี. (2561). การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อภิโชติ ชมพล. (2563). องค์การนวัตกรรมกับธรรมาภิบาลของบุคลากรไทย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนอร์ธ.
- Benaim, A. (2014). *Conference: 15th International CInet Conference*. Budapest, Turkey.
- Bayó, E. (2019). *How to become an innovative company*. [n.p.]: Government of Catalonia Ministry for Business and Labour Agency for business competitiveness, ACCIÓ.
- Boonkua, A. (2019). Innovative Organization's Components in Basic Education Institutions in Thailand. *International Journal of Instruction*, 13(3), 1308-1470.
- Botelho, C. (2019). *The influence of organizational culture and HRM on building innovative capability*. Instituto Superior de Ciências Sociais e Políticas, Universidade de Lisboa.
- Tanaporn, C. (2023). *growth-mindset/soft-skills-for-the-future-of-work*.
<https://thegrowthmaster.com/growth-mindset/soft-skills-for-the-future-of-work>
- Junwei, Z. (2018). *Leadership, organizational culture, and innovative behavior in construction projects the perspective of behavior-value congruence*. Faculty of Civil Engineering and Mechanics, Kunming University of Science and Technology.
- Marilú, C. and Tomas A. G. (2018). *Dimensions that influence the innovation process in justice organizations*. PPGA, Universidade de Brasília,
- Ossiannilsson, E. (2019). *Innovative Learning and Innovative Learning Spaces*. Swedish Association for Distance Education.

การพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

The Development of Mathematics Problem Solving Skills through Learning Activities based on the HALO Model for Grade 2nd Students

ธนาภรณ์ หอมเย็น^{1*}, สมถวิล ชันเขตต์², ปริญา परिพุด³

Thanaporn homyem^{1*}, Somthawin Khunkhet², Pariya Pariput³

(Received: 2024-16-01; Revised: 2024-14-02; Accepted: 2024-03-04)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล 2) เพื่อศึกษาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียน และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาห้วยแคน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แบบอัตนัย จำนวน 12 ข้อ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน เป็นแบบประเมินมาตราส่วน 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมุติฐาน (t-test Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณ จำนวน 12 แผน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1)

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

¹Curriculum and Instructional Development, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University.

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² Lecturer, Mathematics, Faculty of Science, Ubon Ratchathani Rajabhat University.

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³ Lecturer, Curriculum and Instructional Development, Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University.

Corresponding author, E-mail: Thanaporn.hg65@ubru.ac.th

เตรียมนักเรียนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ 2) ตั้งข้อสังเกตการเรียนรู้ 3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) สรุปองค์ความรู้ 5) ประยุกต์ใช้ความรู้ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.86 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.24

2. ผลการศึกษาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล เรื่องโจทย์ปัญหาการคูณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์น้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 ได้แก่การวัดทักษะครั้งที่ 1 และ 4 ส่วนนักเรียนผ่านเกณฑ์มากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 คือการวัดทักษะครั้งที่ 9 และทุกหน่วยการเรียนรู้มีแนวโน้มจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์เพิ่มขึ้น

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.86 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.44

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล, ทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจ

Abstract

The objectives of this research are 1) to develop learning activities based on the HALO model 2) to study mathematical problem-solving skills 3) to compare the academic achievement before and after studying of students and 4) to study student satisfaction with organizing learning activities according to the HALO Model concept. Samples used in research By the Cluster random sampling, there were 21 students in Grade 2 at Bannahuaycan School, Semester 2, academic year 2023. The tool used in the experiment was a learning management plan. Using learning activities based on the HALO Model concept. The tools used to collect data were 1) subjective mathematical problem-solving skills test, 12 questions 2) a test to measure academic achievement Multiple choice type with 20 questions and 3) Questionnaire on student satisfaction with learning activities according to the HALO Model concept. It is a 5-level scale with 14 questions. Statistics used in data analysis include percentage values average standard deviation and t-test Dependent Samples.

The research found that:

1. Results of the development of learning activities according to the HALO Model concept. To promote mathematical problem solving skills regarding multiplication problems, 12 plans consist of 5 steps (1) prepare students to enter the learning process (2) observe learning (3) organize learning activities (4) Summarize knowledge (5) Apply knowledge Overall,

it is appropriate at the highest level. with an average score of 4.86 points and a standard deviation of 0.24.

2. Results of the study on the development of mathematical problem solving skills. After receiving learning activities based on the HALO Model concept About multiplication problems of Grade 2 students, compared to the criteria of 70 percent, it was found that the number of students who passed the criteria the least was 4 people, accounting for 19.05 percent, including the 1st and 4th skill measures, while the number of students who passed the criteria the most was 21 people, accounting for It is 100.00 percent, which is the 9th skill measurement and every learning unit tends to increase in the number of students passing the criteria.

3. Mathematics learning achievement of Students after receiving learning activities based on the HALO Model concept after studying was significantly higher than before studying at the .05 level

4. Results of the study of student satisfaction with organizing learning activities according to the HALO Model concept. Overall, it is at the most satisfactory level with a mean of 4.86 and a standard deviation of 0.44

Keywords: Learning Activities Based on the HALO Model, The mathematics problem-solving skills, Learning Achievement ,Satisfaction

บทนำ

การแก้ปัญหาเป็นทักษะพื้นฐานที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ การส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ควรใช้สถานการณ์หรือปัญหาทางคณิตศาสตร์กระตุ้นดึงดูดความสนใจ ควรจะเรียนรู้ ผูกพัน และพัฒนาให้เกิดทักษะขึ้นในตนเองเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ เพื่อให้นักเรียนมีแนวทางในการคิดที่หลากหลาย รู้จักประยุกต์และปรับเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาให้เหมาะสมรู้จักตรวจสอบและสะท้อนกระบวนการแก้ปัญหา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) แต่การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์รวมไปถึงการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จากผล NT ปี 2564 2565 ได้คะแนนเฉลี่ย 38.72 48.57 ตามลำดับซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าร้อยละ 50 มาตรฐานและตัวชี้วัด เรื่อง การแสดงวิธีหาคำตอบของโจทย์ปัญหา อยู่ในระดับคุณภาพ ปรับปรุง (โรงเรียนบ้านนาห้วยแคน, 2565) พบว่าสาเหตุหนึ่งมาจากการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมและได้ลงมือทำแบบฝึกทักษะการแก้โจทย์ปัญหาน้อย ทำให้นักเรียนแก้ปัญหาได้เฉพาะโจทย์ปัญหาที่คุ้นเคยเท่านั้น ถ้าพบโจทย์ปัญหาที่ซับซ้อนและต้องวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของโจทย์ปัญหาเพื่อให้ได้มาซึ่งวิธีการหาคำตอบนักเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาได้ และมีนักเรียนบางส่วนที่สามารถทำได้แต่ขั้นตอนการเขียนหรือแสดงวิธีทำยังไม่เป็นขั้นเป็นตอนเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการ

แก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ต้องให้นักเรียนได้ฝึกคิดด้วยตนเองมีทักษะและกระบวนการแก้ปัญหา มีแนวทางในการคิดที่หลากหลาย รู้จักประยุกต์และปรับเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาให้เหมาะสมรู้จักตรวจสอบและสะท้อนกระบวนการแก้ปัญหา มีนิสัยกระตือรือร้น ไม่ย่อท้อรวมถึงมีความมั่นใจในการแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ในปี 1993 Mayers and Jones กล่าวถึงการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้ลงมือปฏิบัติเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (กมล โปธิเย็น, 2564) การจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันต้องถือว่า นักเรียนมีความสำคัญที่สุด ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้ความรู้ ผู้บรรยาย มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกคอยชี้แนะ หรือผู้สนับสนุนให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ขึ้นด้วยตนเอง ที่มุ่งให้นักเรียนนั้นได้เรียนรู้มากที่สุด ซึ่งจะทำให้การแก้ปัญหา และการสื่อสารในห้องเรียนนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น นักเรียนเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดระหว่างนักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับครูผู้สอน หรือส่งผลให้ครูผู้สอนและนักเรียนคนอื่น ๆ นั้น ได้เรียนรู้วิธีการที่หลากหลายที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นอย่างดี

กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล ซึ่งเป็นแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติและได้ใช้กระบวนการคิด เกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้ลงมือปฏิบัติและสร้างทักษะการเรียนรู้ให้กับนักเรียนมากกว่าการจดจำเนื้อหาความรู้ มีทั้งแบบคิดเดี่ยว คิดคู่และคิดเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจที่กระจ่างชัด ได้ฝึกทักษะที่สำคัญหลากหลาย ได้มีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน หรือนักเรียนกับครูผู้สอนและนักเรียนสามารถนำความรู้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดลออกแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกับคุณครูพี่เลี้ยง ก่อนที่จะนำไปปฏิบัติการจริง หลังจากนั้นจะมีการสังเกตชั้นเรียนร่วมกัน สะท้อนผลการปฏิบัติ และนำไปปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น โดยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดลมีแนวคิดหลักสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ Healthy School : H, Active Learning : A , Lesson study : L และ Open class : O องค์ประกอบของฮาโลโมเดล (HALO Model) ครอบคลุมมิติสำคัญที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา ทั้งสถานศึกษา (Whole School) การมีส่วนร่วมของชุมชนและการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี (H) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียน (A) และการพัฒนาครูผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (L ,O)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ใช้เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระที่ 1 จำนวนและพีชคณิต เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณ เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา ส่งเสริมและพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนคณิตศาสตร์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล ที่ส่งเสริมทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน หลังจากใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังจากใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาห้วยแคน ที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล เรื่องโจทย์ปัญหาการคูณ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

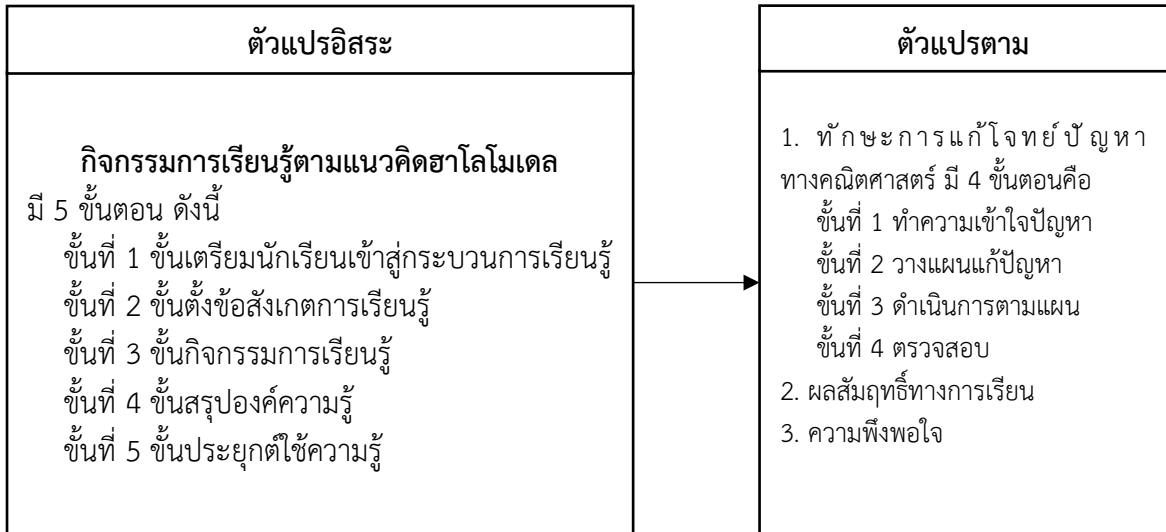
วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การออกแบบการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น (Pre - experimental Design) โดยผู้วิจัยกำหนดแบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการทดลอง (One group pretest-posttest Design)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 11 อำเภอतालसुम จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนโรงเรียน 10 โรงเรียน จำนวน 10 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 100 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566
2. กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านนาห้วยแคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 21 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล สอดคล้องตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและทฤษฎีแนวคิดของธอร์นไคค์ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

เครื่องมือและการหาคุณภาพ

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) และหาคุณภาพเครื่องมือจากการทดลองนำไปใช้ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง โดยไม่รวมเวลาในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน มีค่า IOC โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.86 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.24

2. แบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณ ซึ่งจะวัดทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แบบอัตนัย จำนวน 12 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.45 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20 - 0.40 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.90

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง 0.33 - 0.72 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.22 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.83

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 14 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองที่โรงเรียนบ้านนาห้วยแคน ตำบลตาลชุม อำเภอตาลชุม จังหวัดอุบลราชธานี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 21 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนบ้านนาห้วยแคน และทำบันทึกข้อความชี้แจงถึงวัตถุประสงค์และแจ้งความประสงค์ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการปฐมนิเทศให้กับนักเรียน โดยให้นักเรียนทราบถึงรายละเอียดของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล และดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล โดยใช้เวลาดังสิ้น 14 ชั่วโมง
4. ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมวิจัยทำแบบทดสอบวัดทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณ ซึ่งเป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 12 ข้อ ใช้วัดทุกครั้งหลังเรียนจบแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้
5. หลังสิ้นสุดการสอน ในชั่วโมงที่ 14 ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมทำแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) ซึ่งด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ
6. ดำเนินการตรวจให้คะแนนทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อประเมินผลการทดลอง

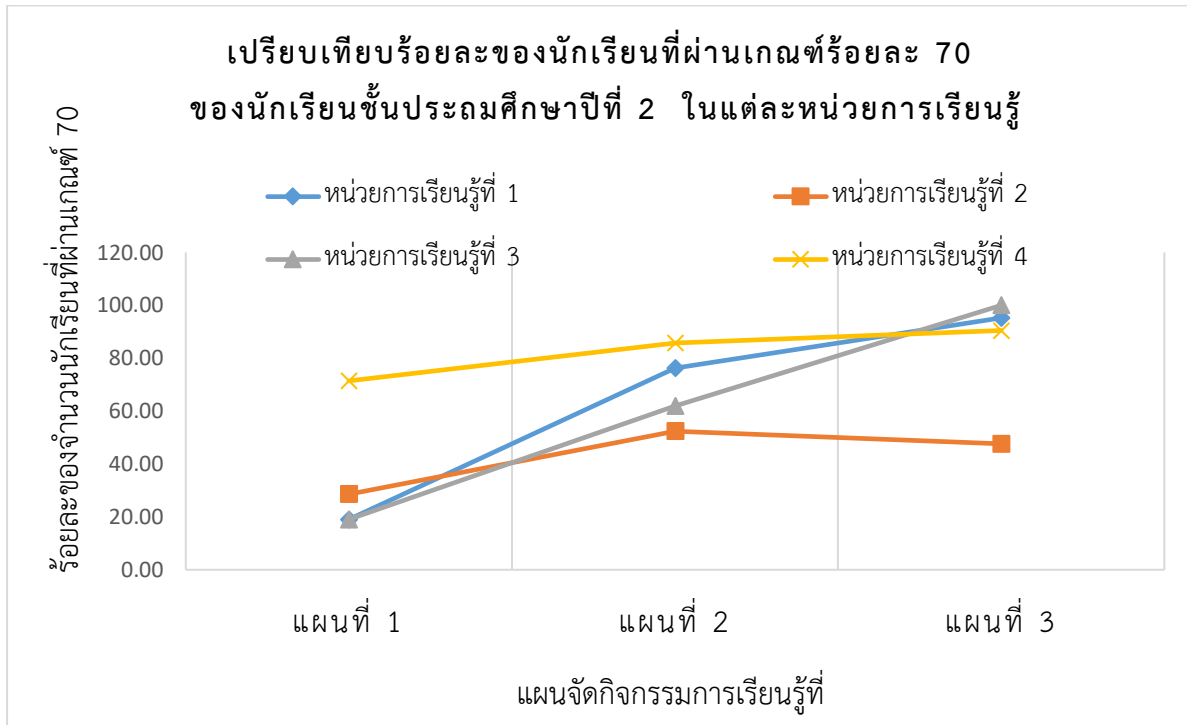
การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน ของทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และความพึงพอใจของนักเรียน
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน โดยใช้สถิติทดสอบสมมุติฐาน t-test Dependent Samples

ผลการวิจัย

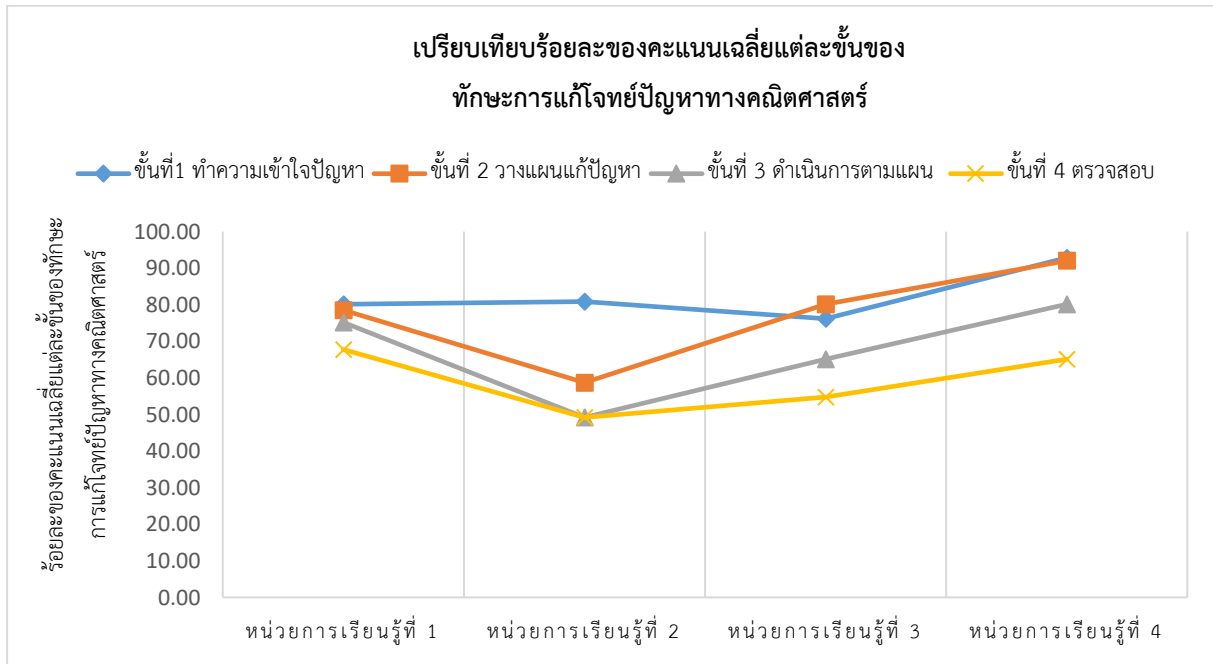
1. ผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล ที่ส่งเสริมทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ จำนวน 12 แผน โดยกระบวนการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดลที่ส่งเสริมทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) เตรียมนักเรียนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ 2) ตั้งข้อสังเกตการเรียนรู้ 3) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) สรุปองค์ความรู้ 5) ประยุกต์ใช้ความรู้ โดยภาพรวมผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดลที่ส่งเสริมทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.86 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.24

2. ผลการศึกษาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล โดยผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณ ซึ่งเป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 12 ข้อ ข้อละ 8 คะแนน ใช้วัดทุกครั้งหลังเรียนจบ แต่ละการแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 12 ครั้ง และนำคะแนนมาวิเคราะห์เทียบเกณฑ์ให้ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม แสดงดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพ 2 เปรียบเทียบร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

จากแผนภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์คะแนนทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เรื่องโจทย์ปัญหาการคูณ ในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์ พบว่า จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์น้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 ได้แก่การวัดทักษะครั้งที่ 1 และ 4 ส่วนนักเรียนผ่านเกณฑ์มากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 คือการวัดทักษะครั้งที่ 9 และทุกหน่วยการเรียนรู้มีแนวโน้มจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์เพิ่มขึ้น

แผนภาพ 3 เปรียบเทียบร้อยละของคะแนนเฉลี่ยแต่ละชั้นของทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

จากแผนภาพที่ 2 เปรียบเทียบร้อยละของคะแนนเฉลี่ยแต่ละชั้นของทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ พบว่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยในชั้นที่ 1 ทำความเข้าใจปัญหา มีค่ามากที่สุด รองลงมาคือ ชั้นที่ 2 วางแผนแก้ปัญหา ชั้นที่ 3 ดำเนินการตามแผน และชั้นที่ 4 ตรวจสอบ

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล ผู้วิจัยได้ดำเนินการให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณ ได้วิเคราะห์คะแนนที่ได้ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณ แสดงดังตารางที่ 3

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณ

คะแนน	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	P
ก่อนเรียน	21	20	8.81	3.63	3.83*	0.001
หลังเรียน	21	20	11.38	2.78		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล เรื่องโจทย์ปัญหาการคูณ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 8.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.63 และมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 11.38 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.78 ซึ่งเมื่อใช้สถิติทดสอบสมมุติฐาน t-test Dependent Samples พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล ที่ส่งเสริมทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แสดงดังตารางที่ 4 ตาราง 2 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล ที่ส่งเสริมทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์

ข้อที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1.	ด้านเนื้อหา	4.80	.55	มากที่สุด
2.	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.87	.42	มากที่สุด
3.	ด้านประโยชน์ของกิจกรรมการเรียนรู้	4.87	.40	มากที่สุด
4.	ด้านครูผู้สอน	4.92	.33	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.86	.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดลที่ส่งเสริมทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.86 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.44

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล ที่ส่งเสริมทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้พัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล ได้ผ่านการบูรณาการมาจากแนวคิดของอิตตะ ที่ผ่านการนำไปใช้อย่างได้ผล โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งสะท้อนกระบวนการแก้ปัญหาที่มีการสอดแทรกแนวคิดในการพัฒนาการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้การเรียนรู้อย่างลึกซึ้งผ่านการคิดด้วยตนเองและการสนทนาโต้ตอบเกิดขึ้นได้จริง จึงได้กระบวนการจัดการเรียนรู้ของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เตรียมนักเรียนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ ครูจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้นักเรียน มีจิตจดจ่อต่อบทเรียนผ่านกิจกรรมที่สร้างบรรยากาศเชิงบวก เช่น การทำเบรณิยม การนั่งสมาธิ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ตั้งข้อสังเกตการเรียนรู้ ครูจัดกิจกรรมโดยการนำเสนอสถานการณ์หรือปัญหาในชุมชน ตาลสมุทที่เกี่ยวข้องกับโจทย์ปัญหาการคูณ เป็นคลิปวิดีโอ สื่อของจริง และตั้งคำถามปลายเปิดให้นักเรียนทำได้ ความเข้าใจสถานการณ์พร้อมแลกเปลี่ยนประสบการณ์เดิม ซึ่งใช้คำถามกระตุ้นเชื่อมโยงให้เกิดจุดร่วม ของความคิดเพื่อนำสู่ประเด็นของเรื่องโจทย์ปัญหาการคูณ

ขั้นที่ 3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนฝึกคิดจากสถานการณ์โดยใช้ชุมชน ตาลสมุทเป็นฐานการนำความรู้ไปใช้จริง ซึ่งนักเรียนจะต้องวางแผนพร้อมวาดภาพจำลองสถานการณ์ และเลือก วิธีการแก้โจทย์ปัญหาที่เหมาะสมที่สุดมาเขียนในรูปประโยคสัญลักษณ์และหาคำตอบ แล้วร่วมกันอภิปราย ทั้งชั้น โดยครูร่วมอภิปรายและชี้แนะเพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 สรุปลองค์ความรู้ ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนสรุปลองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นการสรุปแบบ รายคู่ ซึ่งต้องมีการตรวจสอบความสมเหตุสมผล ผ่านการออกแบบผลงานชิ้นงานที่สะท้อนความเข้าใจ (Concept) ที่สำคัญของโจทย์ปัญหาการคูณ ซึ่งครูร่วมสรุปมโนทัศน์สำคัญของบทเรียนและโดยวิธีการ การนำเสนอเป็นข้อความผ่านแถบประโยค การเขียนกระดาน

ขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ความรู้ ขยายความเข้าใจนักเรียนจากการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณสู่สถานการณ์ชุมชนतालสมุทที่ใกล้เคียง ด้วยการฝึกทักษะจากใบแบบวัดทักษะการแก้โจทย์ ปัญหาทางคณิตศาสตร์

นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการ ตรวจสอบ กลั่นกรองและการแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน โดยได้รับคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากท่านนำมา ปรับปรุงได้อย่างสมบูรณ์ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.86 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.24 ทั้งนี้เนื่องจาก แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล ที่ส่งเสริมทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดลได้ผ่านขั้นตอน กระบวนการอย่างเป็นระบบและมีวิธีการที่เหมาะสม โดยเริ่มศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) หลักสูตรโรงเรียนบ้านนาห้วยแคน ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องและศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณ แล้วหลังจากนั้นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล ได้มีการพัฒนาบทเรียนร่วมกันกับ ครูที่เลี้ยงที่โรงเรียนบ้านนาห้วยแคน อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม จนได้บทเรียนที่สมบูรณ์

กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดลแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 เตรียมนักเรียน เข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 ตั้งข้อสังเกตการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นที่ 4 สรุปลองค์ความรู้ และขั้นที่ 5 ประยุกต์ใช้ความรู้ ที่ส่งเสริมทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ให้นักเรียนสามารถ ทำความเข้าใจปัญหา คิดวิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหาและเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับโจทย์ปัญหา

สถานการณ์นั้นและคำนึงถึงความสมเหตุสมผลของคำตอบพร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร บุญโพโรจน์ (2564: 43-51) พบว่า การจัดการเรียนรู้ภายใต้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฮาโลโมเดล มีจุดเน้นให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีการฝึกปฏิบัติที่หลากหลายทั้งรายเดี่ยว รายคู่ และรายกลุ่มทำให้นักเรียนได้แสดงศักยภาพของตนเองและช่วยเหลือกันในการเรียน มีกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความถนัดของตนเองในการปฏิบัติ ซึ่งช่วยให้ทุกคนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้สนุกสนานเพลิดเพลินในการทำกิจกรรมมากขึ้น สอดคล้องในขั้นตอนที่ 5 ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฮาโลโมเดล คือนักเรียนสามารถวิเคราะห์และสรุปบทเรียนได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสวตาภรณ์ ตั้งวันเจริญ และคณะ(2564: 21-30) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ภายใต้รูปแบบฮาโลโมเดล สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ในสถานการณ์ COVID-19 พบว่า การจัดการเรียนรู้ภายใต้รูปแบบฮาโลโมเดล มีกระบวนการพัฒนาอย่างมีระบบอีกทั้งมีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูที่เลี้ยง การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และสะท้อนการเรียนรู้ร่วมกันเป็นระยะ มีการศึกษาบทเรียนและศึกษาชั้นเรียนร่วมกัน เป็นกระบวนการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยมีจุดมุ่งหมายให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคนิคการสอนจากเพื่อนครูด้วยกัน ทำให้เกิดการยอมรับข้อบกพร่องของตนเองแล้วนำมาปรับปรุง เพื่อนำไปสู่การเพิ่มพูนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ช่วยให้การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูคงสภาพอย่างต่อเนื่อง และความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภายใต้รูปแบบฮาโลโมเดล จะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อครูที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศมีโอกาสเข้าไปสังเกตชั้นเรียนจริง จึงจะมองเห็นข้อบกพร่องและสิ่งที่ต้องนำมาปรับปรุงจึงจะทำให้การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบฮาโลโมเดล ดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยาพัชร เทียงตรง (2565: 60-64) ได้ทำการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอคิตะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 75/75 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอคิตะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนตั้งข้อสังเกตในการเรียนรู้ 2) ขั้นมีความคิดของตนเอง 3) ขั้นอภิปรายกันเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม และ 4) ขั้นทบทวนเนื้อหาและวิธีการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 86.96/85.29 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2. ผลการศึกษาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล เรื่องโจทย์ปัญหาการคูณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 พบว่า จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์น้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 ได้แก่การวัดทักษะครั้งที่ 1 และ 4 ส่วนนักเรียนผ่านเกณฑ์มากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 คือการวัดทักษะครั้งที่ 9 และทุกหน่วยการเรียนรู้มีแนวโน้มจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์เพิ่มขึ้น

ผลการศึกษาพัฒนาการของทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล เรื่องโจทย์ปัญหาการคูณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

แสดงให้เห็นว่าทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์มีพัฒนาที่สูงขึ้น โดยใช้คะแนนเทียบเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม ในแต่ละแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล พบว่า

2.1 นักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 น้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 และนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 มากที่สุด จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 เนื่องจาก นักเรียนเริ่มคุ้นชินกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดลมากขึ้น ทำให้นักเรียนสามารถแก้โจทย์ปัญหาได้ และครูนำเสนอภาพและวิดีโอสถานการณ์ในชุมชนतालसूमและตั้งข้อสังเกตโดยใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์เดิมจนสามารถเชื่อมโยงเข้าสู่โจทย์ปัญหาการคูณของจำนวนหนึ่งหลักกับจำนวนเกินสองหลักได้ ในการสร้างโจทย์ปัญหาการคูณจากภาพและมีสื่อรูปภาพที่น่าสนใจ กิจกรรมการเรียนรู้ได้ให้นักเรียนได้ฝึกคิด และพูดสถานการณ์ปัญหาจากที่นักเรียนได้จินตนาการขึ้น แลกเปลี่ยนเรียนรู้สถานการณ์จากเพื่อนร่วมชั้น ทำให้นักเรียนสนุกกับการสร้างโจทย์ปัญหาการคูณได้ ทั้งนี้การจัดกิจกรรมเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ เกิดกระบวนการคิดและสามารถสร้างความรู้ของตนเองได้ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ คิดแก้โจทย์ปัญหาที่คิดเป็นรายบุคคล และคิดเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน ซึ่งครูแบ่งให้โดยละความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อให้นักเรียนที่เก่งสามารถช่วยนักเรียนที่อ่อนได้ แล้วหลังจากนั้นนักเรียน และครูได้สรุปบทเรียนร่วมกัน หลังจากนั้นก็นำความรู้ที่ได้มาขยายความเข้าใจหรือฝึกทำซ้ำๆ บ่อยๆ จนถูกต้อง และสมบูรณ์ จึงได้ผลการวิจัยเช่นนี้ และสอดคล้องกับกฎแห่งการกระทำซ้ำและกฎแห่งความพร้อมตามทฤษฎีแนวคิดของธอร์นไคค์ ที่กล่าวว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อนักเรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ ยังมีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ จะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร (ทิสนา แชนมณี, 2548) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโชติกา สิงห์ป่อง (2562) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยรูปแบบ STAD ร่วมกับ เทคนิค KWDL หลังเรียนมีทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของต้องใจ โสภา (2564) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาของโพลยาที่มีต่อทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา มีทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ก่อนเรียนเฉลี่ย 6.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.23 และหลังเรียนเฉลี่ย 19.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.77 เมื่อเปรียบเทียบทักษะการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของอุกฤษฏ์ทองอยู่ (2562) ได้พัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค TGT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT มีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ผ่านเกณฑ์ จำนวน 25 คนคิดเป็นร้อยละ 75.75 และมีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 24.25 2) ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนทุกกลุ่มมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดี 4) ความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.53)

2.2 จากแผนภาพที่ 1 กราฟของหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จะเห็นว่าจำนวนนักเรียนที่คะแนนเทียบเท่ากับเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวนนักเรียนผ่านน้อยกว่าหน่วยการเรียนรู้อื่น เนื่องจาก สถานการณ์และโจทย์ปัญหา การคุณมีความยากกว่า เป็นโจทย์ปัญหาการคูณในลักษณะการหาค่าตัวไม่ทราบค่า จึงทำให้นักเรียนเขียน ประโยคสัญลักษณ์การหาค่าตอบไม่ และความต่อเนื่องของเนื้อหาส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจาก แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1, 3 และ 7 เป็นแผนแรกของแต่ละหน่วยการเรียนรู้และเนื้อหาสาระของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ขาดความต่อเนื่องกัน เหตุจากผู้วิจัยเลือกใช้เนื้อหาโจทย์ปัญหาการคูณตามหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตั้งแต่หน้าที่ 289 – 304 เนื้อหาที่นำมาจัดมีความยากแตกต่างกันส่งผลให้นักเรียนทำออกมาได้ไม่ดี

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนก่อนและหลัง หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล ที่ส่งเสริมทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจาก กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดล ส่งเสริมกระบวนการคิดกับนักเรียนพร้อมได้ลงมือปฏิบัติ คิดแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีการวิเคราะห์ โจทย์ปัญหา วางแผนและดำเนินการแก้โจทย์ปัญหาพร้อมกับตรวจสอบความสมเหตุสมผลของคำตอบ จากโจทย์ปัญหาจากสถานการณ์ชุมชนतालसुमใกล้ตัวกับนักเรียน สามารถนำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องการงานวิจัยของแพรวนภา อินทร์นุช (2562) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่องการคูณ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดฮาโลโมเดลเรื่อง โจทย์ปัญหาการคูณ โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.86 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.44 เนื่องจากผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดลทั้ง 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมนักเรียนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ มีการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน ที่สนุกสนาน การทำกิจกรรมเบรณิยม เล่นเกม ทำให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลาย อารมณ์ดี มีความพร้อมในการ เรียนและในขั้นที่ 2 ขั้นตั้งข้อสังเกตการเรียนรู้ มีการใช้สื่อต่าง ๆ เช่น ภาพ คลิปวิดีโอ สถานการณ์ใกล้ตัว ของนักเรียน เหตุการณ์ปัจจุบันที่น่าสนใจมาช่วยอย่างใหญ่ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เชื่อมโยงสู่ประเด็น ของบทเรียนได้ง่ายขึ้น และในขั้นที่ 3 ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ มีกิจกรรมให้นักเรียนส่งเสริมทักษะการแก้โจทย์ ปัญหา โดยเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มีทั้งกิจกรรมเดี่ยว และกิจกรรมกลุ่ม เพื่อส่งเสริม การทำงานร่วมกันเป็นทีม มีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียน เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น เนื้อหาที่มีความน่าสนใจ มีความยาก-ง่าย เหมาะสมกับวัยนักเรียนพร้อมกับมีสื่อ และอุปกรณ์การเรียนรู้ที่เพียงพอ เหมาะสม และน่าสนใจ เช่น สื่อนำเสนอ ใบกิจกรรม เน้นการใช้สีสันสวยงาม และรูปภาพประกอบเพื่อสร้างความดึงดูดใจของนักเรียน ซึ่งขณะปฏิบัติกิจกรรมครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก คอยชี้แนะให้นักเรียนสามารถหาคำตอบได้และในขั้นที่ 4 ขั้นสรุปองค์ความรู้ นักเรียนและครูร่วมกันสรุป

อภิปรายผลการตรวจสอบร่วมกันแลกเปลี่ยนความเห็น ในขั้นนี้จะทำให้นักเรียนสรุปความรู้ หรือหลักการ ในเนื้อหาที่เรียนได้อย่างถูกต้องและในขั้นที่ 5 ขั้นประยุกต์ใช้ความรู้ นักเรียนทำแบบทดสอบ ใบงาน ใบกิจกรรมเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ ขยายความเข้าใจจากบทเรียนสู่สถานการณ์ที่ใกล้เคียงที่ครูกำหนด ให้สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 กิจกรรมทุกกิจกรรมนักเรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ ดังนั้นครูผู้สอนควรชี้แจงขั้นตอน การทำกิจกรรมให้ชัดเจน และจะต้องสังเกต ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด เพื่อชี้แนะประเด็นปัญหาและกระตุ้น ให้นักเรียนสังเกตและหาคำตอบด้วยตนเอง

1.2 ขั้นการเตรียมนักเรียนสู่กระบวนการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องเน้นกิจกรรมให้นักเรียน เกิดความสงบ มีสติ หยุดนึ่ง เตรียมความที่จะเรียนไม่เน้นกิจกรรมที่เร้าความตื่นเต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ลำดับเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยควรมีความต่อเนื่องกัน

2.2 ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดฮาโลโมเดลในการพัฒนา ทักษะในด้านอื่น ๆ เช่น การคิดวิเคราะห์การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กมล โพธิ์เย็น. (2564). Active Learning: การจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 19(1), 11-28.
- โชติกา สิงห์ป่อง. (2562). *การพัฒนาทักษะการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ ร่วมมือด้วยรูปแบบ STAD ร่วมกับเทคนิค KWDL ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ต้องใจ โสภกา. (2564). *ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาของโพลยาที่มีต่อทักษะการแก้โจทย์ ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ทิตนา แคมมณี. (2548). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บ้านนาห้วยแคน, โรงเรียน. (2565). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR) ปีการศึกษา 2565*. โรงเรียนบ้านนาห้วยแคน.

- ปิยาพัชร เทียงตรง. (2565). การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางอคิดะ เรื่อง การคูณและการหาร สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- แพรววนภา อินทร์นุช. (2562). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์
ประกอบเทคนิคการจัดข้อมูลด้วยภาพ ในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่อง
การคูณ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ศศิธร บุญไพโรจน์. (2564). การพัฒนาความสามารถในการเขียนสะกดคำโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
HALO Model สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วารสารครุทรรศน์, 1(1), 43-51.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. พริกหวานกราฟฟิค.
- เสวตาภรณ์ ตั้งวันเจริญ, ชนารักษ์ เวชสวัสดิ์ และปิยาพัชญ์ นิธิศักรานนท์. (2564). ผลการจัดการเรียนรู้
ภายใต้รูปแบบ HALO Model สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพรุ่นที่ 5 โรงเรียน
สาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ในสถานการณ์ COVID-19. วิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี, 10(1), 21-30.
- อุกฤษฏ์ ทองอยู่. (2562). การพัฒนาความสามารถการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบ
ร่วมมือเทคนิค TGT ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ไม่ได้ตีพิมพ์].
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

Developing a Program to Strengthen Achievement Motivation Competencies of Deaf School Administrators under the Special Education Bureau

อรพรรณ วรณสิงห์^{1*}, โกวัฒน์ เทศบุตร²

Ooraphan Wannasing^{1*}, Kowat Tesaputa²

(Received: 2024-26-01; Revised: 2024-22-02; Accepted: 2024-26-02)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา และ 2) ออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนโสตศึกษา จำนวน 290 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน และระยะที่ 2 การออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีความโดดเด่น ด้านสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินโปรแกรม จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.60-1.00, ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ มีค่าระหว่าง 0.44 – 0.68 และ ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.906 ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.60-1.00, ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ มีค่าระหว่าง 0.46 – 0.65 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.914, แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบประเมินโปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ มาตรฐานการปฏิบัติงาน การปรับปรุงการทำงาน และการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน ตามลำดับ

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Master Student Major Educational Administration, Roi-Et Rajabhat University.

² Lecturer, Educational Administration Program, Faculty of Education, Roi-Et Rajabhat University.

Corresponding author, E-mail: wathida9@gmail.com

2. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ ประกอบด้วย Module 1 การมีวิสัยทัศน์ Module 2 มาตรฐานการปฏิบัติงาน Module 3 การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน Module 4 การปรับปรุงการทำงาน 4) รูปแบบและโครงสร้าง 5) วิธีการพัฒนา ได้แก่ การฝึกอบรม การศึกษาโดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน การศึกษางานและการปฏิบัติงานจริง 6) ระยะเวลาในการพัฒนา และ 7) การประเมินผล ผลการประเมินโปรแกรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : โปรแกรม, มุ่งผลสัมฤทธิ์, สมรรถนะ, การศึกษาพิเศษ

Abstract

The purposes of this research were to study 1) study the current condition, Desired condition and needs in developing achievement motivation competencies of deaf school administrators under the special education. 2) To design a program for developing achievement motivation competencies of deaf school administrators under the special education. The research is divided into 2 phases: Phase 1 is a study of the current condition, Desired condition and need for developing achievement motivation competencies of deaf school administrators under the special education. The sample consisted of 290 school administrators and teachers, Stratified random sampling according to school size. And Phase 2, designing a program developing achievement motivation competencies of deaf school administrators under the special education. The group of informants included 5 experts, obtained through purposive sampling. The tool used to collect the data was a 5-level rating scale questionnaire The questionnaire has a consistency index between 0.60-1.00 an item discriminating power value between 0.44 - 0.68 and the confidence value is 0.906, Desired condition the consistency index value is between 0.60-1.00 an item discriminating power value is between 0.46 - 0.65 and the confidence value is 0.914, structured interview form and program evaluation form. Statistics used in data analysis include percentage, mean, and standard deviation. and the adjusted priority index value of essential needs.

The results are as followed :

1. Current condition of developing achievement motivation competencies of deaf school administrators under the special education. Overall, it is at a moderate level. When considering each aspect, it was found that it was at a moderate level in every aspect. As for the desired condition Overall, it is at the highest level. Two aspects were at the highest level and two were at the highest level and needs in developing achievement motivation competencies of deaf school administrators under the special education. Arranged from most to least: having a vision. Operational standards in terms of work improvement and development of work efficiency, respectively.

2. Program to achievement motivation competencies of deaf school administrators under the special education. The development consists of 1) principles, 2) objectives 3) content, consisting of 3.1) Module 1 having a vision 3.2) Module 2 work standards 3.3) Module 3 development of work efficiency 3.4) Module 4 Improving work 4) Form and structure 5) Development methods Using 3 development methods: 5.1) Training courses 5.2) Education by exchanging information between each other 5. 3) Studying work and actual work 6) development time and 7) evaluation. The results of the evaluation of the program by experts found that it was at the highest level of suitability and feasibility.

Keywords: Program, Achievement, Competencies, Special Education

บทนำ

สมรรถนะเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่แสดงถึงความรู้ ทักษะ ความสามารถ รวมทั้งค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพ คุณลักษณะทางกายภาพ การนำสมรรถนะมาประยุกต์ใช้ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ นั้น จะช่วยให้องค์กรได้บุคลากรที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลการปฏิบัติงาน ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร (อัญชลี ชัยศรี, 2563) ดังนั้น สมรรถนะจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องสร้างและพัฒนาขึ้นกับบุคคลภายในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้กำหนดให้มีการพัฒนาทั้งสมรรถนะหลักและสมรรถนะประจำสายงาน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2564) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมกรรมการบริหารที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพของผู้บริหารว่า มีความสามารถหรือมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ซึ่งการบริหารงานของสถานศึกษา จะเกิดประสิทธิผลขึ้นอยู่กับสมรรถนะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ (สุริพร โพธิ์ภักดี, 2558) สอดคล้องกับการวิจัยของ หนูกัณฑ์ ปาโส (2562) พบว่า สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนที่มีผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถหรือมีสมรรถนะ (Competency) สูงย่อมพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ. 2559 – 2563) ที่ผลการประเมินที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจเห็นได้จากผลการประเมินตามตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยระดับพอใช้ ในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ได้แก่ ตัวบ่งชี้ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการของสถานศึกษา ยังไม่สามารถส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี ผู้เรียนยังขาดทักษะการค้นคว้าความคิดสร้างสรรค์ทางนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ ตลอดจนการสร้างงานวิจัยที่มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2565) สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ จากรายงานขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาที่ทำการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนอายุ 15 ปี ทั่วโลก ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน พบว่านักเรียนไทย ร้อยละ 59.5 อยู่ในกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ทั้งนี้ได้มีการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา

เป็นจำนวนมากเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ก็ทำให้คุณภาพทางการศึกษาไม่ได้พัฒนาขึ้นเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2560) ซึ่งอาจสรุปได้ว่าปัญหาทางด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จของระบบการศึกษาไทยคือ “ปัญหาการบริหารการศึกษา”

สมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และปรับปรุงพัฒนา ประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นกรอบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสำคัญ ในการที่จะก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหาร โดยมุ่งปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กร ช่วยให้การบริหาร การปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม มีทิศทางในการปฏิบัติงาน มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ ทำให้ทราบผลการปฏิบัติงานเมื่อเทียบกับแผน หรือเป้าหมาย คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ของงาน เพื่อให้การทำงานของหน่วยงาน หรือโครงการมุ่งเน้นผลลัพธ์ของงาน มากกว่าปัจจัยนำเข้า กระบวนการทำงานและกฎระเบียบ ที่เคร่งครัด โดยมีการวัดผลอย่างเป็นรูปธรรม สามารถรายงานความก้าวหน้า ผลการปฏิบัติงานต่อผู้บริหาร และทำให้แก้ปัญหาได้ทันท่วงที (ฉัตรชัย นาถ้ำพลอย, 2562) ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ 1. ด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยเป็นการพัฒนาความสามารถของผู้อำนวยการ สถานศึกษา ในการวิเคราะห์ภารกิจ มากำหนดทิศทางการพัฒนาองค์กรที่เป็นรูปธรรม เป็นที่ยอมรับ โดยการ วางแผนการปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอนให้เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ การเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา 2. ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่สามารถปฏิบัติงานบรรลุ เป้าหมายเป็นที่น่าพอใจ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ด้วยความละเอียด รอบคอบ มีคุณภาพ ครบถ้วน สมบูรณ์ ถูกต้อง มีการติดตามและประเมินผลงานของตนเอง เพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ที่ดีเยี่ยม เกิดประโยชน์สูงสุดต่อภารกิจ ของหน่วยงาน 3. ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน เป็นความสามารถของผู้อำนวยการสถานศึกษา ในการมุ่งมั่น กระตือรือร้น คิดริเริ่มพัฒนาระบบ ขั้นตอน วิธีการทำงาน ให้เกิดการปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม ทักษะความสามารถในการทำงานของตนเอง หรือผู้อื่นให้ดีขึ้นเจริญขึ้น โดยการนำนวัตกรรมมาใช้พัฒนา ประสิทธิภาพของงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร 4. ด้านการปรับปรุงการทำงาน เป็นความสามารถ ของผู้อำนวยการสถานศึกษาในการทบทวนงานในหน้าที่รับผิดชอบ กระบวนการทำงาน และผลการปฏิบัติงาน แล้วนำมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน เพื่อการหาวิธีการทำงานให้ง่ายขึ้น และมีประสิทธิภาพการทำงานเพิ่มขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2553 และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2560; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา, 2564; สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2565) โดยกำหนดหลักการ พัฒนาบุคลากร ควรมีลักษณะเป็นการพัฒนาที่กำหนดสัดส่วน คือ 1) การพัฒนาด้วยวิธีการเรียนรู้ผ่านการ ทำงานหรือการลงมือปฏิบัติจริง โดยกำหนดสัดส่วนร้อยละ 70 ซึ่งเป็นกระบวนการที่เน้นการลงมือทำ ได้ทดลองทำผ่านจากประสบการณ์จริงจากการทำงานจริง ที่ได้มีโอกาสเรียนรู้และศึกษาจากงานที่ปฏิบัติเป็น ประจำวันรวมไปถึงงานใหม่ ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติด้วย 2) การพัฒนาด้วยวิธีการเรียนรู้จากบุคคลอื่น โดยกำหนดสัดส่วนร้อยละ 20 ซึ่งเป็นการเรียนรู้ในรูปแบบที่ผู้เรียนรู้เกิดขึ้นจากการได้รับข้อมูลย้อนกลับจาก ผู้บังคับบัญชา หรือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงาน โดยเกิดขึ้นได้หลายวิธี และ 3) การพัฒนาครูด้วยวิธีการ ฝึกอบรม โดยกำหนดสัดส่วนร้อยละ 10 ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เข้ารับการพัฒนา ได้รับความรู้จากการเข้ารับการ พัฒนา ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) นอกจากนี้ โรงเรียนโสตศึกษา ควรใช้กลยุทธ์โรงเรียนเป็นฐาน มีการบริหารจัดการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน มากขึ้น มุ่งเน้นการเรียนรู้ เพื่อนำไปเป็นพื้นฐานใช้ช่วยเหลือตนเอง

ในชีวิตประจำวัน พัฒนาตนเองอย่างมีคุณค่าและไม่เป็นภาระต่อสังคม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2565) โดยจะต้องใช้หลักการพัฒนาคนที่มุ่งเน้นการปฏิบัติจริง หรือการทำงานจริงในภาคสนามจริง ซึ่งต้องให้เกิดจากการพัฒนาด้วยวิธีการเรียนรู้ผ่านการทำงานหรือการลงมือปฏิบัติจริง การพัฒนาด้วยวิธีการเรียนรู้จากบุคคลอื่น และการพัฒนาครูด้วยวิธีการฝึกอบรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) สอดคล้องกับการวิจัยของ รัชนิกร กุฎีศรี (2561) พบว่า สถานศึกษาควรจะต้องปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับบริบทของโรงเรียนเฉพาะความพิการแต่ละโรงเรียน จัดระบบการนิเทศการศึกษา ที่มีการกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ ส่งเสริมให้ครูเข้าอบรมและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้กับผู้เรียน จัดสภาพห้องเรียน หรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง เพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนคุณภาพโรงเรียน และมีการนิเทศติดตามอยู่เสมอ เพื่อนำปัญหาที่พบไปปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งนำการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับการวิจัยของ ระวีวรรณ กองกะมุด (2557) กล่าวว่า การพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้นมีเทคนิควิธีดำเนินการได้หลายรูปแบบ ซึ่งในแต่ละรูปแบบมีลักษณะเฉพาะที่เป็นความเหมาะสมเฉพาะเรื่องตามสถานการณ์ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปสู่การปฏิบัติงานได้จริง ดังนั้นสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ จึงเป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญต่อผลการดำเนินงานและการตรวจวัดผลสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กร ทั้งในแง่ของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์ซึ่งจะต้องมีการกำหนดตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงาน รวมทั้งการกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ไว้ล่วงหน้า โดยอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหาร สมาชิกขององค์กรและตลอดถึงผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กร

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า สมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารงานของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ สามารถนำไปพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการ และพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพทางด้านการบริหารสถานศึกษา ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน บรรลุเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจของหน่วยงานที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อนำข้อมูลที่ได้และข้อเสนอแนะมาเป็นแนวทางในการพัฒนาเป็นองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

วิธีการวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

1. ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางของ Krejcie & Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 290 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert Type) เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามแต่ละข้ออยู่ระหว่าง 0.60-1.00 โดยสภาพปัจจุบันของแบบสอบถาม มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ มีค่าระหว่าง 0.44 – 0.68 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 0.91 ส่วนสภาพ ที่พึงประสงค์ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ มีค่าระหว่าง 0.46 – 0.65 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ 0.91 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามผ่าน Google form และรับข้อมูลจนครบ 290 ฉบับ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปจัดกระทำและวิเคราะห์เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเทคนิควิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น

2. ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ แล้วนำข้อมูลมาออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ

2.1 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ จากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความโดดเด่น (Outstanding) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลคือการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการดำเนินการในขั้นตอนที่ 2

2.2 ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ สร้างและประเมินโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นนักวิชาการที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาเอกทางด้านการบริหารการศึกษา และมีประสบการณ์สอนในสถานบันอุดมศึกษา ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษามาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางด้านการบริหารการศึกษา ที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษา และมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน และกลุ่มที่ 3 เป็นผู้บริหารการศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษา และมีประสบการณ์ในการบริหารงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษหรือเทียบเท่าขึ้นไป จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม

ผลการวิจัย

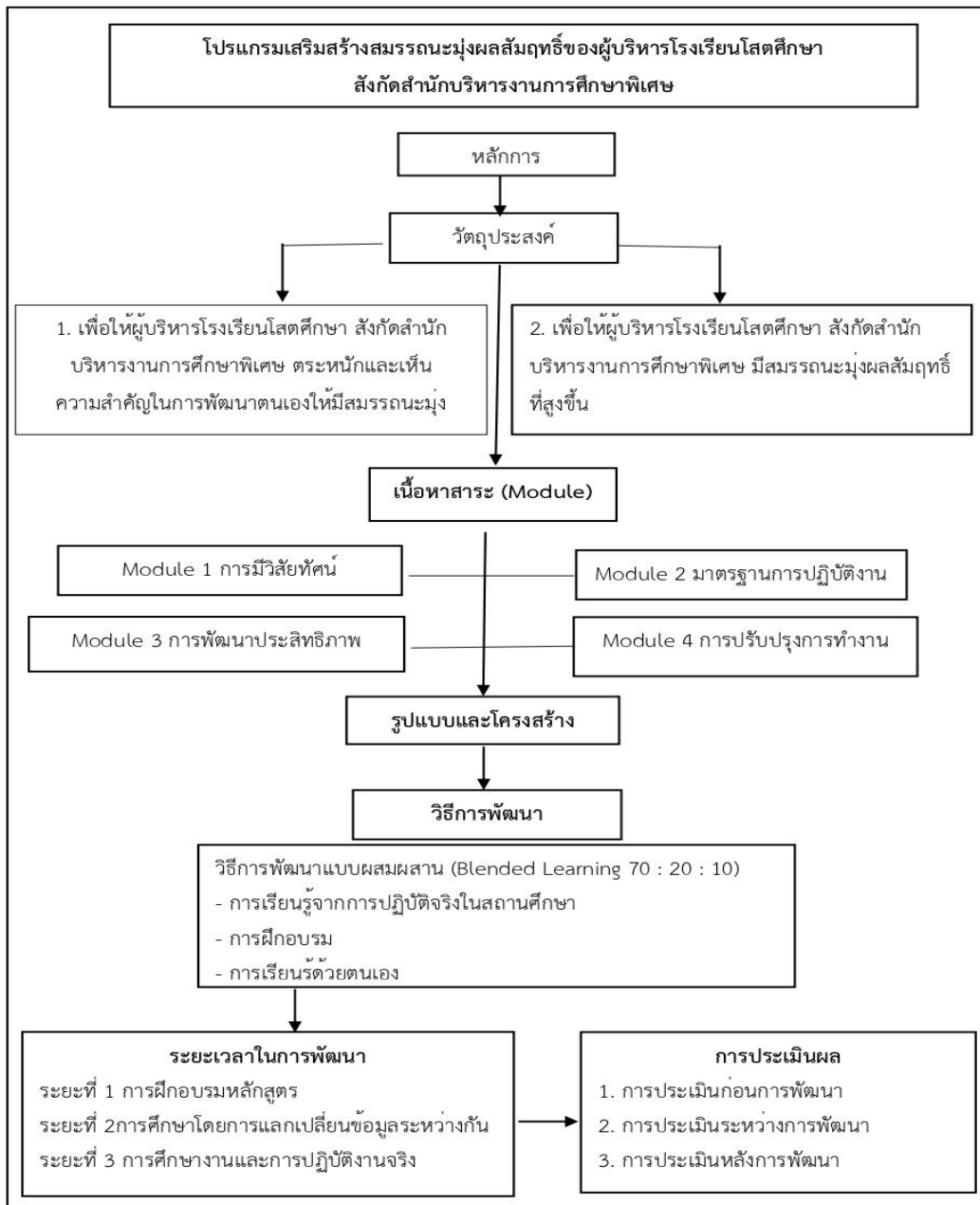
1. สภาพปัจจุบันในการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านการปรับปรุงการทำงาน และด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมากอย่างละเท่ากัน คือ 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน ด้านการปรับปรุงการทำงาน และด้านการมีวิสัยทัศน์ และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านการปรับปรุงการทำงาน และด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน ตามลำดับ ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ของระดับสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษโดยรวม และรายด้าน

รายการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			$PNI_{Modified}$	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	3.24	0.77	ปานกลาง	4.48	0.65	มาก	0.383	1
2. ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน	3.33	0.69	ปานกลาง	4.53	0.58	มากที่สุด	0.360	2
3. ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน	3.34	0.64	ปานกลาง	4.52	0.51	มากที่สุด	0.353	4
4. ด้านการปรับปรุงการทำงาน	3.31	0.65	ปานกลาง	4.50	0.53	มาก	0.360	2
โดยรวม	3.31	0.69	ปานกลาง	4.51	0.57	มากที่สุด	0.363	

2. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ ประกอบด้วย 3.1) Module 1 การมีวิสัยทัศน์ (5 ชั่วโมง) 3.2) Module 2 มาตรฐานการปฏิบัติงาน (4 ชั่วโมง) 3.3) Module 3 การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน (3 ชั่วโมง) 3.4) Module 4 การปรับปรุงการทำงาน (4 ชั่วโมง) 4) รูปแบบและโครงสร้าง 5) วิธีการพัฒนา ใช้วิธีการพัฒนา 3 วิธี ได้แก่ 5.1) การฝึกอบรมหลักสูตร จำนวน 16 ชั่วโมง 5.2) การศึกษาโดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน จำนวน 32 ชั่วโมง 5.3) การศึกษางานและการปฏิบัติงานจริง จำนวน 112 ชั่วโมง 6) ระยะเวลาในการพัฒนา และ 7) การประเมินผล ทั้งนี้ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พบว่า โปรแกรมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ดังแผนภาพ 1

แผนภาพ 1 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. จากการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลดต่ำ ได้แก่ ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านการปรับปรุงการทำงาน และด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมากอย่างละเท่ากัน คือ 2 ข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลดต่ำ ได้แก่ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน ด้านการปรับปรุงการทำงาน และด้านการมีวิสัยทัศน์ และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านการปรับปรุงการทำงาน และด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน ตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก โรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้กำหนดเป็นแผนงาน ไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา 5 ปี รวมถึงแผนปฏิบัติการประจำปี การศึกษา ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้การทำงานของหน่วยงานหรือโครงการ มุ่งเน้นผลลัพธ์ของงานมากกว่าเน้นปัจจัยนำเข้า กระบวนการทำงาน และกฎระเบียบที่เคร่งครัด โดยจะมีการวัดผลอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งให้ความสำคัญกับการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจน และการกำหนดผลผลิตผลลัพธ์ที่สอดคล้องกัน รวมถึงมีการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่ชัดเจน ในการวัดความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล มีความรับผิดชอบต่อประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กร ช่วยให้การบริหารการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม มีทิศทางในการปฏิบัติงาน มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ ทำให้ทราบผลการปฏิบัติงานเมื่อเทียบกับแผนหรือเป้าหมาย สามารถรายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติงานต่อผู้บริหารและทำให้แก้ปัญหาได้ทันท่วงที (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2565) ซึ่งทำให้โรงเรียนได้นำสมรรถนะมาประยุกต์ใช้ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์นั้น จะช่วยให้องค์กรได้บุคลากรที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลการปฏิบัติงาน ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร จากสภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก ทำให้องค์กรต่าง ๆ ต้องหันมาทบทวนพิจารณาสมรรถนะขององค์กร เพื่อให้องค์กรสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงจากภายนอกได้ (อัญชลี ชัยศรี, 2563) แสดงให้เห็นถึงการมีสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และในขณะเดียวกันในการปฏิบัติงานที่ผ่านมาของโรงเรียนโสตศึกษา ยังไม่บรรลุเป้าหมายเป็นที่น่าพึงพอใจเท่าที่ควร จึงมีความต้องการที่จะให้มีการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานให้มากยิ่งขึ้น โดยมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ โดยมีการวางแผน กำหนดเป้าหมาย ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพและผลงานอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) โดยสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารรัฐกิจให้มีลักษณะเป็นอย่างภาคธุรกิจเอกชน โดยการปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กร ช่วยให้การบริหารการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม มีทิศทางในการปฏิบัติงาน มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ ทำให้ทราบผลการปฏิบัติงานเมื่อเทียบกับแผน

หรือเป้าหมาย คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ของงาน เพื่อให้การทำงานของหน่วยงาน หรือโครงการมุ่งเน้นผลลัพธ์ของงานมากกว่าปัจจัยนำเข้ากระบวนการทำงานและกฎระเบียบที่เคร่งครัด โดยมีการวัดผลอย่างเป็นรูปธรรมสามารถรายงานความก้าวหน้า ผลการปฏิบัติงานต่อผู้บริหารและทำให้แก้ปัญหาได้ทันที่ (ฉัตรชัย นาน้ำพลอย, 2562) สอดคล้องกับการวิจัยของ ญัฐวุฒิ เสาวยิ่งค์ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า 1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์สมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่าสภาพปัจจุบันสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์สมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ ชัยรัตน์ ราชประโคน (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กับประสิทธิผลการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า 1. การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ประสิทธิภาพการบริหารงานสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ เรืองแสง ห้าสกุล (2559) ได้ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ในสถาบันการอาชีวศึกษามหาภาคกลาง 5 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็น ด้านสมรรถนะหลัก คือ การพัฒนาตนเอง และการบริการที่ดีตามลำดับ ส่วนลำดับความต้องการจำเป็น ด้านสมรรถนะตามตำแหน่งงาน คือ การวิจัย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตามลำดับ สอดคล้องกับการวิจัยของ นภาพร รุ่งจำรัส (2562) ได้ศึกษาสมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงใต้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย พบว่า มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะทางการบริหารตามลำดับสมรรถนะ ได้แก่ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านสถานะผู้นำ ด้านความมีวิสัยทัศน์ ด้านการสอนงานและการมอบหมายงาน และด้านการควบคุมตนเอง และสอดคล้องกับการวิจัยของ ญัฐวุฒิ เสาวยิ่งค์ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า ความต้องการจำเป็นสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ ในการปฏิบัติงานของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เรียงลำดับจากความต้องการจำเป็นมากไปหาความต้องการจำเป็นน้อย คือ ความสามารถในการวางแผน ความมุ่งมั่นและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติหน้าที่ ความสามารถในการติดตามประเมินผลและความสามารถในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

2. จากการวิจัยพบว่า โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ ประกอบด้วย 3.1) Module 1 การมีวิสัยทัศน์ 3.2) Module 2 มาตรฐานการปฏิบัติงาน 3.3) Module 3 การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน 3.4) Module 4 การปรับปรุงการทำงาน 4) รูปแบบและโครงสร้าง 5) วิธีการพัฒนา ใช้วิธีการพัฒนา 3 วิธี ได้แก่ 5.1) การฝึกอบรมหลักสูตร 5.2) การศึกษาโดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน 5.3) การศึกษางานและการปฏิบัติงานจริง 6) ระยะเวลาในการพัฒนา และ 7) การประเมินผล ทั้งนี้ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พบว่า โปรแกรมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการออกแบบโปรแกรม โดยการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น การออกแบบโปรแกรม (Barrattand,

2013) องค์ประกอบในการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ แล้วนำมาออกแบบโปรแกรมที่มีความเหมาะสมกับโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยมีความเชื่อว่าเมื่อพัฒนาคนให้มีความสามารถแล้ว คนจะใช้ความสามารถที่มีไปผลักดันให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย ดังนั้นแนวคิดการนำเรื่องสมรรถนะมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดจึงควรมุ่งพัฒนาทรัพยากรบุคคลขององค์กรเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2553) จึงควรมีการพัฒนา โดยกำหนดหลักการพัฒนาบุคลากร ควรมีลักษณะเป็นการพัฒนาที่กำหนดสัดส่วน คือ 1) การพัฒนาด้วยวิธีการเรียนรู้ผ่านการทำงานหรือการลงมือปฏิบัติจริง โดยกำหนดสัดส่วนร้อยละ 70 ซึ่งเป็นกระบวนการที่เน้นการลงมือทำ ได้ทดลองทำผ่านจากประสบการณ์จริงจากการทำงานจริง ที่ได้มีโอกาสเรียนรู้และศึกษาจากงานที่ปฏิบัติเป็นประจำวันรวมไปถึงงานใหม่ ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติด้วย 2) การพัฒนาด้วยวิธีการเรียนรู้จากบุคคลอื่น โดยกำหนดสัดส่วนร้อยละ 20 ซึ่งเป็นการเรียนรู้ในรูปแบบที่ผู้เรียนรู้เกิดขึ้นจากการได้รับข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) จากผู้บังคับบัญชา หรือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงาน โดยเกิดขึ้นได้หลายวิธี เช่น การเรียนรู้ผ่านเครือข่าย ประชุมกลุ่มย่อย การเรียนรู้ผ่านโค้ช การเรียนรู้ผ่านพี่เลี้ยง การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) และการควบคุมดูแลของหัวหน้างาน เป็นต้น 3) การพัฒนาครูด้วยวิธีการฝึกอบรม โดยกำหนดสัดส่วนร้อยละ 10 ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เข้ารับการพัฒนา ได้รับความรู้จากการเข้ารับการพัฒนา ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) สอดคล้องกับการวิจัยของ ญัฐวุฒิ เสาวยิ่งค์ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า องค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ประกอบด้วย หลักการของโปรแกรม วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการ การประเมินผล ซึ่งมีรูปแบบในการพัฒนาเป็นโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อเสริมสร้างให้ครูมีสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน โดยมีการเรียนรู้โดย 1) การอบรม 2) การสัมมนา 3) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 4) การฟังบรรยาย 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6) การสอนงานแบบมีพี่เลี้ยง 7) การศึกษาดูงาน 8) การประชุมกลุ่มย่อย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษามีความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จึงควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา ได้พัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยสามารถเลือกสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา และดำเนินการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสม อาทิ การฝึกอบรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้กับหน่วยงานต่าง ๆ

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีความต้องการในการพัฒนา มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้านการปรับปรุงการทำงาน และด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า สมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา มีความต้องการพัฒนาด้านการมีวิสัยทัศน์ มากกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จึงควรส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษาด้านการมีวิสัยทัศน์

หรือตามความต้องการเรียงลำดับความจำเป็นเร่งด่วน โดยอาจเลือกสมรรถนะที่ตนเองต้องการพัฒนาก่อน และดำเนินการจนครบทุกด้าน

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียน โสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพ สามารถที่จะนำไปใช้ได้จริงในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา ดังนั้น สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ อาจพิจารณาใช้โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นนี้ นำไปใช้พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียน โสตศึกษากับประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2.2 ควรวิจัยการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดอื่นที่มีบริบทที่แตกต่างจากสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2.3 ควรวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- ฉัตรชัย นาถ้ำพลอย. (2562). การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสังคมปัจจุบัน. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 3(3), 172.
- ชัยรัตน์ ราชประโคน. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กับประสิทธิผลการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ณัฐภูมิ เสาวรงค์ (2563). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นภาพร รุ่งจำรัส. (2562). สมรรถนะทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 1(1), 1-10. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2565). *คู่มือการประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติงาน*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ระวีวรรณ กองกะมุด. (2557). วิธีการพัฒนาสมรรถนะมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัชนิกร กุฎีศรี. (2561). ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนการศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- เรืองแสง ห้าสกุล. (2559). แนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 5. สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). *กฎหมายว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา*. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). *คู่มือการกำหนดสมรรถนะในราชการพลเรือน: คู่มือสมรรถนะหลัก*. ประชุมช่าง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2560). *คู่มือการจัดทำมาตรฐานและการปรับปรุงการบริการ*. สุขุมวิทมีเดียมาร์เก็ตติ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2560). *ปัญหาการบริหารการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ฉุดรั้งการปฏิรูปการศึกษา*, <https://www.knowledgefarm.in.th/educational-administration-problem>.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2565). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสี่*. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *การพัฒนากระบวนการทัศน์รูปแบบและกลไกการพัฒนาครูในลักษณะเครือข่ายเชิงพื้นที่ 5*. สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566-2570*. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุรีพร โพธิ์ภักดี. (2558). สมรรถนะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 8(1), 47.
- หนูกัณฑ์ ปาโส. (2562). *สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้โรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- อัญชลี ชัยศรี. (2563). การบริหารทรัพยากรมนุษย์บนพื้นฐานสมรรถนะ. *วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์*, 5(2), 235.
- Barrattand, K. H. (2013). Leadership by the Book. *Executive Excellence*, 17(3), 4-5.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

Developing a Program to Strengthen Creative Leadership of the Deaf School Administrators Under Special Education Bureau

ปณัตต นามจันทร์^{1*}, โกวัฒน์ เทศบุตร²

Pannatatz Narmjan^{1*}, Kowat Tesaputa²

(Received: 2024-01-26; Revised: 2023-02-01; Accepted: 2024-02-12)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา และ 2) ออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 290 คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามขนาดของโรงเรียน ระยะที่ 2 การออกแบบโปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารที่โดดเด่นด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิประเมินโปรแกรม จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นในส่วนของคุณภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.990 และส่วนของคุณภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.995 แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินโปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Master of Education Degree Program Student in Educational Administration, Roi-Et Rajabhat University

² Lecturer, Educational Administration Program, Faculty of Education, Roi-Et Rajabhat University

Corresponding author, E-mail: pannatatz30@gmail.com

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การมีความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ตามลำดับ

2. โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ ประกอบด้วย 5 Module ได้แก่ Module 1 การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว Module 2 การมีวิสัยทัศน์ Module 3 การมีความคิดสร้างสรรค์ Module 4 การทำงานเป็นทีม และ Module 5 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 4) วิธีการพัฒนา ยึดหลักการ 70 : 20 : 10 ได้แก่ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในสถานศึกษา การฝึกอบรม และการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-learning) และ 5) การวัดและประเมินผล โดยผลการประเมินโปรแกรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : โปรแกรม, ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา

Abstract

The research purposes were: 1) to investigate existing situations, desirable situations, and the needs to develop creative leadership of deaf school administrators; and 2) to design a program to strengthen creative leadership of deaf school administrators. Mixed methods research was employed which divided into two phases. Phase 1 was investigating existing situations, desirable situations, and the needs to develop creative leadership of deaf school administrators. The samples were 290 school administrators and teachers in deaf schools under the Special Education Bureau. The samples were randomized by using stratified random sampling technique according to the school sizes. Phase 2 was designing a program to strengthen creative leadership of deaf school administrators. The informants were 3 outstanding in creative leadership of school administrators, and 5 experts to evaluate the program. The research instruments were 5-rating scales questionnaire, which reliability of existing situations' part was equal 0.990, and desirable situations' part was equal 0.995, interview form, and program evaluation form. Data were analyzed by using mean, standard deviation, and modified priority needs index.

The research results were as follows:

1. The existing situation of the creative leadership of deaf school administrators was at a moderate level, while the desirable situation was at the highest level. The needs to develop

creative leadership of deaf school administrators were ranked from high to low, such as visionary, individualized consideration, creativity, teamwork, and flexibility and adaptability, respectively.

2. The program to strengthen creative leadership of deaf school administrators under Special Education Bureau consists of: 1) rationale; 2) objectives; 3) content comprising 5 modules: Module 1 flexibility and adaptability, Module 2 visionary, Module 3 creativity, Module 4 teamwork, and Module 5 individualized consideration; 4) development procedures were based on the principle of 70: 20: 10, and the methods of development including: on the job learning, training, and self-learning; and 5) assessment. The results of the program evaluation were at the highest level of appropriateness and as well as at the highest level of possibilities.

Keywords: program, creative leadership, deaf school administrators

บทนำ

ในปัจจุบันเราต้องเผชิญกับความท้าทายจากภายนอกและภายในประเทศที่มีความผันแปรสูง และมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงมากขึ้นในอนาคต ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด-19 (COVID-19) และข้อจำกัดของโครงสร้างภายในประเทศที่ยังคงรอการปรับปรุงแก้ไขในหลายมิติ รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันกันอย่างสูงซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ และในฐานะที่ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลกจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันอย่างรุนแรงนี้ โดยกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอันจะเห็นได้ชัดจากปัญหาและสภาพวิกฤติการณ์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองในปัจจุบัน จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่าในสภาวะแบบนี้ สังคมไทยควรมีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองอย่างไรเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน มีความสุขและสามารถเอาชนะวิกฤติการณ์ด้านต่าง ๆ ที่เรากำลังเผชิญอยู่ได้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

ประเทศไทยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามแนวทางนโยบายแห่งรัฐสอดคล้องกับการพัฒนาที่แท้จริง กล่าวคือ มุ่งพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคงและยั่งยืนและในการจัดการศึกษาที่มีหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระดับใด แต่ละรูปแบบพัฒนาขึ้นจากองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตั้งแต่สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนจนถึงการเมืองของประเทศนั้นๆ การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมาย ยุทธศาสตร์ และแผนต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาที่มีบทบาทหลักในการพัฒนาประเทศและแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการพัฒนาและปฏิรูปการศึกษาเพื่อนำพาประเทศและประชาชนไปสู่ความเจริญในทุก ๆ ด้าน โดยเริ่มจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ที่ได้กล่าวถึงสาระสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาในหลายมาตรา อาทิ มาตรา 54 หรือต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) คุณภาพของคนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่แสดงถึงความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ ทั้งในด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่ากระบวนการในการพัฒนา

คุณภาพของคน คือ การจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถ ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรมสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมั่นคงและมีความสุข (นิรุฒ มีพันธ์, 2559) ซึ่งในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงนั้นจำเป็นต้องมีผู้นำที่มีศักยภาพและสมรรถนะที่ไร้ขอบเขตขององค์ความรู้ เพื่อที่จะนำองค์กรไปสู่วิสัยทัศน์และเผชิญหน้ากับความท้าทายใหม่ๆ และนอกจากนั้นผู้นำยุคใหม่ยังต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ที่มีความหลากหลายและซับซ้อนมากกว่าในอดีต แต่ความเป็นผู้นำในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่มีความสลับซับซ้อน ผู้นำต้องอาศัยกระบวนการคิดและมุมมองที่แตกต่างจากเดิม หรือการมองหาเส้นทางใหม่อย่างมีวิสัยทัศน์ การมองโลกในแง่ดี มีความยืดหยุ่น มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ (กิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์, จักรกฤษณ์ โปตาพล, วิลัยพรณ์ เสรีวัฒน์, 2556)

ภาวะผู้นำ ถือได้ว่าเป็นกระบวนการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาก่อให้เกิดกิจกรรมหรือการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาที่วางไว้ โดยการใช้การสนับสนุน ชักชวน กระตุ้น จูงใจให้บุคคลปฏิบัติตามด้วยความกระตือรือร้นเต็มใจ และยินดีที่จะให้ความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ และการบริหารจัดการการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นั้นหมายถึงการมีภาวะผู้นำ ศตวรรษที่ 21: ไทยแลนด์ 4.0 ควบคู่ไปด้วยเพื่อประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ทั้งการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้นำต้องสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้ร่วมงานมีแรงจูงใจภายใน ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มีการตั้งมาตรฐานในการทำงานสูง มีการคิดเชิงบวกและเชื่อมั่นว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายการสร้างความรู้สึกร่วมกันกับการทำงาน เพื่อให้บุคลากรได้ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข รักองค์กร มีความกระตือรือร้นในการทำงานไม่ไขมาทำงานเพื่อเงิน คนที่ทำงานเพื่อองค์กรอย่างแท้จริงจะพยายามพัฒนาตนเอง (พรชัย เจตมาาน, 2560) การบริหารงานที่จะให้บรรลุตามเป้าหมายผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่เชื่อมโยงไปสู่ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของผู้บริหารด้วยในการจูงใจ ประสานงาน และนำบุคคลอื่นๆอย่างมีวิสัยทัศน์ จินตนาการ และความยืดหยุ่น ด้วยวิธีการหรือแนวทางใหม่ ๆ อย่างท้าทาย และสร้างสรรค์ โดยอาศัยปัจจัยทางด้าน 1) สภาพแวดล้อมแบบเปิดด้วยการไว้วางใจ ให้อิสระในการคิดและพร้อมสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ 2) แรงจูงใจภายใน ด้วยการมีความอยาก ความหวัง ความปรารถนา ความเพียรพยายาม มุ่งมั่นทุ่มเทเพื่อให้เป็นคนประสบความสำเร็จ และ 3) ความรู้เชิงลึกด้วยการมีความรู้แนวกว้างและลึก มีทักษะ ประสพการณ์อันจะส่งผลให้เกิดแนวทางที่ชาญฉลาดในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ (กิตติกร ธรรมกิจวัฒน์, 2562) สอดคล้องกับแนวคิดด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ Stoll และ Temperley ที่กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นพฤติกรรมที่ตอบสนองเชิงจินตนาการ โดยการคิดไตร่ตรองอย่างละเอียดถี่ถ้วน ในสถานการณ์ต่าง ๆ และประเด็นต่าง ๆ ที่ท้าทาย (Challenge) และเกี่ยวกับเรื่องการนำ (Leading) คือการนำเชิงสร้างสรรค์ กล่าวโดยสรุป ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นการตอบสนองเชิงจินตนาการ (Imagination) และการนำบุคคลอื่น ๆ (Leading People) ด้วยแนวทางใหม่ๆ (New Solutions) หรือวิธีการใหม่ๆ (New Method) อย่างท้าทาย (Challenging) และยืดหยุ่น (Flexibility) ที่สำคัญภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ยังเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อม (Environment) เพื่อก่อให้เกิดการริเริ่มสิ่งใหม่ (วัฒนา ปะกิกา, 2560) นอกจากนี้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ยังเกี่ยวข้องกับการติดต่อประสานงานกับบุคคลที่มีความคิดเห็นตรงกัน และแตกต่างกัน เพื่อการทำงานร่วมกันถึงแม้ว่าผลลัพธ์ที่ได้อาจจะไม่ได้มีความคิดเห็นที่ตรงหรือสอดคล้องกัน โดยภาระงานหลักของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ คือ การประสานงานบุคคล ที่มาจากความคิดเห็นตรงกันและความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เพื่อพัฒนาสมรรถนะและความสามารถต่าง ๆ

ของบุคคลภายในองค์กรให้เกิดความสร้างสรรค์ในทุกสถานที่ ทุกระดับ โดยปราศจากการยึดมั่นถือมั่น โดยทั่วไปแล้วภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาแนวทางด้านวิธีการใหม่ๆ ขององค์กรและความท้าทายที่สลับซับซ้อนมากกว่าการคงสภาพที่เป็นอยู่แบบเดิม (กิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์, 2555)

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีโรงเรียนโสตศึกษาในสังกัดจำนวน 21 โรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนเฉพาะความพิการ โดยสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีวิสัยทัศน์เพื่อมุ่งเป็นองค์กรคุณภาพ พัฒนาการศึกษาด้วยนวัตกรรมสู่ความเป็นเลิศที่ยั่งยืน พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน คนพิการและเด็กด้อยโอกาส เข้าถึงบริการทางการศึกษาอย่าง เท่าเทียม ทั้งถึงและมีคุณภาพ ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งการที่จะทำให้วิสัยทัศน์ดังกล่าวเป็นความจริงได้นั้น การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่ต้องเตรียมความพร้อม ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนตลอดจนร่วมวางแผนให้สถานศึกษามีระบบการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีความ สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณธรรมนำความรู้ รักความเป็นไทย และสามารถก้าวไกลในระดับนานาชาติ (กิตติกร ธรรมกิจวัฒน์, 2562) เมื่อศึกษาปัญหาที่พบจากการจัดการศึกษาพบว่า สถานศึกษาหลายแห่งยังขาดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารงาน ด้านระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา ระบบวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และเทคโนโลยี รวมถึงขาดการวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ วิสัยทัศน์การบริหารงานไม่ชัดเจน ทำให้สถานศึกษาไม่ได้รับการพัฒนา นั่นอาจหมายถึงการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ยังขาดเทคนิค วิธีการหรือความคิดใหม่ ๆ อย่างสร้างสรรค์ในการที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ จะเห็นได้จากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งจะต้องพัฒนาเร่งด่วนตามข้อเสนอแนะของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในตัวบ่งชี้ที่ 8 พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และตัวบ่งชี้ที่ 11 ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบริบทของสถานศึกษา และมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ อยู่ในระดับคุณภาพดี โดยคณะผู้ประเมินได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมไว้ว่า ควรจะมีกระบวนการบริหารจัดการที่ชัดเจน ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในส่วนของการนำเสนอแต่ละมาตรฐาน พบว่า ด้านการวางแผนภายในสถานศึกษา และด้านวิธีดำเนินงานยังไม่ชัดเจน และในแต่ละมาตรฐานควรมีการระบุข้อมูลที่เป็นจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนา และควรมีการเผยแพร่ผลการประเมินตนเองให้ ผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาได้รับทราบถึงผลการจัดการศึกษาผ่านหลากหลายช่องทาง แสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ยังต้องได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำความสามารถในการนำองค์กรสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ให้ทันต่อสภาพปัจจุบัน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2565) กล่าวคือ การเป็นผู้นำที่มีความคิดมองภาพอนาคต มีวิสัยทัศน์ มีจินตนาการ มีการทำงานเป็นทีม มีความยืดหยุ่น คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งเป็นคุณลักษณะของการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์นั่นเอง (อรรถชัย แนวเงินดี, 2564) ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวนี้นี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การบริการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาใน จะต้องได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ให้มีความสามารถในการนำองค์กรสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ให้ทันต่อสภาพปัจจุบัน กล่าวคือ การเป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ การเป็นผู้นำการเรียนรู้

การทำงานเป็นทีม การเป็นผู้นำของผู้นำ การเป็นผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ซึ่งเป็นคุณลักษณะของการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์นั่นเอง

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลและนำไปออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพราะโปรแกรมจะช่วยในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในแต่ละด้านให้กับผู้บริหารให้ทันต่อสภาวะความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมบุคลากรในการทำงาน พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษา สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อออกแบบโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 672 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 67 คน และครูผู้สอน จำนวน 605 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประจำปีการศึกษา 2565 จำนวน 290 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie and Morgan โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดของโรงเรียน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากให้ได้ครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ แบ่งออกเป็น 2

ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ประกอบด้วย ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว จำนวน 7 ข้อ 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ จำนวน 6 ข้อ 3) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 9 ข้อ 4) ด้านการทำงานเป็นทีม จำนวน 9 ข้อ และ 5) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล จำนวน 9 ข้อ โดยมีการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จากเอกสารและตำราเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวิจัย เพื่อนำไปสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ที่สอดคล้อง และครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะแต่ละด้าน เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงแบบสอบถาม

2.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ชี้แนะเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามแต่ละข้อของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน อยู่ระหว่าง 0.8 – 1.00 และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเท่ากับ 1.0

2.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นกับผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบว่าแบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.50 – 0.94 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.61 – 0.97 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.990 และสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.995

2.4 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และแปลผลตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

3.2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified priority needs index) ใช้สูตร ต่อไปนี้ (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

$$PNI_{\text{modified}} = (I - D)/D$$

PNI_{modified} หมายถึง ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index)

I หมายถึง ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ (Important)

D หมายถึง ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (Degree of Success)

ระยะที่ 2 การออกแบบโปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษาศึกษาซึ่งมีวิธีปฏิบัติที่ดี โดยเป็นผู้ที่มีความโดดเด่นด้านภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview Form) เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 เป็นรายการสัมภาษณ์ โดยมีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

2.1.1 ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากเอกสารและตำราเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวิจัย

2.1.2 ร่างรายการสัมภาษณ์วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ครอบคลุมทั้ง 5 ด้าน

2.1.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจให้คำแนะนำ

2.1.4 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจให้คำแนะนำ แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเครื่องมือการวิจัยชุดเดิมกับระยะที่ 1 เพื่อตรวจสอบแนะทั้งถ้อยคำภาษาและความครอบคลุมแต่ละด้าน

2.1.5 ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษประกอบด้วย 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบประเมิน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแบบของ Likert (Likert Type Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยมีวิธีการสร้างแบบประเมิน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักการและวิธีการสร้างแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่าจากเอกสารและตำราเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือการวิจัย

2.2.2 ร่างแบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ
เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา ที่ครอบคลุมองค์ประกอบของโปรแกรมฯ

2.2.3 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจให้คำแนะนำ

2.2.4 ปรับปรุงแบบประเมินตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้คำแนะนำ แล้วเสนอ
ผู้เชี่ยวชาญเครื่องมือการวิจัยชุดเดิมกับระยะที่ 1 เพื่อตรวจสอบและท้วงถ้อยคำภาษา
และความครอบคลุมขององค์ประกอบโปรแกรมฯ

2.2.5 ปรับปรุงแก้ไขตามที่คุณเชี่ยวชาญแนะนำ และจัดทำฉบับสมบูรณ์
เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โดยการศึกษาและทำความเข้าใจนัย
แห่งความหมายของคำให้สัมภาษณ์ และสร้างข้อสรุปเป็นความเรียง ตามด้วยข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อสนับสนุน
ข้อสรุป

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างภาวะ
ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

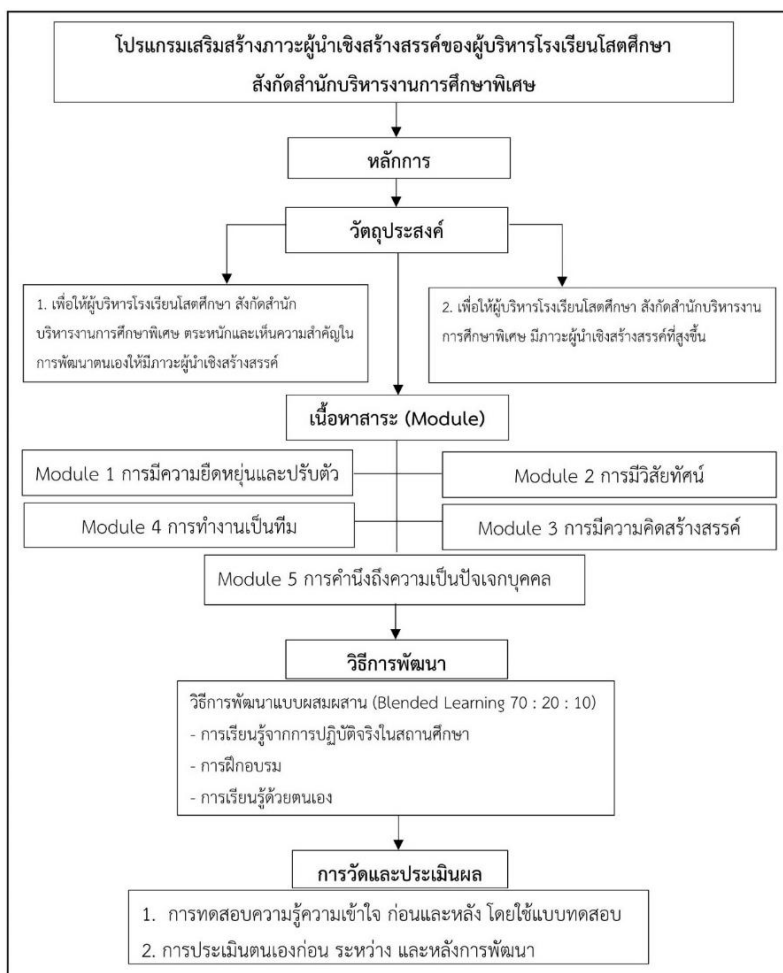
1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงาน
การศึกษาพิเศษ พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว และการทำงานเป็นทีม รองลงมา คือ ด้านการมีความคิด
สร้างสรรค์ และด้านการมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจก
บุคคล ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงาน
การศึกษาพิเศษ พบว่า สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการคำนึงถึง
ความเป็นปัจเจกบุคคลตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว และลำดับ
ความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัด
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์
รองลงมา คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานเป็นทีม
ตามลำดับ และด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว รายละเอียด
ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษาศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified} (I-D) / D	ลำดับความ สำคัญของ ความ ต้องการ จำเป็น
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ภาวะผู้นำ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ภาวะผู้นำ		
1. ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	3.50	0.54	ปานกลาง	4.61	0.48	มากที่สุด	0.317	5
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์	3.46	0.52	ปานกลาง	4.85	0.33	มากที่สุด	0.401	1
3. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	3.48	0.53	ปานกลาง	4.79	0.39	มากที่สุด	0.376	3
4. ด้านการทำงานเป็นทีม	3.50	0.53	ปานกลาง	4.67	0.46	มากที่สุด	0.334	4
5. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	3.31	0.44	ปานกลาง	4.64	0.47	มากที่สุด	0.401	2
โดยรวม	3.45	0.51	ปานกลาง	4.71	0.42	มากที่สุด	0.365	-

2. โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ ประกอบด้วย 5 Module ได้แก่ Module 1 การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว Module 2 การมีวิสัยทัศน์ Module 3 การมีความคิดสร้างสรรค์ Module 4 การทำงานเป็นทีม และ Module 5 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 4) วิธีการพัฒนา ใช้วิธีการพัฒนาแบบผสมผสาน 70 : 20 : 10 ได้แก่ การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงในสถานศึกษา การฝึกอบรม และการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-learning) และ 5) การวัดและประเมินผล ทั้งนี้ผลการประเมินโปรแกรมโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงรายละเอียดโปรแกรม ดังแผนภาพ 1

แผนภาพ 1 โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ มีผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1.1 จากผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว รองลงมาคือ การทำงานเป็นทีม ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และ ด้านการคำนึงถึงความเป็น

ปัจเจกบุคคล ตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นการแสดงถึงคุณลักษณะของผู้นำที่เป็นผู้เรียนรู้ตลอดเวลาให้ความสำคัญกับการบริหารงานบริหารคน มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งรอบข้าง มีความยืดหยุ่นทางความคิดและการกระทำ พร้อมทั้งรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังแนวคิดของ Dubrin (2014) ได้กล่าวว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ต้องมีความมุ่งมั่นและอุทิศตนเพื่องานและองค์การ ตลอดจนจะมีความรู้สึกสนุกสนานไปกับการแก้ไขปัญหาที่ท้าทายด้วยการใช้สติปัญญาและนำพาให้สมาชิกร่วมกันพัฒนาองค์การให้เปลี่ยนไปจากสภาพเดิมที่เป็นอยู่ ซึ่งภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลจะส่งผลให้บุคลากรสามารถใช้ ความรู้ความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่ด้วยความพึงพอใจของครูที่มีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลจะสามารถตัดสินใจสามารถปรับตัวได้ พร้อมทั้งสร้างแรงบันดาลใจให้ให้บุคลากรยึดมั่นและกระตือรือร้น ในการปฏิบัติงาน สร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน รวมทั้งทุ่มเทความพยายามอย่างเต็มศักยภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จและแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ มาพัฒนาการทำงานอยู่เสมอ ส่งผลให้ประสิทธิผลของงานและองค์การสูงขึ้น ดังแนวคิดของ Robinson (2007) ได้กล่าวว่า ผู้นำที่พร้อมในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันออกไปและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และปรับเปลี่ยนตามเกณฑ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร เพื่อความมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน จึงทำให้มีการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด และยังต้องมีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น อันเนื่องจากบริบทต่างๆ ของสังคมรอบสถานศึกษา และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับการวิจัยของ เพชร บุญมาหล้า (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภูพบว่า การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว

1.2 จากผลการศึกษาที่พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ รองลงมาคือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัวตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะความสามารถของผู้นำที่เรียกว่า “ผู้นำเชิงสร้างสรรค์” ที่ต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้าง มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นสิ่งที่จำเป็นมากนั้นหมายถึงกระบวนการคิดที่สร้างสรรค์อย่างมีระบบ ตรงกับแนวคิดของ ไพรทศุรีย์ สีนลารัตน์ (2553) ที่ได้กล่าวว่า วิสัยทัศน์เป็นคุณลักษณะและพฤติกรรมของภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ที่ต้องมีความสามารถในการกำหนดเป้าหมาย กำหนดสาระตามเป้าหมาย และกำหนดวิธีการตามเป้าหมายและสาระนั้น ผู้นำเชิงวิสัยทัศน์จึงต้องมีความเก่ง รอบรู้ มีวิธีการพร้อมกันไป มิใช่มีความชำนาญเฉพาะวิธีการบริหารทว่าขาดความรู้ในทิศทางหรือวิสัยทัศน์ รวมทั้งการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยกระตุ้นการทำงาน ผลักดันงานให้ประสบความสำเร็จ ดังแนวคิดของ Grant (2012) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์มักสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจในการทำงาน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สามารถสร้างกลยุทธ์ วิธีการทำงาน มุ่งเน้นประสิทธิภาพและลดกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และการที่ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์จะบ่งบอกถึงพฤติกรรมต่างๆ ของ ตัวผู้บริหารเองได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับการวิจัยของ พัทธรัตน์หา หาญประชุม (2565) สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างภาวะผู้นำ

เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ รองลงมาคือ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

1.3 ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร

โรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีความต้องการพัฒนา มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการทำงาน เป็นทีม และด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ การมีวิสัยทัศน์เป็นความสามารถ ของสมองที่คิดได้กว้างไกลนำออกมาสู่การปฏิบัติ ดังแนวคิดของ Bennis (2007) ได้กล่าวว่า การมีวิสัยทัศน์ เป็นความสามารถในการสร้างสรรค์และสามารถที่จะแปลออกมาเป็นการปฏิบัติได้ วิสัยทัศน์ของผู้นำเปรียบเสมือน สะพานที่เชื่อมปัจจุบันไปสู่อนาคต และยังรวมไปถึงการมีความสามารถในทางวางแผน การกำหนดเป้าหมายต่าง ๆ ในอนาคตอย่างชัดเจนตลอดจนสามารถสร้างแนวคิดใหม่ ซึ่งอาจต่างไปจากเดิม ดังที่ Ubben Hughes and Norris (2011) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ (Vision) 2) วัฒนธรรม เชิงบวก (Positive Culture) 3) การบริหารการจัดการ (Managing) และ 4) ปฏิสัมพันธ์ (Interacting) การมี วิสัยทัศน์ และมีความคิดสร้างสรรค์ควบคู่กัน จึงมีความจำเป็นในการมองหาภาพความสำเร็จหลายทิศทาง หรือสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ในสถานการณ์ทุกมิติ พร้อมทั้งจะปรับเปลี่ยนเรียนรู้เปิดรับสิ่งใหม่ๆ มีเป้าหมายที่ชัดเจนและประยุกต์ สิ่งต่างๆ ให้เกิดคุณค่าในการพัฒนาองค์การให้ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับการวิจัยของ พรวิณัส ไวยกรณ์ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำ เชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล การมีความคิดสร้างสรรค์ และการมีวิสัยทัศน์

2. จากผลการศึกษาพบว่า โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การประเมินผล และมีเนื้อหาเนื้อหาสาระในการพัฒนาประกอบด้วย 5 Module ได้แก่ Module 1 การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว Module 2 การมีวิสัยทัศน์ Module 3 การมีความคิดสร้างสรรค์ Module 4 การทำงาน เป็นทีม และ Module 5 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งผลการประเมินโปรแกรมโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 และ 4.78 ตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น ได้พัฒนาตามหลักวิชาการ โดยใช้หลักการพัฒนาตามแนวคิดการพัฒนาผู้นำ อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยให้ผู้นำเรียนรู้ จากบริบทการทำงานจริงมากกว่าในห้องเรียน โดยลักษณะที่สำคัญ ของการเรียนรู้แบบ 70 : 20 : 10 คือการผสมผสานกิจกรรมในสัดส่วนดังกล่าวอย่างเหมาะสมและชัดเจน เพื่อส่งเสริมกระบวนการ เรียนรู้ในแต่ละช่องทาง ซึ่งหลักการจัดการเรียนรู้แบบ 70 : 20 : 10 ประกอบไปด้วย การ จัดการ เรียนรู้ 3 ส่วนสำคัญ 70 เปอร์เซ็นต์ การพัฒนาที่เกิดจากการได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำงานจริง ผ่านประสบการณ์ตรง และเป็นงานที่ทำอย่างต่อเนื่องในสถานศึกษา โดยการเรียนรู้จากการริเริ่มใหม่ ๆ ที่ท้าทาย ในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ (On the Job Learning) และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างการปฏิบัติ (Sharing and Practices) ตลอดจนการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) 20 เปอร์เซ็นต์ การพัฒนาที่เกิดจากการเรียนรู้

และพัฒนาผ่านผู้อื่น และ 10 เปอร์เซ็นต์ การพัฒนาที่เป็นการเรียนรู้และพัฒนาผ่านหลักสูตรอย่างเป็นทางการ แล้วนำโปรแกรมที่ได้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของโปรแกรมซึ่งโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเป็นที่ยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับการวิจัยของ พุทธชาติ ภูจอมจิต (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนา โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พบว่า โปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบของโปรแกรม คือ 1) บทนำ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีดำเนินการ 5) วัดและประเมินผล ประกอบด้วย 4 Module ได้แก่ Module 1 การมีวิสัยทัศน์ Module 2 การมีจินตนาการ Module 3 การมีความยืดหยุ่น และ Module 4 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ระยะเวลาการพัฒนา 180 ชั่วโมง วิธีการพัฒนา ใช้วิธีการพัฒนาที่หลากหลายเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและยั่งยืน เพื่อให้ผู้เข้ารับ การพัฒนาสามารถนำไป ปรับเป็นหลักการในการพัฒนาตนเองต่อไป ซึ่งวิธีการต่าง ๆ ที่นำมาใช้วิธีดำเนินการ พัฒนาตามโปรแกรม ได้แก่ 1) การลงทะเลเบียน ปฐมนิเทศ 2) การฝึกอบรม และ 3) การศึกษาดูงานการดำเนินการ พัฒนา ได้กำหนดกระบวนการพัฒนาไว้ 4 ชั้น ดังนี้ ชั้นที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา ชั้นที่ 2 การพัฒนา ชั้นที่ 3 การบูรณาการ และชั้นที่ 4 การประเมินหลังการพัฒนา และคู่มือประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 โปรแกรมการเสริมสร้างเชิงสร้างสรรค์ ส่วนที่ 3 การดำเนินการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ส่วนที่ 4 การวัด และประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากสภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ยังไม่มากเท่าที่ควร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การ พัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ให้กับบุคลากรภายในโรงเรียนเพิ่มมากยิ่งขึ้น ไม่จำกัดอยู่เฉพาะคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

1.2 จากสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน โสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหาร สถานศึกษายังมีความต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้นสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรจัด หลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาตนเองเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ให้กับบุคลากรในสังกัด

1.3 จากลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร โรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีความต้องการพัฒนา มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการทำงานเป็น ทีม และด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า การมีวิสัยทัศน์ ยังมีความต้องการในการ พัฒนาเป็นอย่างมาก ดังนั้นสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรดำเนินการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมี วิสัยทัศน์เป็นการเร่งด่วน เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา แล้วจะส่งผลให้เกิด การพัฒนาในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ไปปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรให้มีการวิจัยเพื่อตรวจสอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อีกเป็นระยะๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาตามหลักการพัฒนาแบบต่อเนื่องเพื่อหาจุดเด่น จุดด้อยทั้งที่เป็นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และปัจจัยที่มีอิทธิพลเพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างสอดคล้องกับปัญหา

2.2 ควรจะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเพิ่มเติม เพื่อการศึกษาในเชิงลึก เช่นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นต้น โดยนำเอาผลการวิจัยนี้ เป็นข้อมูลและแนวทางเพื่อนำผลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในสังกัดอื่น หรือกลุ่มประชากรอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติกร ธรรมกิจวัฒน์. (2562). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดบุรีรัมย์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). *โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์, จักรกฤษณ์ โปตาพผล, และวิไลพรณ์ เสรีวัฒน์. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์*. โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- นิรุศ มีพันธ์. (2559). *ตัวแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ระดับมัธยมศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนบน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.
- พรชัย เจตมานาน. (2560). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ศตวรรษที่ 21 : ไทยแลนด์ 4.0*, <https://www.kroobannok.com/83312>.
- พรวิณัส ไวยกรรณ์. (2565). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พัทธรักษา หาญประชุม. (2565). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พุทธชาติ ภูจอมจิต. (2562). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพชร บุญมหาลา. (2564). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพฑูริย์ สินลาร์ตัน. (2553). ผู้นำเชิงสร้างสรรค์: กระบวนทัศน์ใหม่และผู้นำใหม่ทางการศึกษา. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนา ปะกิกา. (2560). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13, <http://www.nesdb.go.th/>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2562-2564. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2565). รายงานข้อมูลสารสนเทศ. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถชัย แนวเงินดี. (2564). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในศตวรรษที่ 21. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มมร. วิทยาเขตอีสาน, 2(1), 13-21.
- Bennis, W. (2007). *Creative Leadership*. Chulalongkorn University.
- Dubrin, A. J. (2014). *Leadership Research Finding, Practice and Skills* (8th ed.). South-Western Cengage Learning.
- Grant, M. M. (2012). Getting A Grip on Project-Based Learning: Theory, Cases and Recommendations. *Meridian: A Middle School Computer Technologies Journal*, 5(1), 83.
- Robinson, K. (2007). *Ken Robinson on the Principles of Creative Leadership*. McGraw-Hill.
- Stoll, L. and Temperley, J. (2009). Creative Leadership Teams. *Journal of Management in Education*. 23 (1), 12-18.
- Ubben, G. C., Hughes, L. W., & Norris, C.J. (2011). *The Principal: Creative Leadership or Effective in Schools* (4th ed.). Upper Saddle River, Allyn & Bacon.

การพัฒนาผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม

Development of Learning Science and Technology Learning Group Blended Learning for 5th Grade Students of Nakhon Phanom Municipality

ชลิตา รักชัยใหญ่^{1*}, วชรี แซงบุญเรือง², พิจิตรา ธงพานิช³

Chalita Rugyai^{1*}, Watcharee Sangboonraung², Phichitra Thongpanit³

(Received: 2024-02-06; Revised: 2023-02-13; Accepted: 2024-02-20)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (2) ศึกษาทักษะการใช้เทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 5 (สมพรอภัยโส) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือวิจัยได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ 2) แบบประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยี 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการเรียนรู้ ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานรายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x}$ = 15.23, S.D. = 1.63) คิดเป็นร้อยละ 76.15 อยู่ในระดับมากที่สุด (2) ผลการศึกษาทักษะการใช้เทคโนโลยี รายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม อยู่ในระดับมากที่สุด (3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน รายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน, ทักษะการใช้เทคโนโลยี

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

²⁻³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

¹ Graduate Student of Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

²⁻³ Lecturer in Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education, Nakhon Phanom University
Corresponding author, E-mail: rugyaichalita@gmail.com

Abstract

The purpose of this research is to (1) examine the learning outcomes of Students in the Science and Technology learning area through blended learning, (2) investigate technology usage skills in the Science and Technology learning area, and (3) study the satisfaction of students towards blended learning in the Science and Technology learning area. The study focused on fifth-grade elementary students affiliated with Nakhon Phanom Municipal School 5. The research utilized a random sampling method, selecting 30 fifth-grade students from Nakhon Phanom Municipal School 5 (Sompornaphaiso) in the first semester of the academic year 2023. The research instruments included 1) a test measuring learning outcomes, 2) an assessment of technology usage skills, and 3) a satisfaction questionnaire for students. Statistical analysis employed percentages, averages, and standard deviations.

The research findings revealed that: 1) Learning outcomes through blended learning in the subject of Science (Computing Science) for fifth-grade students indicating a high level of 76.15%. 2) Technology usage skills in the Science subject (Computing Science) for fifth-grade students had the highest level. 3) Student satisfaction with blended learning in the Science subject (Computing Science) for fifth-grade students the highest level

Keywords: Blended learning, Technology usage skills

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคนสร้างสังคม และสร้างชาติเป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัตประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดัก ประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 กล่าวว่าปัจจุบันเศรษฐกิจและสังคมโลก เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ได้มีการนำ เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น การเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารจึงอาจไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินชีวิตในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล สถาบันส่งเสริม การสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้ดำรงชีวิต อยู่ได้อย่างมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21 จึงได้ปรับเปลี่ยนหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปสู่ หลักสูตรวิทยาการคำนวณที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน และเป็นระบบมีทักษะการคิดเชิงคำนวณ ซึ่งผู้เรียนสามารถนำทักษะนี้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ด้วย (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

จากวิกฤตโควิด-19 เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาแต่เราจะตั้งรับได้อย่างไรแนวโน้มของการศึกษาไทยในอนาคตจะเปลี่ยนไปอย่างไรบ้างกับความท้าทายของโลกการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจากผลกระทบในการระบาดครั้งใหญ่ในปัจจุบันในหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจึงเริ่มที่จะมีการศึกษาการอบรมวิธีการสอนแบบ Online ขึ้น โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในกระบวนการสอนนอกเหนือไปจากการบรรยายโดยเราเรียกวิธีการสอนแบบนี้ว่าการเรียนรู้แบบผสมผสาน ซึ่งน่าจะเป็นทิศทางของรูปแบบการสอนในประเทศไทยต่อไป การจัดการศึกษาในปัจจุบันได้มีการนำรูปแบบและเทคโนโลยีการสอนเพื่อให้สนองต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการแข่งขันของประเทศทั้งด้านความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การปรับตัวต่อการกระจายความรู้ การเชื่อมโยงความรู้ด้านต่าง ๆ ที่เชื่อมถึงกันทั่วโลก เป็นการสร้างโอกาสและความเสมอภาคในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้และส่งข่าวสารถึงกันได้อย่างรวดเร็วก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ในการเรียนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบการสอนแบบใหม่อีกรูปแบบหนึ่งภายใต้กระแสแห่งพัฒนาการด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นรูปแบบของการบูรณาการปรับใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กับการเรียนการสอนแบบปกติ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ก้าวไกลเกิดทั้งประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพทางการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เป็นนวัตกรรมการศึกษาที่ผสมผสานโมดูล (Module) การเรียนการสอนหลายรูปแบบเข้าด้วยกันเป็นลักษณะของการผสมผสานการเรียนทางไกล (Distance Learning) ผ่านระบบเครือข่าย Online ร่วมกับการเรียนแบบเผชิญหน้า (Face to Face) ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการนั่งฟังการบรรยายในชั้นเรียนปกติ ทั้งนี้จะให้ความสำคัญกับการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมและถูกต้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนการสอน (จินตวิรัช คล้ายสังข์, 2561) และในสถานการณ์ที่ผ่านมา ทำให้นักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 5 (สมพร อภัยโส) ได้ส่งผลกระทบต่อเรียนออนไลน์ เป็นอย่างมาก เนื่องจากการปิดเรียนเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดอยู่บ่อยครั้ง ทำให้นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้จากครูหรือบทเรียนได้อย่างต่อเนื่องและไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมสมัยใหม่

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม เพื่อให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล อันจะส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้ ค้นหาคำความรู้ สรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถแก้ไขปัญหา ทักษะการใช้เทคโนโลยีได้ด้วยตนเอง ตลอดจนผู้เรียนสามารถเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีด้วยตนเอง ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนต้องการให้นักเรียนรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และรู้จักวิธีการสำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาได้เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้รอบด้านและทันต่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม
2. เพื่อศึกษาทักษะการใช้เทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม จำนวน 5 โรงเรียน รวมจำนวนนักเรียน 430 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 5 (สมพร อภัยโส) จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น หลังจากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.50 ขึ้นไป (สมนึก ภัททิยธณี, 2565) ข้อคำถามนั้นสอดคล้องตามจุดประสงค์หรือตรงตามเนื้อหานั้น แสดงว่าข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

2.2 แบบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตให้ปลอดภัย รายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 20 ข้อ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก ซึ่งสร้างตามมาตรฐาน และตัวชี้วัด หลังจากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.50 ขึ้นไป ที่ ข้อคำถามนั้นสอดคล้องตามจุดประสงค์หรือตรงตามเนื้อหานั้น แสดงว่า ข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดผลการเรียนรู้ อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

2.3 แบบประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยประเมินโดยใช้ Rubric ในการประเมินค่าเชิงคุณภาพ กำหนดแนวทางการให้คะแนน มีขั้นตอน ดังนี้

(1) ศึกษาทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยี จากเอกสารและงานวิจัย

(2) จัดทำแบบประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยี โดยกำหนดรายการประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยี ในแต่ละรายการประเมินกำหนดการให้คะแนนตามคุณภาพ ดังนี้

3 หมายถึง ทักษะการใช้เทคโนโลยีของนักเรียนอยู่ในระดับดี

2 หมายถึง ทักษะการใช้เทคโนโลยีของนักเรียนอยู่ในระดับพอใช้

1 หมายถึง ทักษะการใช้เทคโนโลยีของนักเรียนอยู่ในระดับปรับปรุง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

(3) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อคำถาม และทำการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

(4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ในการสอบถาม โดยมีเกณฑ์ การให้คะแนน ดังนี้

ให้ +1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่า ข้อความนั้น มีความสอดคล้องตรงตามจุดประสงค์

ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อความนั้น มีความสอดคล้องตรงตามจุดประสงค์

ให้ -1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่า ข้อความนั้น ไม่มีความสอดคล้องตามจุดประสงค์

โดยพิจารณาข้อคำถามที่ค่าดัชนี IOC ที่คำนวณได้ มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5

จะถือว่า ข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของลักษณะของสิ่งที่ต้องการจะวัด แล้วนำไปเป็นข้อคำถามจริง ส่วนที่มีค่าดัชนี IOC ต่ำกว่า 0.5 จะตัดออก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจ อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

(5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ก่อนจะนำมาปรับปรุงแก้ไขเป็นเอกสารฉบับ สมบูรณ์ แล้วจัดพิมพ์เป็นเครื่องมือฉบับจริง ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เรื่อง การใช้ อินเทอร์เน็ตให้ปลอดภัย จำนวน 8 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 5 สัปดาห์ โดยสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และหลังจากดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัย ได้นำแบบทดสอบมาวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียน

2. แบบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตให้ปลอดภัย รายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 20 ข้อ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก

3. นำใบงานกิจกรรมนักเรียนมาประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยี

4. ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน เรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ต ให้ปลอดภัย รายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม วิเคราะห์โดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์แบบประเมินทักษะการใช้เทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. วิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เมื่อเก็บข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยเลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการเรียนรู้ เรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตให้ปลอดภัย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน

นักเรียนคนที่	ผลคะแนน เต็ม 20 คะแนน
1	15
2	17
3	15
4	13
5	15
6	16
7	15
8	16
9	17
10	18
11	18
12	12
13	17
14	14
15	17
16	15
17	16
18	17
19	15
20	13
21	16
22	14
23	14
24	12

25	14
26	15
27	14
28	14
29	16
30	17
คะแนนรวมทั้งหมด	457
$\bar{X}$	15.23
S.D.	1.63
ร้อยละ	76.15

จากตาราง 1 พบว่า ผลการเรียนรู้ เรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตให้ปลอดภัย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานรายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 15.23, S.D. = 1.63) จากคะแนนเต็ม 20 คิดเป็นร้อยละ 76.15

2. ผลการศึกษาทักษะการใช้เทคโนโลยี เรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตให้ปลอดภัย รายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม

ตาราง 2 แสดงผลการศึกษาทักษะการใช้เทคโนโลยี เรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตให้ปลอดภัย

รายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม

เลขที่	รายการประเมิน/ระดับคะแนน				
	กิจกรรมที่ 1 เรื่อง โปรแกรมสนทนาออนไลน์ (3)	กิจกรรมที่ 2 ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์หรืออีเมล E-mail (3)	กิจกรรมที่ 3 การใช้ Google Classroom (3)	กิจกรรมที่ 4 พฤติกรรมการชมรายการทางอินเทอร์เน็ต (3)	กิจกรรมที่ 5 มารยาทในการติดต่อสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต (3)
1	3	3	3	3	3
2	2	2	3	3	3
3	3	3	3	3	2
4	3	3	3	3	3
5	3	3	3	3	3
6	3	3	2	2	3
7	3	3	3	3	3

8	3	3	2	3	3
9	3	3	3	3	2
10	2	2	2	2	3
11	3	3	3	3	3
12	2	3	2	2	3
13	3	3	3	3	3
14	3	3	3	3	3
15	3	3	3	3	3
16	3	3	3	3	3
17	2	3	3	3	3
18	3	3	2	2	3
19	3	3	3	3	2
20	2	2	2	3	3
21	3	3	3	3	3
22	3	3	3	3	3
23	3	3	2	3	3
24	3	3	3	3	2
25	2	2	3	3	3
26	3	3	3	3	3
27	2	3	3	2	3
28	3	3	3	3	3
29	3	2	3	3	3
30	3	3	3	3	3
รวม	83	85	83	85	86
$\bar{X}$	2.77	2.83	2.77	2.83	2.87
S.D.	0.43	0.38	0.43	0.38	0.35

ตาราง 2 แสดงผลการศึกษาทักษะการใช้เทคโนโลยี เรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตให้ปลอดภัย
 รายวิชาวิทยาศาสตร์(วิทยาการคำนวณ) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
กิจกรรมที่ 1 เรื่อง โปรแกรมสนทนาออนไลน์	2.77	0.43	ดี
กิจกรรมที่ 2 เรื่อง ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์หรืออีเมล E-mail	2.83	0.38	ดี
กิจกรรมที่ 3 เรื่อง การใช้ Google Classroom	2.77	0.43	ดี

กิจกรรมที่ 4 เรื่อง พฤติกรรมอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ต	2.83	0.38	ดี
กิจกรรมที่ 5 มารยาทในการติดต่อสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต	2.87	0.35	ดี
ค่าเฉลี่ยรวม	2.81	0.39	ดี

จากตาราง 2 พบว่า หลังจากนักเรียนได้จัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน รายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม นักเรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน รายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) มีระดับดี ($\bar{x} = 2.81$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กิจกรรมที่ 2 เรื่อง ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์หรืออีเมล ($\bar{x} = 2.83$, S.D. = 0.38) กิจกรรมที่ 4 เรื่อง พฤติกรรมอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ต ($\bar{x} = 2.83$, S.D. = 0.38) กิจกรรมที่ 5 มารยาทในการติดต่อสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต ($\bar{x} = 2.87$, S.D. = 0.35) กิจกรรมที่ 3 เรื่อง การใช้ Google Classroom ($\bar{x} = 2.77$, S.D. = 0.43) กิจกรรมที่ 1 เรื่อง โปรแกรมสนทนาออนไลน์ ($\bar{x} = 2.77$, S.D. = 0.43)

3. ผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตให้ปลอดภัย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน รายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม

ตาราง 3 แสดงผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตให้ปลอดภัย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน รายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านครูผู้สอน			
1. ครูให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลนักเรียนในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง	4.64	0.49	มากที่สุด
2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ชัดเจน	4.33	0.48	มาก
3. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหาเกี่ยวกับการเรียน	4.30	0.47	มาก
4. ครูส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ นอกหนังสือเรียน	4.82	0.39	มากที่สุด
5. ครูประเมินผลอย่างยุติธรรม	4.70	0.47	มากที่สุด
ด้านเนื้อหา			
6. เนื้อหาการเรียนวิชาเรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตอย่างไรให้ปลอดภัย รายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) เป็นเรื่องที่นักเรียนชอบ	4.64	0.49	มากที่สุด

7. เนื้อหาที่เรียนเกี่ยวกับทักษะการใช้เทคโนโลยีไม่ยากเกินไปสำหรับนักเรียน	4.58	0.50	มากที่สุด
8. เนื้อหาที่เรียนสามารถให้นักเรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น	4.39	0.50	มาก
9. เนื้อหาที่เรียนรู้อาจให้นักเรียนนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	4.76	0.44	มากที่สุด
10. เนื้อหาที่เรียนสามารถนำไปใช้กับการเรียนในวิชาอื่นได้	4.55	0.51	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน			
11. กิจกรรมการเรียนรู้แบบกระตือรือร้น (Active Learning) น่าสนใจและเข้าใจให้อยากเรียนรู้	4.39	0.50	มาก
12. บรรยากาศของการเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.76	0.44	มากที่สุด
13. มีวิธีการสอนหลากหลาย และเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.58	0.50	มากที่สุด
14. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และทักษะ ในการนำไปปฏิบัติได้จริง	4.64	0.49	มากที่สุด
15. นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข	4.55	0.51	มากที่สุด
ระดับความพึงพอใจ	4.58	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตอย่างไรให้ปลอดภัย รายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 , มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ข้อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 4 ครูส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ นอกหนังสือเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.82 , มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.39 รองลงมาได้แก่ข้อที่ 9 เนื้อหาที่เรียนรู้อาจให้นักเรียนนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.76 , มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44 และข้อที่ 5 ครูประเมินผลอย่างยุติธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 , มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ตามลำดับ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 3 ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหาเกี่ยวกับการเรียน มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 , มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ เรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตให้ปลอดภัย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน รายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม พบว่า มีระดับคุณภาพมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.15 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นผ่านขั้นตอนกระบวนการสร้างอย่างเป็นระบบมีวิธีการที่เหมาะสม กล่าวคือ ประเด็นและเกณฑ์การประเมิน

สามารถสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม มีความเหมาะสมกับเวลาและการนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงเหมาะสมกับระดับชั้นและวัยผู้เรียน ผู้วิจัยได้ศึกษา หลักสูตรและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการ สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานรายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) สอดคล้องกับ จันทิมา ชูวานนท์ และธนวรรณ มั่นอ่วม (2563) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ว่าเป็น กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนหลากหลายวิธีที่คำนึงถึงผู้เรียน เนื้อหาการเรียน และบริบทสถานการณ์ และสามารถจัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน โดยนำเทคโนโลยีทางการ ศึกษามาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุดเกิดทักษะ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนนั้น

2. ผลการศึกษาทักษะการใช้เทคโนโลยี เรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ตให้ปลอดภัย รายวิชา

วิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนม พบว่า นักเรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยีโดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน รายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) มีระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ กิจกรรมที่ 2 เรื่อง ไพรอสมีย์อิเล็กทรอนิกส์หรืออีเมล กิจกรรมที่ 4 เรื่อง พฤติกรรมอาชญากรรม ทางอินเทอร์เน็ต กิจกรรมที่ 5 มารยาทในการติดต่อสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต กิจกรรมที่ 3 เรื่อง การใช้ Google Classroom กิจกรรมที่ 1 เรื่อง โปรแกรมสนทนาออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยอภินิษฐ์ ตันติวิทพงศ์ และคณะ(2558). ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนทักษะแบบผสมผสานโดยเน้นการ เรียนรู้ในสถานการณ์จริงเพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาสาขาเทคโนโลยีการโทรศัพท์ และวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบ การเรียนการสอนทักษะแบบผสมผสานโดยเน้นการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงมีค่าเท่ากับ 76.90/76.60 และผลจากการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนทักษะแบบผสมผสานโดยเน้นการเรียนรู้ ในสถานการณ์จริงเพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด รูปแบบ การเรียนการสอนทักษะแบบผสมผสานโดยเน้นการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงเพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงาน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 1) ขั้นตอนการสอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการก่อนสอนทักษะ ขั้นนำเสนอความรู้เพื่อพัฒนาทักษะ ขั้นฝึกทักษะจนเกิดความชำนาญ ขั้นนำไปใช้ในสถานการณ์จริง และขั้นประเมินผล 2) การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ได้แก่ การเรียนแบบเผชิญหน้า การเรียน บนเครือข่าย และการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง 3) ผลที่เกิดขึ้น ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะปฏิบัติ ทักษะการทำงาน และผลการศึกษาทักษะปฏิบัติของนักศึกษาที่ได้จากการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน ทักษะแบบผสมผสานโดยเน้นการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงพบว่าผู้เรียนทุกคน ในภาพรวมมีทักษะปฏิบัติ อยู่ในระดับดีขึ้นไป และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Bozalek et. Al. (2013) ที่ทำการศึกษผลของการ ใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงพบว่าจากการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ สนับสนุนให้เกิดทักษะปฏิบัติระดับอุดมศึกษาในประเทศแอฟริกาใต้ 5 กลุ่มงาน ได้แก่ ด้านวารสารศาสตร์ด้าน สุขภาพ ด้านครูและการศึกษา ด้านชีววิทยา ด้านการกายภาพบำบัด สามารถเสริมสร้างทักษะและความรู้ ให้แก่นักศึกษาโดยสิ่งสำคัญคือการออกแบบบริบทและภารกิจของกิจกรรม ให้สอดคล้องและ คล้ายคลึงกับสถานการณ์จริงช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การใช้อินเทอร์เน็ต ให้ปลอดภัย ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน รายวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาการคำนวณ) สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดเทศบาลเมืองนครพนมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ทั้งนี้เนื่องมาจาก แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น โดยครูส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้

จากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ นอกหนังสือเรียน ครูประเมินผลอย่างยุติธรรม และเนื้อหาที่เรียนรู้สามารถให้นักเรียนนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ จึงทำให้นักเรียนเกิดความพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิรติทองเนตร (2557) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ พบว่า กลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเกริกเกียรติ นรินทร์ และเหมมิช ชนปัทม์มีมณี(2564) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยเทคนิคเรียนรู้แบบร่วมมือ TGT เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการทำงานเป็นทีม วิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนด้วยการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยเทคนิคเรียนรู้แบบร่วมมือ TGT เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการทำงานเป็นทีม วิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลวรรณ วงศ์จินดา (2561) ได้ทำวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขตนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานอยู่ในระดับมากที่สุด สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานผลการวิจัยมีปัจจัยที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนทั้งในชั้นเรียน และการเรียนรู้แบบออนไลน์ ซึ่งการเรียนรู้แบบออนไลน์ผู้เรียนสามารถศึกษาผ่านเว็บไซต์บนอุปกรณ์สนับสนุนที่มีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนมีความสามารถการคิดเชิงคำนวณมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยควรนำเทคนิคอื่น ๆ รูปแบบวิธีการเรียนรู้และนำไปใช้ในงานวิจัยต่อไปโดยมีช่องทางในการเรียนที่หลากหลายมากขึ้น เช่น

1.1 ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองโดยไม่จำกัดว่าต้องเรียนแบบ On Site หรือ On Line เท่านั้น ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหัวข้อที่ตนเองสนใจได้อย่างรวดเร็วผ่านสื่อการสอนออนไลน์โดยไม่ต้องรู้สึกกดดันกับผู้สอน และผู้เรียนคนอื่น ๆ หรือนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับแต่งความเร็วในการเรียนให้เหมาะกับตัวเองแล้ว และยังสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาโดยไม่จำกัดเวลาในการเรียนรู้

1.2 การเรียนรู้แบบเพื่อนสอนเพื่อน เพื่อให้นักเรียนได้ค้นคว้า แลกเปลี่ยนมุมมองกับผู้อื่น ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้ออกไปแบบร่วมมือ ได้สร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนได้พิจารณาและค้นหาความรู้ความสามารถของตนเอง มองเห็นคุณค่าของตนเอง

1.3 ศึกษาความพร้อมในการใช้เทคโนโลยี ความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงอุปกรณ์ การเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้รวมถึงปรับสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ทั้งในและนอกเวลาเรียนหรือสามารถใช้ได้ที่บ้าน เพื่อให้เข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็นเพียงหนึ่งในหลายวิธีการในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ควรมีการหาเทคนิคการจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ จากการศึกษาเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ ของผู้สอนเอง เพื่อนำมาปรับใช้ให้เข้ากับตนเองและผู้เรียนของตนเอง จึงควรมีการเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานกับการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ บ้าง

2.2 ควรมีการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน วิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ)

เอกสารอ้างอิง

- กীরติ ทองเนตร. (2557). รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผ่านเครือข่าย คอมพิวเตอร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เกริกเกียรติ นรินทร์ และเหมมิญช์ ธนปัทม์มีมณี. (2564). การพัฒนาการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ด้วยเทคนิคเรียนรู้แบบร่วมมือ TGT เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการทำงาน เป็นทีม วิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารเทคโนโลยี และสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 4(12), 107-118.
- จินตวิรัช คล้ายสังข์. (2561). *ยุควิวัฒนาการเทคโนโลยีที่ส่งเสริมการเรียนรู้: การออกแบบที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทิมา ชูวานนท์ และธนวรรณ มั่นอ่วม. (2563). *การใช้วิธีการเรียนแบบผสมผสานในรายวิชาวิธีการวิจัย สำหรับนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*. คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10 แก้ไขเพิ่มเติม). สุวีริยาสาส์น.
- วิไลวรรณ วงศ์จินดา. (2561). ผลของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยวิชานวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล สุวรรณภูมิ วิทยาเขตนนทบุรี. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2*. มหาวิทยาลัยราชภัฏ กำแพงเพชร, <https://research.kpru.ac.th/sac/fileconference/432018-05-04.pdf>
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *ตัวชี้วัดและสาระ การเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2565). *การวัดผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 13). ประสานการพิมพ์.
- อิทธิณัฐ ตันติวิทิตพงศ์, รัฐพล ประดับเวทย์, นัทธีรัตน์ พิระพันธ์ และสมสรณุก์ วงษ์อยู่น้อย. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนทักษะแบบผสมผสานโดยเน้นการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาสาขาเทคโนโลยีการโทรทัศนและวิทยุกระจายเสียง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*. 10(28), 127-142.
- Bozalek, V., Gachago, D., Alexander, L., Watters, K. Wood, D. Ivala, E., & Herrington, J. (2013). The use of emerging technologies for authentic learning: A South African study in higher education. *British Journal of Educational Technology*. 44(4), 629-638. <https://doi.org/10.1111/bjet.12046>

การฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้สนใจ

A Short-term Training on Programmable Logic Controller for Interested Participants

ณัฐวุฒิ สุริยะ^{1*}, วชรี แซงบุญเรือง², นิราศ จันทจร³

Nattawut Suriya^{1*}, Watcharee Sangboonraung², Nirat Jantharajit³

(Received: 2024-02-06; Revised: 2023-02-13; Accepted: 2024-02-22)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแผนการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านการโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติก่อนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้ระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้สนใจ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มเป้าหมายในเขตจังหวัดระยอง ที่มีความสนใจเข้ารับการฝึกอบรมระยะสั้น ด้านการเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ โดยใช้การคัดเลือกแบบสมัครใจหรืออาสาสมัคร จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ 8 แผน แบบทดสอบ จำนวน 50 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) การฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้นสำหรับผู้สนใจ มีประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ E1/E2 มีค่าเท่ากับ 87.56 /89.40 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) การทดสอบผลการเรียนรู้ด้วยชุดกระบวนการจัดการเรียนรู้เน้นการปฏิบัติงาน หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 44.70 จากคะแนนเต็ม 50 คะแนน อยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ: การฝึกอบรมระยะสั้น, กระบวนการจัดการเรียนรู้เน้นการปฏิบัติงาน, การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

²⁻³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

¹ Graduate Student of Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

²⁻³ Lecturer in Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

Corresponding author, E-mail: nattawutsuriya8@gmail.com

Abstract

The purpose of this research is to (1) develop a short-term training program in basic programmable logic controller (PLC) programming and (2) examine the learning outcomes before and after short-term learning interventions on programming PLCs for individuals interested in the subject. The research adopts a quasi-experimental design, with the target group being individuals in the Rayong province who express interest in participating in short-term PLC programming training, involving a self-selection or voluntary application process. The study included 20 participants, and data collection tools comprised 8 lesson plans, a 50-item test, and statistical analysis using percentages, averages, and standard deviations.

The research findings revealed that: 1) The short-term training program on basic PLC programming for interested individuals is effective, with the efficiency of the learning management plan rated at 87.56/89.40 (E1/E2), surpassing the established criteria. 2) The post-learning test results, conducted with an emphasis on practical tasks using the learning management process, yielded an average score of 44.70 out of a full 50 points, indicating a significantly highest level of achievement.

Keywords: Short-term training, Practical-oriented learning management process, Basic programmable logic controller (PLC) programming.

บทนำ

โลกของศตวรรษที่ 21 ในยุคปัจจุบันกำลังหมุนไปอย่างรวดเร็ว และมาพร้อมกับการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่มากขึ้นทั้งในประเทศและนอกประเทศ โดยมีสาเหตุมาจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) และการเปลี่ยนเข้าสู่นโยบายอุตสาหกรรม 4.0 ประเทศไทยได้ร่วมให้สัตยาบันสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 และยังมีผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย การเป็นประเทศสมาชิกในประชาคมอาเซียน ทำให้ตลาดแรงงานกำลังต้องการคนที่มีทักษะเพิ่มขึ้น รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีความล้าหลัง มีความเหลื่อมล้ำทางด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา สังคม การติดกับดักเรื่องรายได้ การขาดแคลนบุคลากร สื่อการเรียนการสอน รวมไปถึงการมีจิตสาธารณะ ความเป็นระเบียบในสังคมไทย ความซื่อสัตย์สุจริต ทำให้ระบบการศึกษาต้องทำการปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนิน เพื่อมุ่งหวังให้สามารถก้าวสู่เวทีแข่งขันในระดับโลกได้ ลดช่องว่างและเพิ่มโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน มีหลักสูตรเดียวกันเป็นมาตรฐาน นอกจากนี้ยังมุ่งหวังปรับพฤติกรรมของผู้เรียน และปลูกให้มีจิตสำนึกที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม พร้อมทั้งจะเติบโตเป็นพลเมืองดีของสังคม สามารถพึ่งพาตนเองได้ และให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนมนุษย์ได้ เพื่อให้สอดคล้องกับประเทศไทย 4.0 ระบบการศึกษาจะเป็นกลไกหลักที่ช่วยนำพาประเทศได้ จากการวางรากฐานที่ดี ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) และกรอบทิศทาง

ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เพื่อขับเคลื่อนประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนสำนักงาน(เลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การสร้างคลัสเตอร์อุตสาหกรรมที่เน้นนวัตกรรมสามารถแข่งขันได้ในระดับโลกของประเทศไทย 4.0 นั้นเป็นการยกระดับอุตสาหกรรมปัจจุบันเพื่อต่อยอดการเจริญเติบโต เช่น เรื่องของยานยนต์แห่งอนาคต เกษตรเชิงประสิทธิผลและเทคโนโลยีชีวภาพ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ การพัฒนาอุตสาหกรรมอนาคต เพื่อยกระดับเศรษฐกิจไทยแบบก้าวกระโดด ได้แก่ หุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรมขนส่งและการบิน อุตสาหกรรมดิจิทัล อุตสาหกรรมชีวภาพ อุตสาหกรรมการแพทย์และสุขภาพ ดังที่กระทรวงอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีกำลังให้ความสำคัญ และจับตามองสู่ก้าวที่ยิ่งใหญ่ของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งนอกจากเทคโนโลยีแล้ว ยังต้องผนวกกับความคิดสร้างสรรค์ ความกล้าที่จะคิดนอกกรอบ นวัตกรรมใหม่ ๆ และแรงงานที่มีประสิทธิภาพ และศักยภาพเพียงพอในการทำงานด้วย ในมิติที่หนึ่งของประเทศไทย 4.0 เน้นเรื่องความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ โดยมุ่งลดการพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ มิติที่สอง คือมุ่งเน้นความอยู่ดีมีสุขของผู้คนในสังคม (สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, 2565) เป็นการช่วยลดระดับความเหลื่อมล้ำส่งเสริมให้เกษตรกร มีการใช้เทคโนโลยีในการทำ การเกษตร มิติที่สาม คือ การยกระดับศักยภาพและคุณค่าของมนุษย์ เป็นการยกระดับคนไทยให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานเพื่อที่จะพัฒนาประเทศ มีการเติมเต็มเพื่อช่วยลดประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสังคมการว่างงานโดยจะจัดทำโครงการสนับสนุนสร้างอาชีพ และการปฏิรูปเป็นการ ช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนมุ่งเน้นการพัฒนาตนเองเพิ่มเติมศักยภาพ เปิดโอกาส เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม (พิมพ์ธัญญา ช้องเสนาะ, 2560)

แนวคิดการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อให้ประชาชนสามารถหาเลี้ยงชีพได้ ช่วยยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น มีมายาวนานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2484 อยู่ในสังกัดกรมประชาสงเคราะห์กระทรวงมหาดไทย และเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหน่วยงานในช่วงปี พ.ศ. 2496 - 2505 เพื่อมุ่งเน้นให้ความสำคัญด้านการฝึกอาชีพ เริ่มจากแผนกอาชีพศึกษา จนกระทั่งเป็น ศูนย์ฝึกอาชีพ สังกัดกองแรงงาน และสังกัดส่วนแรงงาน กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย จนต่อมาปี พ.ศ. 2511 สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ ถูกจัดตั้งขึ้น ควบคู่ไปกับกองพัฒนาอาชีพ จนมีพระราชกฤษฎีกาฯ เปลี่ยนกองพัฒนาอาชีพเป็นสถาบันพัฒนา ฝีมือแรงงาน (ตัดคำว่า"แห่งชาติ" ออก) ระหว่าง พ.ศ. 2517-2534 ได้มีการขยายการจัดตั้งสถาบันพัฒนาฝีมือ แรงงานขึ้นในภูมิภาคอีก 8 แห่งคือ ที่จังหวัดราชบุรี ชลบุรี ลำปาง ขอนแก่น สงขลา นครสวรรค์ อุบลราชธานี และสุราษฎร์ธานี และยังได้มี การจัดตั้งศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดขึ้นด้วยอีก 2 แห่ง คือ ที่จังหวัดปัตตานี และชัยภูมิ เพื่อขยายบริการการฝึกอาชีพให้เข้าถึงประชาชนในระดับพื้นที่มากขึ้น กระทั่งในปี พ.ศ. 2559 ได้มีประกาศราชกิจจานุเบกษากฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน พ.ศ. 2559 โดยปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการกรมพัฒนาฝีมือแรงงานใหม่ แบ่งเป็นหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในส่วนกลาง ได้แก่ สำนักงานเลขานุการกรม, กองบริหารการคลัง, กองบริหารทรัพยากรบุคคล, กองแผนงาน และสารสนเทศ, กองพัฒนาศักยภาพแรงงานและผู้ประกอบกิจการ, กองส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน, สำนักงานพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก, สำนักงานพัฒนามาตรฐานและทดสอบฝีมือแรงงาน และหน่วยงาน ที่ไม่สังกัดกอง ได้แก่ กลุ่มกฎหมาย กลุ่มตรวจสอบภายใน และกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำหรับหน่วยงาน ที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค ประกอบด้วย สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 1 - 25 ได้แก่ สมุทรปราการ สุพรรณบุรี ชลบุรี

ราชบุรี นครราชสีมา ขอนแก่น อุบลราชธานี นครสวรรค์ พิษณุโลก ลำปาง สุราษฎร์ธานี สงขลา กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา นครปฐม ระยอง อุดรธานี เชียงใหม่ เชียงราย ภูเก็ต นครศรีธรรมราช ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ตามลำดับ (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน, 2565)

ระบบอัตโนมัติ (Automation) เข้ามามีบทบาทมากขึ้นในภาคอุตสาหกรรมและโลจิสติกส์ ในประเทศจีน ประสบปัญหาขาดกลุ่มคนวัยแรงงานฝีมือ จึงทำให้ระบบเทคโนโลยีอัตโนมัติเข้ามาช่วยในด้านการผลิต โดยเห็นได้ชัดว่า อุตสาหกรรมการผลิตมีการเติบโตอย่างก้าวกระโดด เช่น ในอุตสาหกรรมยานยนต์ ตั้งแต่ปีค.ศ. 2008 - 2017 ของประเทศญี่ปุ่นเติบโตมากกว่า 5% ต่อปี ในขณะที่สหรัฐอเมริกาโตขึ้นเฉลี่ย 15% ต่อปี เป็นต้น ระบบอัตโนมัติถึงแม้ว่าจะถูกใช้มาหลายปีแล้ว แต่เทคโนโลยีที่ถูกต่อยอดขึ้นไปเรื่อย ๆ ทำให้ต้นทุนยังคงสูง ถึงกระนั้นก็ยังคุ้มค่าต่อการลงทุนสำหรับผู้ผลิต การนำระบบอัตโนมัติมาใช้ จะช่วยเพิ่มกำลังการผลิตและศักยภาพในการทำงาน สามารถดำเนินงานตามแผนการวิเคราะห์และแผนการผลิตและโลจิสติกส์ ได้เป็นอย่างดี ช่วยเพิ่มคุณภาพสินค้า ยกระดับคุณภาพชีวิตของพนักงาน เสริมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่กลุ่มลูกค้าและทำให้การผลิตเป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งหากลงทุนในระยะยาวยังสามารถใช้งานได้อย่างคุ้มค่าแน่นอน ซึ่งในภาคอุตสาหกรรมไทยก็มีการใช้ระบบอัตโนมัติอย่างแพร่หลายในกระบวนการผลิต เนื่องจากมีความแม่นยำสูง สามารถปรับกำลังการผลิตได้ตามต้องการ ลดความผิดพลาดจากการทำงานของมนุษย์ (Human error) โดยการใช้หุ่นยนต์หรือแขนกลทำงานแทนมนุษย์ อาจใช้คำสั่งเดิม บ้อนคำสั่งใหม่ หรือแม้กระทั่งทำการควบคุมบังคับได้ด้วยตนเอง สามารถทำงานซับซ้อนได้เป็นอย่างดี และยิ่งหากมีการติดตั้งระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ก็ทำให้สามารถตัดสินใจเองได้ด้วย จุดเด่นหลักที่มีการนำระบบอัตโนมัติมาใช้ คือ ช่วยลดระยะเวลาในการทำงาน สามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง มีศักยภาพในการทำงานสูง แม่นยำ สามารถทำงานที่มีความเสี่ยงอันตรายแทนมนุษย์ได้ ลดภาระของมนุษย์และช่วยลดความเมื่อยล้าจากการเคลื่อนไหวซ้ำ ๆ แต่มีข้อควรระวังคือ ด้านการตัดสินใจยังคงต้องพึ่งพามนุษย์ และต้องมีการหมั่นซ่อมบำรุงเสมอเพื่อให้การใช้งานเป็นไปอย่างราบรื่น (ธนาคารกรุงเทพ, 2565)

จากปัญหาและความสำคัญที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา เรื่อง การฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้นสำหรับผู้สนใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญของคุณภาพชีวิตประชาชนไทย ที่ต้องมีการแข่งขันทางอาชีพสูงทั้งในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา ดังนั้น งานวิจัยนี้ จึงมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพคนไทยให้สามารถยืนหยัดได้อย่างยั่งยืน มีความรู้และนำไปต่อยอดได้ในสายงานด้านอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่มีการใช้เครื่องจักรผสมผสานกับเทคโนโลยี จึงได้จัดทำการศึกษาฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นด้านการโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น
2. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติก่อนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้ระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจ

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มเป้าหมายในเขตจังหวัดระยองที่มีความสนใจเข้ารับการฝึกอบรมระยะสั้น ด้านการเรียนรู้โปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ โดยใช้การคัดเลือกแบบสมัครใจหรืออาสาสมัคร จำนวน 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 แผนการจัดการฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิก

คอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษากลุ่มวิชาการระบบอัตโนมัติ จำนวน 8 แผน หลังจากดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้น หลังจากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้เกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.50 ขึ้นไป (สมนึก ภัททิยธนี, 2565) ข้อคำถามนั้นสอดคล้องตามจุดประสงค์หรือตรงตามเนื้อหานั้น แสดงว่าข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

2.2 แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิก

คอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับนักศึกษากลุ่มวิชาการระบบอัตโนมัติ จำนวน 50 ข้อ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก ซึ่งสร้างตามมาตรฐานและตัวชี้วัด หลังจากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้เกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.50 ขึ้นไป ที่ข้อคำถามนั้นสอดคล้องตามจุดประสงค์หรือตรงตามเนื้อหานั้น แสดงว่า ข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดผลการเรียนรู้ อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนฝึกอบรม เรื่อง สั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจ จำนวน 50 ข้อ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก
2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมแผนการจัดการฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจ จำนวน 8 แผน จำนวน 30 ชั่วโมง และหลังจากดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบ มาวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียน
3. ทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หลังฝึกอบรม เรื่อง สั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจ จำนวน 50 ข้อ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ดำเนินการประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ E1/E2 การจัดฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจ วิเคราะห์โดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าประสิทธิภาพ E1/E2

2. วิเคราะห์คะแนนแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อน-หลังฝึกอบรม เรื่อง สั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจ จำนวน 50 ข้อ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เมื่อเก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยเลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การวิจัยดังนี้

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ E1/E2 การจัดฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น แสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงค่าประสิทธิภาพการเรียนรู้ทางด้านการเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น

คนที่	Pre-test (50)	คะแนนระหว่างเรียน								รวม (50)	Post-test (50)
		ครั้งที่ 1 (10)	ครั้งที่ 2 (10)	ครั้งที่ 3 (10)	ครั้งที่ 4 (10)	ครั้งที่ 5 (10)	ครั้งที่ 6 (10)	ครั้งที่ 7 (10)	ครั้งที่ 8 (10)		
1	18	7	10	7	10	7	8	9	8	66	45
2	18	7	9	9	8	8	9	9	10	69	44
3	17	10	9	7	10	10	9	9	8	72	42
4	13	8	8	8	8	8	10	9	8	67	43
5	14	9	9	10	9	9	8	9	10	73	45
6	15	10	9	8	10	9	8	9	8	71	45
7	20	8	8	8	9	8	9	9	8	67	46
8	16	9	9	10	8	8	10	8	9	71	45
9	18	7	10	9	10	9	9	8	9	71	46
10	18	8	9	9	9	10	9	10	9	73	45

11	17	10	9	9	10	10	9	8	8	73	46
12	19	8	10	8	9	8	9	10	9	71	45
13	15	9	8	9	8	8	10	9	8	69	44
14	19	9	8	10	9	8	8	9	9	70	44
15	20	7	8	9	9	9	10	9	10	71	45
16	18	8	10	9	10	10	8	9	10	74	44
17	23	7	7	8	7	7	9	8	10	63	44
18	18	10	9	7	10	10	8	9	9	72	45
19	20	8	8	8	7	9	9	10	10	69	46
20	21	9	9	8	8	7	10	8	10	69	45
รวม	357	161	166	163	168	165	171	169	172	1401	894
$\bar{X}$	17.85	8.4	8.8	8.5	8.9	8.6	8.95	8.9	9	70.05	44.7
S.D.	2.43	1.10	0.83	0.95	1.02	1.05	0.76	0.64	0.86	2.74	1.03
ร้อยละ	35.7	80.5	83	81.5	84	82.5	85.5	84.5	86	87.56	89.4
E_1/E_2	87.56										89.4

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ทางการฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจ เป็นแบบทดสอบก่อนและหลังเรียน จำนวน 50 ข้อ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก และเป็นทดสอบระหว่างเรียน พบว่า คะแนนก่อนเรียน (Pre-test) คิดเป็นร้อยละ 35.7 มีค่าเฉลี่ย 17.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.43 และ คะแนนหลังเรียน (Post-test) คิดเป็นร้อยละ 89.40 มีค่าเฉลี่ย 44.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.03 ซึ่งแสดงได้ว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 มีค่าเท่ากับ 87.56 / 89.40 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ส่งผลให้เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของการฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

2. แสดงผลการเรียนรู้ ของการฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจ

ตาราง 2 แสดงผลการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติก่อนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้ระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจ
คะแนนเต็ม 50 คะแนน

คนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน
1	18	45
2	18	44
3	17	42
4	13	43
5	14	45
6	15	45
7	20	46
8	16	45
9	18	46
10	18	45
11	17	46
12	19	45
13	15	44
14	19	44
15	20	45
16	18	44
17	23	44
18	18	45
19	20	46
20	21	45
คะแนนรวมทั้งหมด	357	894
($\bar{x}$)	17.85	44.7
S.D.	2.43	1.03
ร้อยละ	35.7	89.4

จากตาราง 2 จากการทดสอบการเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น หลังเรียน
คะแนนเต็ม 50 ผลรวมคะแนนของการทดสอบการเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น
หลังเรียนเท่ากับ 894 คะแนน แสดงว่า มีระดับคุณภาพมากที่สุด ($\bar{X}$ =44.70, S.D. = 1.03) จากคะแนนเต็ม

50 คิดเป็นร้อยละ 89.40 ซึ่งหมายความว่าผู้เข้าฝึกอบรมการเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น มีผลการเรียนรู้ของการใช้โปรแกรมมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์พัฒนาแผนการฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจ พบว่า คะแนนก่อนเรียน (Pre-test) คิดเป็นร้อยละ 35.7 มีค่าเฉลี่ย 17.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.43 และ คะแนนหลังเรียน (Post-test) คิดเป็นร้อยละ 89.40 มีค่าเฉลี่ย 44.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.03 ซึ่งแสดงได้ว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ E1/E2 มีค่าเท่ากับ 87.56 /89.40 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ส่งผลให้เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของการฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจและมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี เอกสาร หลักสูตร งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและนำมาวิเคราะห์หลักสูตร และตัวชี้วัด ได้กำหนด ออกแบบ เนื้อหาของกิจกรรมตามขั้นตอน เพื่อสามารถให้ผู้เข้าร่วมอบรมที่ไม่มีพื้นฐานสามารถ เข้าใจได้ง่าย จึงไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย และทำให้ผู้เข้าร่วมอบรมเกิดความสนใจมากขึ้น ทำให้ได้รู้จักการ ค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างของสาขาอาชีพ เพราะการฝึกอบรมระยะ สั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจ ช่วยให้ผู้เข้าฝึกอบรมมี ความรู้พื้นฐาน ทำให้เกิดความสนใจ ความพร้อม และความมั่นใจให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้เต็มประสิทธิภาพ โดยที่แผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดีแล้วว่ามีความสอดคล้องและเหมาะสม กับผู้เข้าอบรม ส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความกระตือรือร้นกับกิจกรรมการฝึกอบรมที่เน้นการปฏิบัติ อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร ก้องสินธุ์ และณัฐวิชัย สุขสง (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสร้าง และหาประสิทธิภาพชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างชุดฝึก โปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ 2) เพื่อหาประสิทธิภาพชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ ที่สร้างขึ้น 3) เพื่อหาคุณภาพชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ที่สร้างขึ้น และ4) เพื่อเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมิน คุณภาพ เอกสารประกอบการเรียนการสอนและชุดการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี 25 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test for dependent samples ผลการวิจัยพบว่า จากการหาประสิทธิภาพ ของชุดฝึกเท่ากับ 90.02/82.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น หลังเรียนด้วยชุดฝึกนี้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับเดชชัย สินเจริญ (2556) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตร การฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สำหรับผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล แบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง แบบวัดเจตคติเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง แบบประเมินทักษะภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์ ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test) และสังเคราะห์ข้อมูล

จากเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการทดลองหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สำหรับผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เจตคติเกี่ยวกับภาวะผู้นำหลังการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 2) ลักษณะพฤติกรรมในการทำงานหรือบริหารจัดการตามองค์ประกอบเฉพาะ 4 องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงแบบเต็มรูปแบบ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสนธิ ชวัญเมือง (2564) ชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ 2) ประเมินคุณภาพชุดฝึกด้านคุณภาพด้านการใช้งานและด้านใบงานทดลองโดยผู้เชี่ยวชาญ และ 3) หาประสิทธิภาพของชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ ประชากรใช้นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์และระบบควบคุมอัตโนมัติ จำนวนทั้งหมด 30 คน ขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วย การสร้างชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ การสร้างใบงานทดลองการประเมินคุณภาพและการหาประสิทธิภาพชุดฝึกและใบงานทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละ ผลลัพธ์ที่ได้จากเครื่องมือคือชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์และใบงานทดลองสำหรับออกแบบและต่อวงจรควบคุมระบบต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพชุดฝึกด้านชุดฝึกและใบงานทดลองเมื่อนำไปใช้กับกลุ่มผู้เรียน มีค่าเท่ากับ 83.90/84.74 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 และเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

2. ผลการเรียนรู้ด้านการปฏิบัติก่อนและหลังเรียนจากการจัดการเรียนรู้ระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจก่อนเรียนคะแนนเต็ม 50 ผลรวมคะแนนของการทดสอบการเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้นหลังเรียนเท่ากับ 894 คะแนน พบว่ามีระดับคุณภาพมากที่สุด ($\bar{X}=44.70$, S.D. = 1.03) จากคะแนนเต็ม 50 คิดเป็นร้อยละ 89.40 ซึ่งหมายความว่าผู้เข้าฝึกอบรมการเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจ มีผลการเรียนรู้และมีทักษะการเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการฝึกอบรมระยะสั้น เรื่อง การเขียนโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์เบื้องต้น สำหรับผู้ที่สนใจ ได้พัฒนาขึ้นมาจากอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญในการฝึกอบรมสายงานอาชีพวิทยากรที่ให้ความรู้ และใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย รวมไปถึงเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เข้าร่วมอบรม โดยผู้สอนหรือวิทยากรที่ให้ความรู้ และมีการสอดแทรกสาระที่สำคัญอื่นๆ จึงทำให้ผู้ที่สนใจเข้าร่วมการอบรมได้เข้าใจและจะได้มีโอกาสเพิ่มศักยภาพของตนเองขึ้นไปอีก ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร ก้องสินธุ และณัฐวิษย์ สุขสง (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ 2) เพื่อหาประสิทธิภาพชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ที่สร้างขึ้น 3) เพื่อหาคุณภาพชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ที่สร้างขึ้นและ 4) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมินคุณภาพ เอกสารประกอบการเรียนการสอนและชุดการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี 25 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test for dependent samples ผลการวิจัยพบว่า จากการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกเท่ากับ 90.02/82.50 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นหลังเรียนด้วยชุดฝึกนี้ ผลการประเมินคุณภาพ

ด้านประสิทธิภาพทางการสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.50 อยู่ในระดับดีมาก ด้านการออกแบบชุดฝึกมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.51 อยู่ในระดับดีมาก ด้านคู่มือประกอบการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.32 อยู่ในระดับดี และผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดฝึกในรายวิชาการควบคุมระบบอัตโนมัติทางอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสนธิ ขวัญเมือง (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ 2) ประเมินคุณภาพชุดฝึกด้านคุณภาพด้านการใช้งาน และด้านใบงานทดลองโดยผู้เชี่ยวชาญและ 3) หาประสิทธิภาพของชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ ประชากรใช้นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์และระบบควบคุมอัตโนมัติ จำนวนทั้งหมด 30 คน ขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วย การสร้างชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์ การสร้างใบงานทดลอง การประเมินคุณภาพและการหาประสิทธิภาพชุดฝึกและใบงานทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละ ผลลัพธ์ที่ได้จากเครื่องมือคือชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์และใบงานทดลองสำหรับออกแบบและต่อวงจรควบคุมระบบต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของชุดฝึกที่สร้างเป็นชุดฝึกที่ใช้ PLC ควบคุมหลอดไฟแสดงผล หลอดไฟแสดงตัวเลข การควบคุมทิศทาง การหมุนของมอเตอร์ ระบบนิวแมติกส์ มีใบงานทดลอง 10 ใบงาน อุปกรณ์อินพุตและเอาต์พุต ชุดฝึกมีขนาดเหมาะสมเคลื่อนย้ายได้สะดวกสามารถใช้งานได้จริงและครอบคลุมเนื้อหาด้านทักษะในรายวิชาที่สอน ผลการประเมินคุณภาพชุดฝึก อยู่ในระดับดีมาก คุณภาพการใช้งานอยู่ในระดับดีมาก และคุณภาพใบงานทดลอง อยู่ในระดับดีมาก และคุณภาพโดยรวมของชุดฝึกอยู่ในระดับดีมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยควรนำเทคนิคอื่น ๆ รูปแบบวิธีการเรียนรู้และนำไปใช้ในงานวิจัยต่อไป โดยมีช่องทางในการเรียนที่หลากหลายมากขึ้น เช่น

1) รูปแบบการเขียนโปรแกรมมีหลายแบบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ผลิตอุปกรณ์โปรแกรมเมเบิลคอนโทรลเลอร์ด้วยซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนด้วย ผู้สอนหรือวิทยากรที่ให้ความรู้ควรคอยกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และสอบถามจากปัญหาที่พบในขณะทำงาน

2) ใบงานการทดลองควรมีคำถามให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มความรู้ให้แก่นักศึกษาหรือผู้เข้าอบรม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการอบรมความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโปรแกรมเมเบิลคอนโทรลเลอร์ เนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมมีสาขาอาชีพที่แตกต่าง ซึ่งอาจทำให้การอบรมหรือการทำกิจกรรมเป็นไปได้อย่างล่าช้า ผู้สอนหรือวิทยากรที่ให้ความรู้จะต้องคอยควบคุม หรือกระตุ้นผู้เข้าร่วมอบรมโดยใช้เวลามาเป็นตัวกำหนด

2) ผู้สอนหรือวิทยากรที่ให้ความรู้ควรคอยกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมอบรม ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และสอบถามจากปัญหาที่พบในขณะทำงานเพื่อนำมาเป็นกรณีศึกษา

3) ผู้สอนควรนำเทคโนโลยีการเรียนรู้อื่นๆ รูปแบบต่าง ๆ เพิ่มเข้ามาเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4) ควรทำการศึกษาวิจัยในการพัฒนาและประเมินหลักสูตรฝึกอบรมวิทยากรตามรูปแบบบริหารการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นแบบบูรณาการกับงานอาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. (2565). *วิสัยทัศน์/พันธกิจ*, <https://www.dsd.go.th/DSD/Home/Vision>
- เดชชัย สิ้นเจริญ. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สำหรับผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต ไม้ได้ ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- ธนาคารกรุงเทพ. (2565). *สิ่งที่ผู้ประกอบการ SME ต้องรู้ ก่อน Business Transformation องค์กรเข้าสู่ระบบ 'Automation'*, <https://www.bangkokbanksme.com/en/6sme1-sign-Automation>.
- พิมพ์ธัญญา ช้องเสนาะ. (2560). *การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยเข้าสู่ "ประเทศไทย4.0"*. <http://parliament.go.th>.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2565). *การวัดผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 13). ประสานการพิมพ์.
- สนิท ขวัญเมือง. (2564). *ชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์*. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*. 20(3), 80-90.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 –2579* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน. (2565). *แนวทางการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น*, https://nurse.sru.ac.th/wp-content/uploads/2018/08/25610814_แนวทางการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น
- สุนทร ก้องสินธุ์ และณัฐวิรัช สุขสง. (2562). *การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดฝึกโปรแกรมเมเบิลลอจิกคอนโทรลเลอร์*. *วารสารวิจัยและนวัตกรรมสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร*. 2(2), 46-59.

การพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

Development of Skill Exercise on Reading Consonant Sounds to Support Reading in Thai Language to Enhance First Grande Students

อชิรญา ภูจอมจิต^{1*}, วชิรี แซงบุญเรือง², นิราศ จันทรจิตร์³

Achiraya Phujomjit^{1*}, Watcharee Sangboonraung², Nirat Jantharajit³

(Received: 2024-02-06; Revised: 2023-02-14; Accepted: 2024-02-20)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบทักษะการอ่านตัวสะกดของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกดโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/3 จำนวน 28 คน โรงเรียนบ้านปากอูน (ปากอูนผดุงวิทย์) ได้ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ 10 แผน แบบวัดทักษะการอ่านเรื่องมาตราตัวสะกด จำนวน 20 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนานวัตกรรมชุดฝึกทักษะการอ่านเรื่องมาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.17/81.60 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) เปรียบเทียบการวัดทักษะการอ่านของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยนวัตกรรมชุดฝึกทักษะการอ่านเรื่องมาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.46 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน อยู่ในระดับดี 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อนวัตกรรมชุดฝึกทักษะการอ่านเรื่องมาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่ามีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

คำสำคัญ: ชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน, ทักษะการอ่านมาตราตัวสะกด, การเรียนรู้แบบร่วมมือ

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

¹ Graduate Student of Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

²⁻³ Lecturer in Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education, Nakhon Phanom University
Corresponding author, E-mail: achirayaphujomjit@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were: 1) develop a set of reading skill training modules on braille for first-grade elementary students using collaborative learning management to achieve effectiveness according to the criteria of 80/80 and 2) compare the learning efficiency of students before and after learning with the braille reading skill training module using collaborative learning management for first-grade elementary students. Additionally, 3) the study investigates the satisfaction of first-grade elementary students with the braille reading skill training module using collaborative learning management. The research adopts a quasi-experimental design, with a sample group of 28 first-grade students from Ban Pak oon (Pak oon Phadungwit) School, selected through cluster random sampling. Data collection tools include 10 lesson plans, a 20-item braille reading skill test, and a 20-item satisfaction questionnaire. Statistical analysis involves percentages, averages, and standard deviations.

The results showed that 1) Support Reading Skill Thai Words Spelling of Grade 1 student was equal to 80.17 / 81.60 2) Compare the reading and spelling ability of Grade 1 students before and after studying with an innovative reading skills training kit focused on spelling rules, using cooperative learning management. After studying, the students had an average score of 17.46 out of 20 3) The students' satisfaction towards the instructional package was found to be at a very high level

Keywords: Skill practice set, Reading and Spelling, Collaborative learning

บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ถือเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทยภาษาไทยมีความสำคัญ เช่น เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกความเข้าใจและความต้องการต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน สามารถทำให้การทำงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข ภาษาไทยยังใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด การวิเคราะห์ วิเคราะห์และสร้างสรรค์ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อแสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรมประเพณีและค่านิยมอันดีงาม โดยปรากฏในลักษณะของวรรณคดีวรรณกรรม บทละคร เพลงพื้นบ้านเพลงกล่อมเด็ก ฯลฯ ซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป และจำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยทุกคนควรให้ความสำคัญและฝึกฝนให้มีทักษะทางภาษาไทย สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างถูกต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

นอกจากการใช้แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำจะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จด้านการเรียนรู้ตลอดจนเกิดความเข้าใจในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น จึงได้นำรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคที่เป็นวิธีการสอนที่จะช่วยแก้ไขปัญหานั้นได้ เพราะเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก 4-5 คน แต่ละกลุ่ม ประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถที่แตกต่างกัน ผู้เรียนจะทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันและกัน มีความรับผิดชอบทั้งตนเองและส่วนรวม เพื่อให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จ (จิรนนท์ กุญชรโมรินทร์, 2558) ซึ่งการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เน้นการให้ความช่วยเหลือกันในทีมมากกว่าการแข่งขันตัวต่อตัวโดยการสอนในชั้นเรียน มีการแบ่งทีมหรือเป็นกลุ่ม แต่ละทีมแบ่งแบบความสามารถของนักเรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน แล้วให้นักเรียนแต่ละทีมร่วมมือกัน ครูผู้สอนจะนำเสนอประเด็นใหม่หรือเนื้อหาใหม่ หลังจากการเรียนรู้แต่ละเนื้อหานักเรียนต้องทำแบบทดสอบย่อยรายบุคคล แล้วนำคะแนนของสมาชิกในทีมมารวมกัน นักเรียนที่ตอบคำถามหรือปฏิบัติกิจกรรมได้ดีขึ้น จะได้คะแนนพิเศษเป็นรางวัล (จตุพร เวฬุวรรณ, 2559)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จึงมีความสนใจที่จะการพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านคำได้อย่างถูกต้องแม่นยำมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยให้สูงขึ้นและใช้เป็นพื้นฐานการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านตัวสะกดของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 5 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 165 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนบ้านปากอูน (ปากอูนผดุงวิทย) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 28 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยมีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตรการตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังจากดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น หลังจากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.50 ขึ้นไป (สมนึก ภัททิยธนี, 2565) ข้อคำถามนั้นสอดคล้องตามจุดประสงค์หรือตรงตามเนื้อหานั้น แสดงว่า ข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

2.2 แบบวัดทักษะการอ่านสะกดคำ เพื่อพัฒนาการอ่านคำตามมาตรการตัวสะกด โดยใช้สื่อชุดฝึกทักษะในการประกอบการเรียนการสอน ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบฝึกทดสอบการอ่านตามมาตรการตัวสะกด ทำยบทจำนวน 20 ข้อ ซึ่งสร้างตามมาตรฐานและตัวชี้วัด หลังจากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.50 ขึ้นไป ที่ข้อคำถามนั้นสอดคล้องตามจุดประสงค์หรือตรงตามเนื้อหานั้น แสดงว่า ข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดผลการเรียนรู้ อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา หลังจากนั้นนำแบบวัดทักษะการอ่านสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนบ้านปากอูน (ปากอูนผดุงวิทย) จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและได้เรียนเนื้อหามาแล้วและนำผลการสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยาก (P) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.33 – 0.75 ค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.33 – 0.74 และค่าความเชื่อมั่น (r_{cc}) ของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.91

2.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตรการตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจ อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95

มีเกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20	หมายถึง	พึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

หลังจากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ก่อนจะนำมาปรับปรุงแก้ไขเป็นเอกสารฉบับ สมบูรณ์ แล้วจัดพิมพ์เป็นเครื่องมือฉบับจริง ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลในต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบวัดทักษะการอ่านสะกดคำ
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือ ประกอบการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านสะกดคำทั้ง 5 ชุด และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 หน่วย รวม 10 ชั่วโมง โดยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกแผน

3. ทดสอบด้วยแบบวัดทักษะการอ่านสะกดคำ (Post-test) ด้วยแบบทดสอบการอ่านชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน
4. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มร่วมมือ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 วิเคราะห์โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าประสิทธิภาพ
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบแบบวัดทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เมื่อเก็บข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยเลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงประสิทธิภาพชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

คนที่	คะแนนระหว่างเรียน (20คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (20คะแนน)
1	16	18
2	15	16
3	15	16
4	16	18
5	17	18
6	17	16
7	17	18
8	15	16

9	16	17
10	15	16
11	17	18
12	15	16
13	15	17
14	17	18
15	17	18
16	18	19
17	16	18
18	16	16
19	17	17
20	15	16
21	15	17
22	16	17
23	16	17
24	18	20
25	15	16
26	15	18
27	16	17
28	16	18
ค่าเฉลี่ย	16.03	16.32
ร้อยละ	80.17	81.60
ประสิทธิภาพ	E ₁	E ₂

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีประสิทธิภาพของการพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตรฐานตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ชุดฝึกทักษะ การเรียนรู้ มีคะแนนทดสอบระหว่างเรียนค่าเฉลี่ย 16.03 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 81.60 และมีความสามารถในการทำแบบทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 18.03 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 90.15 ประสิทธิภาพของกลุ่มตัวอย่างมีประสิทธิภาพ E₁/E₂ มีค่าเท่ากับ 80.17/82.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ประสิทธิภาพทางการเรียนภาษาไทยมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ มาตรฐาน

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตรการตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนคะแนนการพัฒนาชุดแบบฝึกทักษะการอ่านเรื่องมาตรการตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เลขที่	ทักษะการอ่าน			
	คะแนนก่อนเรียน (20 คะแนน)	ระดับ	คะแนนหลังเรียน (20 คะแนน)	ระดับ
1	8	ปรับปรุง	18	ดี
2	7	ปรับปรุง	16	ดี
3	9	ปรับปรุง	19	ดี
4	8	ปรับปรุง	17	ดี
5	9	ปรับปรุง	19	ดี
6	9	ปรับปรุง	18	ดี
7	9	ปรับปรุง	15	ดี
8	8	ปรับปรุง	16	ดี
9	8	ปรับปรุง	19	ดี
10	9	ปรับปรุง	20	ดี
11	7	ปรับปรุง	19	ดี
12	7	ปรับปรุง	19	ดี
13	9	ปรับปรุง	17	ดี
14	8	ปรับปรุง	15	ดี
15	7	ปรับปรุง	16	ดี
16	7	ปรับปรุง	16	ดี
17	6	ปรับปรุง	18	ดี
18	8	ปรับปรุง	15	ดี
19	7	ปรับปรุง	19	ดี
20	9	ปรับปรุง	20	ดี
21	8	ปรับปรุง	15	ดี
22	8	ปรับปรุง	17	ดี
23	7	ปรับปรุง	16	ดี
24	7	ปรับปรุง	19	ดี

25	9	ปรับปรุง	18	ดี
26	8	ปรับปรุง	15	ดี
27	9	ปรับปรุง	18	ดี
28	7	ปรับปรุง	17	ดี
ค่าเฉลี่ย	7.86	ปรับปรุง	17.46	ดี

จากตาราง 2 ทักษะในการอ่านมาตราตัวสะกดของนักเรียนใช้ชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ทักษะการอ่าน เรื่องมาตราตัวสะกดก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 7.86 อยู่ในระดับปรับปรุง และมีคะแนนหลังเรียน ค่าเฉลี่ย 17.46 อยู่ในระดับดี

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้ชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังตารางที่ 3

ตาราง 3 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้ชุดแบบฝึกทักษะการอ่านเรื่องมาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านครูผู้สอน			
1. ครูชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน	4.43	.59	มาก
2. ครูจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยคละความสามารถได้อย่างเหมาะสม	4.39	.68	มาก
3. ครูให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลนักเรียนในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง	4.32	.64	มาก
4. ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	4.39	.61	มาก
5. ครูให้การเสริมแรงโดยการให้รางวัลแก่กลุ่มที่ทำกิจกรรมสำเร็จสูงสุด	4.32	.57	มาก
รวมเฉลี่ย	4.37	.48	มาก
ด้านเนื้อหา			
6. ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน	4.43	.66	มาก

7. เนื้อหา ภาษา รูปแบบตรงกับความต้องการ ของนักเรียน	4.61	.55	มากที่สุด
8. เนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปสู่ยาก	4.32	.64	มาก
ด้านเนื้อหา (ต่อ)			
9. การจัดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน	4.50	.65	มาก
10. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนใช้สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ร่วมกัน	4.43	.59	มาก
รวมเฉลี่ย	4.46	.56	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน			
11. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน	4.57	.50	มากที่สุด
12. นักเรียนได้อธิบายความรู้ให้สมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่มฟัง	4.43	.63	มาก
13. นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิด ซึ่งกันและกัน	4.64	.49	มากที่สุด
14. นักเรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่าง สมาชิก เช่น การเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การแก้ปัญหาต่าง ๆ	4.57	.50	มากที่สุด
15. ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมเป็นไปตามลำดับ ขั้นตอน	4.43	.50	มาก
รวมเฉลี่ย	4.52	.52	มากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล			
16. การประเมินผลมีการประเมินผลการเรียน ของนักเรียนเป็นรายบุคคล และของกลุ่ม	4.32	.55	มาก
17. มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้	4.46	.51	มาก
18. มีการประเมินพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน ของนักเรียน	4.46	.51	มาก
19. ผู้เรียนทราบผลการเรียนรู้ของตนเองและ ของกลุ่ม	4.61	.50	มากที่สุด
20. การประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาที่เรียน	4.64	.49	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.50	.45	มาก
รวมเฉลี่ยทุกด้าน	4.47	.53	มาก

จากตาราง 3 จากแบบสอบถามระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดแบบฝึกทักษะการอ่าน เรื่อง มาตรการตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 20 ข้อ พบว่าระดับความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับที่ดีมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจในแต่ละด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย มากไปน้อยดังนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.25 ด้านเนื้อหาอยู่ในระดับดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 ด้านครูผู้สอนอยู่ในระดับดี 4.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 และด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. การพัฒนานวัตกรรมชุดฝึกทักษะการอ่านเรื่องมาตรการตัวสะกดโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.17/81.60 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนานวัตกรรมชุดฝึกทักษะการอ่านเรื่องมาตรการตัวสะกดตามขั้นตอนจนได้กิจกรรมที่ประกอบด้วยใบความรู้ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาของผู้เรียน พบว่าการพัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนให้ทันต่อยุคสมัยปัจจุบัน นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้เหมาะสมกับผู้เรียน ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการนำหลักสูตรไปพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายของจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ครูผู้สอนจึงควรคิดค้น หาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรวิมล เสาะใส และทิพรัตน์ สิทธิวงศ์ (2563) ที่ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านวิชาภาษาไทยด้วยนวัตกรรม Smart Learning เรื่องมาตรการตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านขุนน้ำคืบ ซึ่งมีประสิทธิภาพ 80.67/80.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ 80/80 และงานวิจัยของ จิราพร บุคต้อ้วน (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะเรื่องมาตรการตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อส่งเสริมการเขียนประโยคของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองบัวงาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า มีประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะมีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.44/85.63 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับวัลภา สานา และประภาส เพ็งพุ่ม (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง มาตรการตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง การเขียนสะกดคำไม่ตรงตามมาตรา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 77.38/78.50 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 75/75 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. เปรียบเทียบทักษะการอ่านสะกดคำของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยนวัตกรรมชุดฝึกทักษะการอ่านเรื่องมาตรการตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 7.86 อยู่ในระดับปรับปรุง และมีคะแนนหลังเรียนค่าเฉลี่ย 17.46 อยู่ในระดับดี แสดงให้เห็นว่านวัตกรรมชุดฝึกทักษะการอ่านเรื่องมาตรการตัวสะกด ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านที่เพิ่มขึ้น

ส่งผลให้มีทักษะการอ่านสะกดคำที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการออกแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นได้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถในการรับรู้ โดยอยู่ภายใต้กรอบของมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแต่ละชุดกิจกรรมได้มีการพัฒนาและออกแบบให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่านผ่านแบบฝึกหัดที่ไม่ง่ายหรือยากจนเกินไปเหมาะสมกับระดับชั้นเรียน มีเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผสมกับการนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นตัวช่วยในการจัดการเรียนการสอน โดยการนำเทคโนโลยีใช้ในการเชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ภายนอกได้ อีกทั้งวิดีโอคลิปการศึกษาจาก YouTube เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียนยิ่งขึ้น นอกจากนี้ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน รู้สึกสนุกและได้รับความรู้จากการทำกิจกรรมที่หลากหลาย มีการส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสอดคล้องกับทวินันท์ พันธุสชาติ ณิชกุล หงษ์ทอง และ ยุทธชัย สารพันธ์ (2566) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความร่วมกับบทเรียนผ่าน Web Application genially ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวัลภา สานา และประภาฯ เพ็งพุ่ม (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง มาตราตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง มาตราตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะและการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สามารถช่วยพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง มาตราตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา ของนักเรียนได้ เนื่องจากการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น รวมถึงงานวิจัยของทพจรรย์รัตน์ เพ็งคำ และดุจดเดือน ไชยพิชิต (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกดด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับผังมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลความสามารถด้านการเขียนวิชาภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกดผ่านเกณฑ์ด้วยคะแนน เฉลี่ย 26.73 คิดเป็นร้อยละ 89.10 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.48 มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 89.19 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Gupta and Ahuja (2015) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนเกรด 8 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการศึกษาพบว่า 1) ความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ และ 2) ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือในการเรียน การเขียนภาษาอังกฤษ ให้ประโยชน์และมีประสิทธิภาพมากกว่าเรียนแบบปกติ และ Durukan (2011) ได้ศึกษาเรื่อง ความสามารถทางด้านทักษะการอ่านและทักษะ การเขียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางด้านทักษะการอ่านและการเขียนของนักเรียนที่สอนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือและวิธีการสอน แบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองที่สอนด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนด้วยวิธีการสอนแบบปกติ

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อนวัตกรรมชุดฝึกทักษะการอ่านเรื่องมาตราตัวสะกด โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ พบว่ามีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53 ทั้งนี้อาจเนื่องจากแบบฝึกเสริมทักษะเป็นสื่อที่ทันสมัย นักเรียนรู้สึกตื่นเต้นเมื่อได้เรียน เพราะให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน ช่วยให้ผู้รู้จักคิดและปฏิบัติอย่างเป็นขั้นตอน เพราะนักเรียนได้เรียนตามเนื้อหาที่ตนต้องการตามลำดับขั้นตอนจากง่ายไปหายาก ได้ลงมือปฏิบัติ มีผลแสดงความก้าวหน้าทางการเรียนเป็นระยะ ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หกพจนรัตน์ เฟ็งคำ และ ดุจเดือน ไชยพิชิต (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย เรื่อง มาตราตัวสะกดด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับผังมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับผังมโนทัศน์ พบว่า 1) ด้านครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสื่อการเรียนรู้อ่าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 5) ด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร บุคดีอ้วน (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะเรื่อง มาตราตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนประโยคของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองบัวงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อแบบฝึกเสริมทักษะ เรื่อง มาตราตัวสะกดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 มีค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยควรนำเทคนิคอื่น ๆ รูปแบบวิธีการเรียนรู้และนำไปใช้ในงานวิจัยต่อไปโดยมีช่องทางในการเรียนที่หลากหลายมากขึ้น เช่น

1.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามมาตราตัวสะกด ควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง โดยเลือกเนื้อหาที่เข้าใจง่าย หรือเรียงลำดับจากกิจกรรมที่ง่ายไปกิจกรรมที่ยาก เนื่องจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีบริบทความสามารถที่แตกต่างกัน โดยการทดสอบอาจจะต้องทราบผลของการปฏิบัติกิจกรรมทันทีเพื่อให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น และมีแรงจูงใจในการเรียนให้ได้ระดับดียิ่งขึ้น

1.2 การใช้ชุดฝึกทักษะการอ่าน ครูผู้สอนควรอ่านคำชี้แจงการใช้ให้เข้าใจ และควรปรับใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละระดับชั้น

1.3 การจัดการเรียนการสอนในแต่ละบทเรียน ครูควรให้นักเรียนฝึกอ่านและตรวจความถูกต้องของคำที่อ่านเพื่อให้นักเรียนสามารถอ่านได้ถูกต้องและชัดเจนทุกครั้ง หากนักเรียนอ่านไม่ถูกต้องควรให้นักเรียนฝึกอ่านซ้ำจนผ่าน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรจัดทำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง มาตรการตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ

2.1 ควรจัดทำแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง มาตรการตัวสะกดตรงตาม มาตราเพื่อใช้เป็นสื่อการสอนในการพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำที่ถูกต้องและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรนำเทคโนโลยีที่สามารถนำมาปรับใช้เกี่ยวกับเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อจะได้มีนวัตกรรมสำหรับพัฒนาศักยภาพของนักเรียนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* (พิมพ์ครั้งที่ 3). โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิรนนท์ กุญชะโมรินทร์. (2558). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ทักษะการอ่านออกเสียงและเขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ประกอบเกมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จตุพร เวฬุวรรณ. (2559). รายงานผลการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ (STAD) ประกอบแบบฝึกทักษะอ่านเขียนเรียนภาษาราชการกลุ่มการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*. 6(1), 93-100.
- จิราพร บุคดีอ้วน. (2564). การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะเรื่องมาตรการตัวสะกด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อส่งเสริมการเขียนประโยคของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านหนองบัวงาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*. 18(2), 237-250.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10 แก้ไขเพิ่มเติม). สุวีริยาสาส์น.
- ทวินนท์ พันอุส่าห์ ธีรพล หงษ์ทอง และ ยุทธชัย สารจันทร์. (2566). การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านจับใจความสำคัญร่วมกับบทเรียนผ่าน genially. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และนวัตกรรม มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*, 2(1), 26-35.
- พรวิมล เสาะใส, และทิพรัตน์ สิทธิวงศ์. (2563). การพัฒนาชุดกิจกรรมการอ่านวิชาภาษาไทยด้วยนวัตกรรม Smart Learning เรื่องมาตรการตัวสะกดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านขุนน้ำคืบ. *วารสารกลุ่มมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์*, 3(2), 12-26.
- วัลภา สานา และประภาช เพ็งพุ่ม. (2565). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง มาตรการตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 16(3), 167-179.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2565). *การวัดผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 13). ประสานการพิมพ์.
- หกพจน์รัตน์ เพ็งคำ และ ดุจเดือน ไชยพิชิต. (2565). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย เรื่อง มาตรการตัวสะกด ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค STAD ร่วมกับผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารร้อยแก่นสาร*, 7(3), 88-107.

Durukan, E. (2011). Effects of Cooperative Integrated Reading and Composition Technique on Reading-Writing Skills. *Education Research and Reviews*. 6 (1), 102-109.

Gupta, M. and Ahuja, J. (2015). Cooperative Integrated Reading Composition Improving Achievement in English Writing Composition Among Seventh Graders. *Issues and Ideas in Education*. 2 (5), 37-46.

การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3
Strategic Management of School Administrators Affecting Learner
Qualities in Schools under the Office of Roi Et Primary Educational
Service Area 3

เอกลักษณ์ เจือมา^{1*}, โกววัฒน์ เทศบุตร²
Aekkalak Chueama^{1*}, Kowat Tesaputa²

(Received: 2024-02-13; Revised: 2023-03-25; Accepted: 2024-04-02)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียน และ 4) ศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวน 331 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตาราง Krejcie & Morgan ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน ตามขนาดของโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร เท่ากับ 0.94 และแบบสอบถามคุณภาพผู้เรียน เท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพผู้เรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3) การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพผู้เรียนในระดับสูงมาก และ 4) การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ (X5) ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร (X2) ด้านการกำหนดกลยุทธ์ (X3) และด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (X4) ร่วมกันพยากรณ์คุณภาพผู้เรียน ร้อยละ 84.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

¹ นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Master of Education Degree Program Student. Educational Administration, Roi Et Rajabhat University

² Lecturer of Educational Administration Program, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

Corresponding author, E-mail: chueama2535@gmail.com

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = .390 + .350X_5 + .227X_3 + .200X_2 + .128X_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = .366Z_{x5} + .277Z_{x2} + .233Z_{x3} + .140Z_{x4}$$

คำสำคัญ: การบริหารเชิงกลยุทธ์, คุณภาพผู้เรียน, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were: 1) to explore the strategic management of school administrators; 2) to explore the learner qualities in schools; 3) to investigate the relationship between the strategic management of school administrators and the learner qualities; and 4) to investigate the strategic management of school administrators affecting learner qualities in schools under the Office of Roi Et Primary Educational Service Area Office 3. The samples were 331 school administrators and teachers under the Office of Roi Et Primary Educational Service Area 3. The sample size was determined using the Krejcie & Morgan table by randomized through proportional stratified random sampling technique, classified by the school sizes. The research instrument was a 5-rating scales questionnaire with 0.94 of reliability of strategic management part, and 0.96 of learner quality part. Statistics used in analyzing data were percentage, mean, standard deviation, Pearson product moment correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

Research results were: 1) strategic management of school administrators in overall and each aspect was at a high level; 2) learner qualities in overall and each aspect was at a high level; 3) The relationship of strategic management of school administrators and learner qualities was very high in positive way; and 4) strategic management of school administrators in the aspect of strategic control and evaluation (X_5), organizational direction determination (X_2), strategic formulation (X_3) and strategy implementation (X_4) together predicted at 84.1 percent to the learner qualities with .01 statistically significance. The predictive equation can be written as follows.

Predictive equation in raw score

$$Y' = .390 + .350X_5 + .227X_3 + .200X_2 + .128X_4$$

Predictive equation in standard score

$$Z'_y = .366Z_{x5} + .277Z_{x2} + .233Z_{x3} + .140Z_{x4}$$

Keywords: Strategic management, Learner quality, School administrator

บทนำ

คุณภาพผู้เรียนที่สังคมต้องการได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพของผู้เรียน ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาย่อย จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 2) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (สำนักงานทดสอบทางการศึกษา, 2561)

คุณภาพผู้เรียนจะขึ้นอยู่กับคุณภาพของการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งการบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารและการจัดการจึงเป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการอย่างไร จึงจะเกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารจึงเป็นกลไกสำคัญที่สุด เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงาน และมีเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจนและมีความมุ่งมั่นที่สู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) ผู้บริหารในสถานศึกษาจะต้องนำระบบการบริหารเชิงกลยุทธ์มาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และเป็นเครื่องมือที่จะดำเนินงานจัดการศึกษาตามภารกิจหลักในการบริหารงานในสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย โดยนำหลักการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการบริหารจะช่วยให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและมีมาตรฐานตามต้องการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) จากรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่าสภาพที่เป็นปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน ด้านคุณภาพผู้เรียน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีคะแนนการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 เปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2563 ลดลงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ โดยภาพรวมเฉลี่ยลดลง 0.89 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3, 2564) โดยคุณภาพผู้เรียนจะสะท้อนคุณภาพของห้องเรียน และคุณภาพของห้องเรียนจะสะท้อนคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งจะสะท้อนคุณภาพภาพรวมของการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะมีการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการบริหารเชิงกลยุทธ์

การบริหารเชิงกลยุทธ์ เป็นกระบวนการของผู้บริหารที่ใช้ในการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่ประสบอยู่ในขณะนั้น โดยการพิจารณากลยุทธ์นั้น สามารถทำให้องค์กรบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกิจการได้ (Glueck.& Jauch, 1984) ซึ่งการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นจุดรวมขององค์ความรู้และศาสตร์ต่าง ๆ การกำหนดนโยบายนำไปสู่การปฏิบัติโดยการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ เป็นระบบการบริหารที่นำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จในอนาคตอย่างยั่งยืนได้ ซึ่งจะต้องประกอบด้วยองค์ความรู้ในการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพราะการปฏิรูปการศึกษาส่งผลให้ผู้บริหารจะต้องพัฒนาทักษะการบริหารจัดการ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (ธีรยุส วัฒนาโชค, 2552)

การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยวิเคราะห์ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการกำหนดมาตรฐานโรงเรียน มีจุดที่ควรพัฒนา ได้แก่ มาตรฐานของโรงเรียนยังไม่สะท้อนบริบทเฉพาะของโรงเรียน มีโรงเรียนบางแห่งไม่มีการกำหนดมาตรฐาน เช่น มีการกำหนดมาตรฐานระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่บกพร่องในการกำหนดมาตรฐานระดับปฐมวัย

หรือมีการประกาศมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนแต่ยังบกพร่องในการกำหนดและประกาศค่าเป้าหมายในการพัฒนา พบจุดสำคัญที่ควรพัฒนาคือ แผนปฏิบัติการมีลักษณะเป็นแผนงบประมาณแต่รายละเอียดในการปฏิบัติ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ยังไม่สัมพันธ์กัน กิจกรรมที่กำหนดสะท้อนการนำสู่การปฏิบัติไม่ชัดเจน แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษากับแผนปฏิบัติการประจำปีไม่สัมพันธ์กัน มีโครงการจำนวนมากเกินไป มาตรฐานการศึกษาที่ระบุในแผนไม่สอดคล้องกับมาตรฐานในรายงานการประเมินตนเองประจำปี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง, 2560) โดยความสำคัญของการพัฒนาดังกล่าวจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการบริหารเชิงกลยุทธ์ ที่ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ จึงจะพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นได้

จากความเป็นมาและความสำคัญของการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา ดังที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาด้านคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยได้เล็งถึงเห็นความสำคัญของการบริหารเชิงกลยุทธ์และคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา จึงมุ่งประเด็นที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา โดยใช้เทคนิคการบริหารเชิงกลยุทธ์และเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3
2. เพื่อศึกษาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3
4. เพื่อศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3

สมมุติฐานงานวิจัย

1. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3
2. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 2,374 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน 179 คน และครู 2,195 คน (กลุ่มสารสนเทศ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 331 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตาราง Krejcie and Morgan (1970) จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 25 คน และครู 306 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นและกำหนดสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของ Likert's scale โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.6 - 1.0 ได้จำนวน 46 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.31 - 0.70 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของ Likert's scale โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.6 - 1.0 ได้จำนวน 41 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.34 - 0.73 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูด้วยตนเอง และสามารถเก็บข้อมูลกลับคืนมาได้ทั้งหมดจำนวน 331 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับคุณภาพผู้เรียน โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้
  - ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีการบริหารเชิงกลยุทธ์/คุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด
  - ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีการบริหารเชิงกลยุทธ์/คุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมาก
  - ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีการบริหารเชิงกลยุทธ์/คุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง
  - ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีการบริหารเชิงกลยุทธ์/คุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับน้อย
  - ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีการบริหารเชิงกลยุทธ์/คุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด
3. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation)
4. วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

1. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การกำหนดทิศทางขององค์กร การควบคุมและประเมินกลยุทธ์การกำหนดกลยุทธ์ และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (แสดงในตาราง 1)

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	3.95	0.58	มาก
2. การกำหนดทิศทางขององค์กร	3.99	0.66	มาก
3. การกำหนดกลยุทธ์	3.97	0.56	มาก
4. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	4.00	0.59	มาก
5. การควบคุมและประเมินกลยุทธ์	3.99	0.57	มาก
โดยรวม	3.98	0.55	มาก

2. คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ การคิด การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร และการสร้างนวัตกรรม (แสดงในตาราง 2)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ	3.98	0.56	มาก
2. การคิด	4.00	0.58	มาก
3. การสร้างนวัตกรรม	3.95	0.57	มาก
4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	3.99	0.57	มาก
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร	3.98	0.57	มาก
6. ความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	4.07	0.57	มาก
โดยรวม	4.00	0.54	มาก

3. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพผู้เรียนในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละด้านกับคุณภาพผู้เรียน พบว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมากทุกด้าน ($r_{xy} = 0.917$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (แสดงในตาราง 3)

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ

คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y	ระดับ ความสัมพันธ์
X ₁	1.00	-	-	-	-	.825**	สูงมาก
X ₂	.803**	1.00	-	-	-	.848**	สูงมาก
X ₃	.878**	.861**	1.00	-	-	.878**	สูงมาก
X ₄	.867**	.831**	.876**	1.00	-	.856**	สูงมาก
X ₅	.846**	.831**	.893**	.885**	1.00	.886**	สูงมาก
X	-	-	-	-	-	.917**	สูงมาก

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ (X₅) เป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้ดีที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และตัวแปรที่ถูกนำเข้ามาสมการพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา คือ การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ (X₅) การกำหนดทิศทางขององค์กร (X₂) การกำหนดกลยุทธ์ (X₃) และด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (X₄) สามารถร่วมกันพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ได้ร้อยละ 84.10 และเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = .390 + .350X_5 + .227X_3 + .200X_2 + .128X_4$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = .366z_{X_5} + .277z_{X_2} + .233z_{X_3} + .140z_{X_4}$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน แสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร
สถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ตัวแปรพยากรณ์	คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา				
	B	Std. Error	β	t	Sig.
X ₅	.350	.054	.366	6.485**	.000
X ₃	.227	.057	.233	3.997**	.000
X ₂	.200	.041	.227	4.909**	.000
X ₄	.128	.049	.140	2.624**	.009

a = .390, R = .917, R² = .841

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาพบว่าระดับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากทุกสถานศึกษามีการกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษาไว้ทุกสถานศึกษา โดยสถานศึกษาได้มีการนำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานต้นสังกัดรวมทั้งการสำรวจความต้องการของบุคลากรภายในสถานศึกษาและผู้รับบริการ มากำหนดให้เป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจและกลยุทธ์ของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการดำเนินการของสถานศึกษาอันจะนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ดังที่ สาคร สุขศรีวงศ์ (2551) ที่ได้สรุปว่า การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เมื่อองค์กรสร้างกลยุทธ์แล้ว ในขั้นต่อไปผู้บริหารจะต้องนำกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นนั้นไปปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดขึ้น องค์กรที่ไม่สามารถนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมย่อมเกิดปัญหาทางการบริหารจัดการ และไม่สามารถทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชลธิชา ร่มโพธิ์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งภาพรวมและรายข้อคำถามอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากผู้บริหาร ครู และบุคลากรของโรงเรียนได้นำกลยุทธ์ของโรงเรียนไปจัดทำแผนงานโครงการ หรือกิจกรรมจนนำไปสู่การปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนด ซึ่งถือว่าการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นหัวใจสำคัญ

ของการบริหารเชิงกลยุทธ์ หากโรงเรียนมีกลยุทธ์ดีเพียงใดก็ตามแต่หากไม่นำกลยุทธ์นั้นไปสู่วิธีปฏิบัติที่แท้จริง ก็ไม่อาจทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ผลการศึกษาระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ทักษะพื้นฐานของชีวิตและอาชีพ มีความสำคัญสำหรับผู้เรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นทักษะที่นักเรียนจะต้องนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต และเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับในอนาคต ทักษะชีวิตและอาชีพคือความสามารถแสวงหาความรู้ นำพาตนเองเรียนรู้ ได้มีความมั่นใจในตัวเอง กระตือรือร้น ใฝ่รู้ ดำรงชีวิตด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น เป็นพลเมืองที่ดี มีความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะในการทำงาน มีความยืดหยุ่นและปรับตัว ได้ศิริริเริ่มงาน ซึ่งทักษะชีวิตและอาชีพ คือการเรียนรู้ที่จะปรับตัวได้อย่างดีในสภาวะการเปลี่ยนแปลง หรือมีภัยคุกคามได้ สอดคล้องกับกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ที่ได้ให้คำอธิบายของคุณภาพผู้เรียนว่า คือ ผลการเรียนรู้ที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ประกอบด้วยความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดประเภทต่าง ๆ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร การมีความรู้ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรมมาภรณ์ อ่อนนุ่ม (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านหลักสูตรปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยด้านทรัพยากรทางการศึกษา และปัจจัยด้านผู้ปกครอง ตามลำดับ และคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

3. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 3 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากกับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นงานที่สำคัญของผู้บริหารโดยจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดแผนกลยุทธ์ขององค์กรและการนำแผนกลยุทธ์นั้นไปปฏิบัติ แผนกลยุทธ์ขององค์กรจะถูกกำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางให้องค์กรก้าวหน้าในทิศทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับ Katz and Kahn (1978) ที่สรุปว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นดำเนินการในลักษณะเชิงระบบ (system approach) ประกอบด้วยแนวคิดพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (input) ในระบบการศึกษา ได้แก่ นโยบายทางการศึกษา งบประมาณ บุคลากร การบริหารจัดการ วัสดุและอุปกรณ์ ซึ่งมีการดำเนินงานอย่างเป็นกระบวนการ (process) ต่างๆประกอบด้วย การบริหาร ได้แก่ การบริหารเชิงกลยุทธ์ การปฏิบัติงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอน และการนิเทศ ส่วนผลผลิต (output) คือ ผลลัพธ์อันเกิดจากกระบวนการผลิต ได้แก่ คุณภาพของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของพรพิมล อุ่นเสียม (2561) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาและความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียนและการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาทำให้เกิดประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา ผลการวิจัยเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพอันส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอันเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการจัดการศึกษา

4. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ซึ่งพบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ การควบคุมและประเมินกลยุทธ์ (X_5) การกำหนดทิศทางขององค์กร (X_2) การกำหนดกลยุทธ์ (X_3) และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (X_4) สามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 (Y) ร้อยละ 84.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถเกี่ยวกับกระบวนการวัดและการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ได้มีการวางแผนไว้ มีการประเมินกลยุทธ์และการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าการปฏิบัติงานสามารถบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา มีการควบคุมกลยุทธ์โดยวัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง และประเมินเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด มีการปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์เพื่อให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด สอดคล้องกับ ฌ็อง-ฌัก เซอร์นันทน์ (2552) ได้สรุปว่า การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์ เป็นการติดตามและตรวจสอบ วิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางปรับปรุงและพัฒนาให้กลยุทธ์ที่กำหนดอยู่เกิดความสอดคล้องกับสถานการณ์จริง เพื่อองค์กรจะได้คุณค่าสูงสุดจากการดำเนินงาน ตลอดจนทำการประเมินผลจากการดำเนินกลยุทธ์ว่าประสบความสำเร็จที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่เพียงใด เพื่อนำไปพิจารณาในการพัฒนากลยุทธ์ต่อไป

ส่วนด้านที่ไม่สามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ยังขาดการศึกษาสภาพของสถานศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีเป้าหมายหลัก คือ โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เป็นขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ที่จะนำไปสู่การกำหนดทิศทางกลยุทธ์การดำเนินงานของสถานศึกษาให้เหมาะสม สอดคล้องกับ จรัญ คิติกัยน์ (2564) ที่ได้สรุปว่า สภาพแวดล้อมภายในองค์กรเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา การวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้เรียนอย่างทั่วถึงและความสามารถในการให้บริการทางการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ในด้านความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม บุคลิกภาพและสุขภาพ ที่เกิดจากผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

เป็นตัวแปรที่ไม่สามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผลการวิจัยการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่สามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาได้ดีที่สุด คือ ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ดังนั้นในการพัฒนาผู้บริหารเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพทางการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา ผู้บริหารควรได้รับการฝึกอบรมการใช้หลักการบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ เพื่อผู้บริหารสามารถนำกลยุทธ์ที่ประยุกต์ใช้ดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อผลประโยชน์ของสถานศึกษาต่อไป

2. ผลการวิจัยระดับคุณภาพผู้เรียน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการสร้างนวัตกรรม ดังนั้น การที่จะมุ่งให้ผู้เรียนในสถานศึกษามีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ผู้บริหารต้องเน้นให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความรู้ ศึกษาแนวคิดต่าง ๆ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการรวบรวมความรู้ได้ ทั้งด้วยตัวเองและการทำงานเป็นทีม เชื่อมโยงองค์ความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ

3. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ การกำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ สามารถพยากรณ์คุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ร้อยละ 84.10 ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญและพัฒนากระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้าน ให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษามากขึ้นด้วย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา และเพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา เนื่องจากงานวิจัยนี้พบปัจจัยที่สามารถทำนายได้เพียงร้อยละ 84.10 เพื่อได้ทราบปัจจัยเพิ่มเติมที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กลุ่มสารสนเทศสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน สังกัด สพป.ร้อยเอ็ด เขต 3*. <http://data.boppobec.info/emis/school.php?AreaCODE=4503>
- จรรย์ คิตขยัน. (2564). *กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มเครือข่ายโรงเรียน กุด ป่าร้อน คลองสระ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๑*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชลธิชา ร่มโพธิ์รี. (2561). *การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐพันธุ์ เขจรนนท์. (2552). *การจัดการเชิงกลยุทธ์ Strategic Management (ฉบับปรับปรุงใหม่)*. ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ธีรยุทธ วัฒนาโชค. (2552). กลยุทธ์: กลยุทธ์เพื่อการเติบโตสมัยใหม่. *วารสารจุฬาลงกรณ์ปริทัศน์*, 16(63) 42.
- ปรมาภรณ์ อ่อนนุ่ม. (2560). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์.
- พรพิมล อุ่นเสียม. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สาคร ศุขศรีวงศ์. (2551). *การจัดการ: จากมุมมองของนักบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. จี พี ไฮเบอร์ พรินท์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 . (2564). *รายงานผลการดำเนินงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ประจำปีงบประมาณ 2563*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง.(2560). *สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม(พ.ศ.2554-2558)*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ*. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษา พิเศษ*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Glueck, W. F., & Jauch, L. R. (1984). *Business Policy and Strategic Management*. McGraw-Hill.
- Katz, D. and Kahn, R. L. (1978). *The Social Psychology of Organizations* (2nded). John Wiley & Sons,
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607–610.

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบอินโฟกราฟิก เรื่อง การออกแบบสาร สำหรับนิสิตสาขาวิชา
เทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Developing an Infographic Electronic Book about the Message Design Content
for Students in Educational Technology and Computer Education.
Faculty of Education Mahasarakham University

ก่อเกียรติ ขวัญสกุล^{1*} เหมมิณซ์ ธนปัทม์มีณี²
Kokeit Kwunsakul^{1*} Hemmin Thanapatmeemanee²

Received: 2024-04-06; Revised: 2024-04-22; Accepted: 2024-04-28)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบอินโฟกราฟิก เรื่อง การออกแบบสาร 2. ศึกษาประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผล และ 3. ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่พัฒนาขึ้น เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบอินโฟกราฟิก เรื่อง การออกแบบสาร แบบประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แบบทดสอบประสิทธิภาพของกระบวนการและผลลัพธ์การเรียนรู้ และแบบสำรวจความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาประสิทธิภาพโดยใช้ E_1/E_2 (80/80) และ ค่าดัชนีประสิทธิผล โดยใช้ EI กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 26 คนได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ผลการศึกษา สรุปผลดังนี้

1. ได้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบอินโฟกราฟิกเรื่อง การออกแบบสารที่ประกอบด้วยเนื้อหา 6 หน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยนำเสนอเนื้อหาแบบอินโฟกราฟิก และได้รับการประเมินคุณภาพมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.46, S.D.=0.31)

---

¹⁻² อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹⁻² Lectures, department of Educational Technology and Communications Faculty of Education Mahasarakham University

* Corresponding author, E-mail: ajberm@gmail.com

2. การทดสอบประสิทธิภาพ มีค่าเท่ากับ 81.60/82.77 และ มีค่าดัชนีประสิทธิผล ร้อยละ 78.70
3. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.51, S.D.=0.51)

คำสำคัญ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์, อินโฟกราฟิก, การออกแบบสาร

Abstract

This research aims to achieve the following objectives: 1. Develop an electronic book in infographic format focusing on message design. 2. Investigate the effectiveness and efficiency indices. 3. Assess the satisfaction levels of students regarding the developed electronic book. The tools utilized include infographic electronic books on message design, an electronic book quality assessment questionnaire, a test form for process and learning outcome efficiency, and a satisfaction survey. Statistical analysis involves mean, standard deviation, efficiency assessment using E_1/E_2 (80/80), and effectiveness index using EI. The sample group comprises 26 first-year students majoring in Educational Technology and Computer Education at Mahasarakham University's Faculty of Education. The summarized findings are as follows:

1. The development resulted in an infographic electronic book comprising 6 units of study content, each presented in infographic format and assessed to have a high average quality ($\bar{X}$ =4.46, S.D.=0.31).
2. Efficiency test has a value equal to 81.60/82.77, with an effectiveness index of 78.70%.
3. Students expressed the highest satisfaction levels towards the electronic book, with an average score of 4.51 ($\bar{X}$ =4.51, S.D.=0.51).

Keywords : Electronic-Book, Infographic, Message Design, Graphic Media Production.

บทนำ

เมื่อกล่าวถึง **หนังสือ** คนทั่วไปมักนึกไปถึงการนำกระดาษแผ่นขนาดเท่าๆ กันมาเย็บเล่มรวมกัน เพื่อนำเสนอหรือถ่ายทอดเรื่องราว ความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ภายในเล่มจึงประกอบด้วยส่วนที่นำเสนอสาระที่ให้ความรู้ในรูปแบบของภาษาผ่านตัวอักษร สัญลักษณ์และภาพ ในหนังสือมีทั้งเนื้อหาสาระที่เป็นสารคดี ความรู้ รวมถึงบันเทิงคดีต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายของผู้จัดทำ ลักษณะของหนังสือจึงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่มีการจัดทำเป็นเอกสารที่นิยมจัดพิมพ์ด้วยกระดาษและมีการใช้และนำเสนอด้วยรูปแบบดังกล่าวมายาวนานกว่าพันปี ต่อมาด้วยความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย และความเจริญก้าวหน้าด้านอิเล็กทรอนิกส์ รวมไปถึงความเติบโตด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกิดนวัตกรรมที่เป็นวิธีการใหม่โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วย ทำให้ลักษณะการนำเสนอหนังสือมีการพัฒนาในรูปแบบออกไป เริ่มจากการเอาหนังสือเป็นเล่ม มาสแกนแต่ละหน้า เก็บไว้

ในลักษณะของวัสดุย่อส่วน เรียกว่า ไมโครฟิล์ม และไมโครฟิช ซึ่งเทคโนโลยีดังกล่าว ถือได้ว่าเข้ามาเปลี่ยนแปลงรูปแบบของหนังสือที่ต้องอ่านจากเล่ม มาอ่านจากเครื่องอ่านแทน แต่เมื่อพิจารณา ถึงจุดมุ่งหมายของเทคโนโลยีดังกล่าว มีจุดมุ่งหมายพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ลดพื้นที่การจัดเก็บหนังสือที่มีจำนวนมากขึ้น ๆ ในแต่ละวัน จึงใช้การถ่ายย่อส่วนให้เล็กลงเพื่อให้ประหยัดพื้นที่การจัดเก็บได้มากขึ้น ซึ่งส่งผลทำให้รูปแบบของการอ่านหนังสือเปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตาม การจัดเก็บหนังสือโดยการบันทึกลงในวัสดุย่อส่วนนั้น ไม่ได้มีขั้นตอนเริ่มต้นที่กระบวนการผลิตสิ่งพิมพ์ แต่เป็นเทคโนโลยีที่นำมาใช้เพื่อการเปลี่ยนวิธีการจัดเก็บหนังสือเพื่อแก้ปัญหาในการลดพื้นที่การจัดเก็บเป็นจุดมุ่งหมายหลัก และจะเลือกเก็บกับหนังสือหายาก และเอกสารสำคัญเท่านั้น

จนกระทั่ง เมื่อถึงยุคที่อินเทอร์เน็ตมีความก้าวหน้ามากขึ้น บริษัทไมโครซอฟต์ (Microsoft) จึงได้พัฒนาโปรแกรมที่สามารถผลิตเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ขึ้น มีลักษณะเหมือนกับหนังสือทั่วไปเรียกกันสั้นๆว่า **อี-บุ๊ก** (e-book) หรือ **หนังสืออิเล็กทรอนิกส์** (electronic book) โดยกำหนดให้มีคุณสมบัติต่าง ๆ ที่พิเศษกว่าหนังสือทั่วไป อาทิ การถูกสร้างขึ้นด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีลักษณะเป็นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถอ่านผ่านทางคอมพิวเตอร์ทั้งในระบบออฟไลน์และออนไลน์ สามารถปฏิสัมพันธ์และโต้ตอบกับผู้อ่านได้ นอกจากนี้ยังสามารถแทรกสื่อประสมได้หลายแบบทั้งภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว แบบทดสอบ และสามารถสั่งพิมพ์เอกสารที่ต้องการออกทางเครื่องพิมพ์กลายเป็นหนังสือแบบเล่มได้ (ไพฑูริย์ ศรีฟ้า, 2556) นอกจากนี้ จุดเด่นที่สำคัญอีกประการหนึ่งของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ก็คือสามารถปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยได้ตลอดเวลา ตามความต้องการของผู้ผลิต จนทำให้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ได้รับความนิยมมากขึ้นเป็นลำดับ ส่งผลกระทบไปยังสิ่งพิมพ์ที่ตีพิมพ์ด้วยกระดาษในหลายวงการ ในแวดวงวิชาการนั้น การใช้ หนังสือ ตำรา เอกสารประกอบการสอนที่มีการจัดพิมพ์ในลักษณะรูปเล่มยังถือว่ามีความสำคัญที่ใช้ในวงการศึกษามาอย่างยาวนาน ผู้วิจัยรับผิดชอบการสอนในระดับอุดมศึกษา มีการเขียนตำราและเอกสารการสอนเผยแพร่ในหลายวิชา จากการศึกษา รูปแบบและคุณลักษณะของหนังสือ ตำรา และเอกสารประกอบการสอนนั้น พบว่าการดำเนินการผลิตมีขั้นตอนที่ละเอียด ผู้เขียนจะต้องมีการค้นคว้า รวบรวมเรียบเรียงข้อมูลจากแหล่งความรู้เพื่อให้ได้เนื้อหาการนำเสนอที่ถูกต้อง ภายใต้รูปแบบการเขียน การออกแบบจัดหน้าเพื่อนำเสนอที่เป็นมาตรฐานที่เป็นทางการ ประกอบด้วยการใช้สำนวน ภาษา คำและศัพท์บัญญัติที่เป็นทางการที่ถูกต้องแม่นยำมีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ และสุดท้ายต้องผ่านการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เกิดคุณภาพในการนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งด้วยลักษณะของความเป็นทางการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการใช้หลักภาษาที่นำเสนอของหนังสือ ตำรา และเอกสารประกอบการสอน รวมถึงการเข้าถึงการอ่านจากรูปเล่ม จึงสังเกตได้ว่าเมื่อผู้เรียนใช้ในการศึกษาค้นคว้าจะมีความรู้สึกที่เบื่อ และขาดการเฝ้าความสนใจที่อยากติดตามอ่าน ซึ่งแตกต่างจากพฤติกรรมการอ่านนวนิยาย หรือหนังสือบันเทิงคดีที่มีการนำเสนอในลักษณะรูปเล่มเช่นกัน แต่กลับได้รับความสนใจอยากอ่านและติดตามมากกว่า เมื่อได้ศึกษารูปแบบของการเขียนและการเรียบเรียง จึงพบว่า หนังสือบันเทิงคดี นวนิยายมีการเรียบเรียงภาษาโดยใช้สำนวนที่ง่ายเป็นกันเอง ไม่เป็นทางการสอดแทรกลีลาด้านภาษาของวรรณกรรมที่ชวนให้ติดตาม ซึ่งการนำเสนอลักษณะดังกล่าว ไม่เหมาะและไม่สามารถที่จะนำมาใช้นำเสนอได้ในด้านวิชาการที่จะต้องนำเสนอตามรูปแบบมาตรฐานโครงสร้างของตำราวิชาการ ให้เกิดความน่าเชื่อถือ จึงพบว่าผู้เรียนไม่สนใจอยากอ่าน

ปัจจุบันการสื่อสารข้อมูลมาถึงยุคของสังคมบริโภคสื่อขั้นสูง เป็นยุคของข้อมูลข่าวสารที่มีการเผยแพร่ในปริมาณมาก มีความหลากหลายจากแหล่งที่มาบนสื่อสังคมออนไลน์ (Social media) ทำให้ผู้บริโภคประสบ

ปัญหาในการเลือกเข้าใจประเด็นและยากในการตัดสินใจที่จะรับรู้ข้อมูลที่เข้าใจง่ายและตรงประเด็น อันเนื่องมาจากการมีข้อมูลข่าวสารที่มีปริมาณมากที่ถูกผลิตขึ้นจากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ ผู้อ่านในฐานะผู้บริโภค ต้องการข้อมูลที่ครบและเข้าใจได้ง่ายในระยะเวลาที่จำกัด รูปแบบวิธีการและกลยุทธ์ในการสื่อสารประเด็น เนื้อหาจึงมีการปรับเปลี่ยนไป ทั้งในการนำเสนอที่เป็นเนื้อหาที่ต้องการสื่อสารให้รวดเร็ว สั้นกระชับ และเข้าใจง่าย ท่ามกลางการเติบโตของเทคโนโลยีการสื่อสาร โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ที่เข้ามามีบทบาททางการสื่อสารมากขึ้น อินโฟกราฟิก (Infographic) จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ถูกนำมาเข้ามาใช้ในการสื่อสารด้วยการสร้างการนำเสนอสถานการณ์และเนื้อหาที่ครบ รอบด้านเพิ่มการเปิดรับของผู้บริโภคสื่อด้วยการใช้พื้นที่บนสื่อต่าง ๆ เพื่อสร้างการรับรู้ด้วยการแบ่งปันข้อมูล อินโฟกราฟิก เป็นการแสดงผลของข้อมูลในรูปแบบของ แผนผัง แผนภูมิ กราฟ ตาราง ไดอะแกรม แผนที่ อินโฟกราฟิก ถือเป็นวิธีหนึ่งในการย่อข้อมูลให้เข้าใจง่าย และนิยมมากในการใช้กับสื่อที่ต้องการการเข้าถึงที่ง่าย เกิดการเรียนรู้ที่รวดเร็ว และเกิดความคงทนในการจดจำ อินโฟกราฟิก มาจากคำว่า Information + Graphic หรือ “การนำข้อมูลต่าง ๆ มาย่อให้สั้นกระชับและเข้าใจง่ายในการนำเสนอในรูปแบบกราฟิกที่เป็นภาพ หรือสัญลักษณ์เป็นตัวเล่าเรื่อง” ส่วนประกอบหลักของอินโฟกราฟิก จึงได้แก่ เนื้อหาที่เป็นสารสนเทศ หรือ ความรู้ ที่ถูกนำมาแสดงผลในงานกราฟิกในลักษณะของ เส้น กล้อง ลูกศร สัญลักษณ์ หรือ พิกโตแกรม เพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ โดยอาจมีข้อมูลเป็นคำอธิบายเพิ่มเติมตามความเหมาะสมที่กระชับ และได้ใจความ จึงกล่าวได้ว่า อินโฟกราฟิก เป็นสื่อรูปแบบใหม่ที่มีอิทธิพลในการสื่อสารข้อมูลกับผู้รับสารมาก ในยุคปัจจุบัน จากผลการวิจัยที่พบว่าธรรมชาติของมนุษย์มีการรับรู้ข้อมูลผ่านประสาทสัมผัสทางตาหรือการมองเห็นได้มากกว่าถึงร้อยละ 70 และสมองของมนุษย์ถูกออกแบบให้มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลจากประสาทสัมผัสทางตามากกว่าร้อยละ 50 จึงทำให้มนุษย์สามารถประมวลผลข้อมูลจากภาพได้ทันที และทำได้เร็วกว่าข้อมูลที่เป็นข้อความ ที่ต้องใช้การถอดรหัสโดยการอ่านข้อความ และต้องใช้เวลาในการจินตนาการ และประมวลผลข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจกับสิ่งที่อ่านนั้นอีก (Merieb & Hoehn, 2007 อ้างอิงจาก พัฒน์ ภัทรนุชาพร, 2556) รูปภาพอินโฟกราฟิกจึงต้องมีการออกแบบที่สะดุดตา เด่น และเข้าใจได้ง่าย ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการลดเวลาในการรับรู้ให้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ด้วยธรรมชาติของมนุษย์ที่ให้ความสนใจในการรับรู้จากภาพด้วยคุณสมบัติที่สามารถดึงดูดความสนใจและสร้างการจดจำได้มากกว่าการรับรู้จากข้อความหรือตัวหนังสือ จึงทำให้อินโฟกราฟิกเป็นที่นิยมใช้ในการนำเสนออย่างกว้างขวางในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามการออกแบบอินโฟกราฟิกไม่ได้มีจุดประสงค์ไปที่การออกแบบที่สวยงาม เด่นและสะดุดตาเท่านั้น แต่ต้องเน้นที่การสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจเป็นประเด็นสำคัญ จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุดของการสื่อสาร

จากเหตุผลที่ผู้วิจัย ได้ประมวลให้เห็น จึงเกิดแนวคิดการบูรณาการสู่การพัฒนาตำราเรียนรูปแบบใหม่ โดยนำเอาคุณสมบัติพิเศษของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถแสดงผลด้วย ภาพ ข้อความ เสียง ภาพเคลื่อนไหว สามารถเปิดอ่านและพกพาไปได้ทุกที่ ทุกเวลา สามารถเชื่อมโยงกับข้อความต่างๆ ภายในตัวเล่มได้จากอินเทอร์เน็ตในรูปแบบดิจิทัล โดยแสดงให้เห็นบนจอคอมพิวเตอร์มาใช้นำเสนอเนื้อหาวิชาการในรูปแบบของตำราเรียน แล้วใช้การออกแบบเนื้อหาในรูปแบบอินโฟกราฟิกที่มีการนำเสนอข้อมูลที่เข้าใจง่ายหรือข้อมูลที่เป็นตัวหนังสือจำนวนมาก มาออกแบบเพื่อนำเสนอในรูปแบบต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ ให้สามารถเล่าเรื่องได้ด้วยตัวเอง มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ หัวข้อที่น่าสนใจ ซึ่งจะต้องรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ แล้วนำมาสรุป วิเคราะห์ เรียบเรียง แสดงออกมาเป็นภาพให้ดึงดูดความสนใจได้ดี ช่วยลดเวลาในการอธิบายเพิ่มเติมผ่านกราฟิกที่ใช้อาจเป็นภาพลายเส้น สัญลักษณ์ กราฟ แผนภูมิ ไดอะแกรม ตาราง แผนที่ ฯลฯ จัดทำ ให้มีความสวยงาม น่าสนใจ เข้าใจง่าย สามารถจดจำได้นาน ผสมผสานกับคุณสมบัติของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จะทำให้การอ่านหนังสือที่มีข้อมูลด้าน

วิชาการเกิดแรงกระตุ้นให้เกิดความสนใจมากขึ้น ผู้อ่านสามารถจดจำประเด็นความรู้ได้ง่าย และช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงได้เสนอโครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบอินโฟกราฟิก เรื่อง การออกแบบสาร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบอินโฟกราฟิก เรื่อง การออกแบบสาร
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ และดัชนีประสิทธิผล
3. เพื่อสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่พัฒนาขึ้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นิสิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ชั้นปีที่ 1 ในรายวิชาการผลิตสื่อกราฟิกทางการศึกษา จำนวน 50 คน ปีการศึกษา 2565

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ชั้นปีที่ 1 ในรายวิชาการผลิตสื่อกราฟิกทางการศึกษา จำนวน 50 คน เปิดสอน 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 จำนวน 24 คน กลุ่มที่ 2 จำนวน 26 คน นำมาสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) ได้กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดสอบประสิทธิภาพเบื้องต้น (Try out) และกลุ่ม 2 เป็นกลุ่มทดสอบประสิทธิภาพจริง (Trial run)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แบบอินโฟกราฟิก เรื่อง การออกแบบสาร
  - 1) การสร้างและพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยศึกษาขั้นตอนการจัดทำผลงานวิชาการจากแนวคิดการเขียนตำราวิชาการ เริ่มจากศึกษาทำความเข้าใจในเรื่องที่จะนำเสนอ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา อ่าน ตีความ แปลความหมายของเรื่อง เพื่อหาประเด็นที่ต้องการนำเสนอ แล้วกำหนดกรอบแนวคิด เพื่อวางโครงเรื่อง ศึกษากลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อ่าน เพื่อสามารถกำหนดการถ่ายทอดเนื้อหาได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย กำหนดวัตถุประสงค์ ตามประเด็นสำคัญของเนื้อหา กำหนดเป็นมโนทัศน์ (Concept) ในการนำเสนอให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นจึงเรียบเรียงเนื้อหา ให้เป็นไปตามโครงเรื่องหลัก เรื่องรองของแต่ละหน่วย รวบรวมการอ้างอิงข้อมูลในเนื้อหาที่ได้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ตรวจสอบการเชื่อมโยงของคำ ประโยคและความถูกต้องเรื่องต่าง ๆ รวบรวมภาพที่จะนำมาใช้ประกอบ โดยพิจารณาภาพที่มีความหมายตามเนื้อเรื่องที่ต้องการ เลือกรูปแบบและกำหนดโครงสร้างของการจัดหน้า (Layout) ที่เหมาะสมกับงาน โดยพิจารณาถึงลักษณะของประเภทสิ่งพิมพ์ที่ต้องการนำเสนอ โดยร่างแบบเป็นต้นฉบับร่าง (dummy) เพื่อจำลองแบบก่อนที่จะลงมือออกแบบต้นฉบับ นำต้นฉบับที่ร่างไว้ มาทำการจัดวางแบบและจัดทำเลย์เอาต์ โดยนำส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ร่างไว้ มาจำลองลงในหน้ากระดาษ โดยพิจารณาความเข้ากันของส่วนประกอบทั้งหมด ตามหลักองค์ประกอบศิลป์ และแนวคิดอินโฟกราฟิก แล้วทำการตรวจสอบแบบที่จัดทำขึ้นว่าตรงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ก่อนจัดทำต้นฉบับเหมือนพิมพ์ หรืออาร์ตเวิร์ค (Artwork) ซึ่งหมายถึง แบบจำลองต้นฉบับเหมือนจริง ที่จัดทำขึ้นขนาดเท่าของจริง ทั้งภาพ ตัวอักษร ช่องไฟ และงานกราฟิกทุกอย่าง ตรวจสอบ ดูความถูกต้องของภาษา รวมถึงการพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของรูปภาพ การย่อ-ขยายถูกต้องตามสัดส่วนหรือไม่ การจัดวางเรียงลำดับข้อความ ลำดับหน้า ภาพประกอบมี

ความหมายตรงตามความต้องการหรือไม่ การแก้ไขรายละเอียดและปรับแต่งขั้นสุดท้าย เป็นขั้นตอนที่ผู้ออกแบบนำข้อแก้ไขต่าง ๆ ที่ได้จากการตรวจแก้ไขขั้นตอนก่อนมาปรับให้ถูกต้อง ก่อนนำเข้าสู่กระบวนการเผยแพร่ (ก่อเกียรติ ขวัญสกุล, 2562)

จากการศึกษากรอบแนวคิดในการเรียบเรียงเนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษากำหนดประเด็นเพื่อวางโครงเรื่องของเนื้อหาที่จะนำเสนอภายในตัวเล่มให้มีความครอบคลุมกับเนื้อหาที่จะนำเสนอ ได้ประเด็นหัวข้อหน่วยการเรียน 6 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 ปฐมบท การออกแบบสาร ความหมายของสาร ความสำคัญของการออกแบบสาร ความหมายของการออกแบบสาร มโนทัศน์การออกแบบสาร

หน่วยที่ 2 ทฤษฎีการสื่อสารกับการออกแบบสาร ความหมายของการสื่อสาร วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร ประเภทของการสื่อสาร ขั้นตอนการเคลื่อนตัวของสาร ทฤษฎีการสื่อสาร แบบจำลองการสื่อสารและการประยุกต์ใช้ แบบจำลองของลาสเวลล์ แบบจำลองของแซนนอนกับบีเวอร์ แบบจำลองของออสกูดและชแรมป์ แบบจำลองของเบอร์โล

หน่วยที่ 3 การศึกษาบริบทของสาร ประเภทของสาร การออกแบบสาร การวิเคราะห์ตีความ และวินิจฉัยสาร การศึกษาสารในบริบทต่าง ๆ โดยพิจารณาจากความหมายของสาร วิธีการสื่อสารทิศทางของการสื่อสาร วัตถุประสงค์ของสาร การนำเสนอในช่องทางต่าง ๆ การวิเคราะห์สารในการออกแบบกราฟิก

หน่วยที่ 4 การศึกษาบริบทผู้ส่งสารและผู้รับสาร ผู้ส่งสาร คุณสมบัติของผู้ส่งสาร ผู้รับสาร คุณลักษณะของผู้รับสาร พิจารณาจากจำนวนของผู้รับสาร บทบาทของผู้รับสาร ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับ การตีความและการทำความเข้าใจต่อสารของผู้รับสาร ปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพคุณสมบัติที่เหมาะสมของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการส่งและรับสาร คุณสมบัติของผู้ส่งสารในฐานะผู้ออกแบบกราฟิก

หน่วยที่ 5 จิตวิทยาการรับรู้กับการออกแบบสาร ความหมายของการรับรู้ กระบวนการของการรับรู้ ปัจจัยแห่งการรับรู้ ความสำคัญของการรับรู้ ปัจจัยกำหนดการรับรู้ ปัจจัยที่มาจากภายนอก ปัจจัยที่มาจากภายใน ปัจจัยทางกายภาพ ปัจจัยทางจิตวิทยา การศึกษาปัจจัยระหว่างผู้รับสารกับสิ่งเร้า ลักษณะของผู้รับสาร ลักษณะของสิ่งเร้าในตัวสาร ปัจจัยการรับรู้ทางด้านจิตวิทยา

หน่วยที่ 6 องค์ประกอบแทรกซ้อนในการออกแบบสาร องค์ประกอบแทรกซ้อนที่เกิดจากผู้ออกแบบสาร องค์ประกอบแทรกซ้อนที่เกิดจากสาร องค์ประกอบแทรกซ้อนที่เกิดจากสื่อและช่องทางการนำเสนอสาร องค์ประกอบแทรกซ้อนที่เกิดจากผู้รับสาร องค์ประกอบแทรกซ้อนอื่น ๆ และแนวทางป้องกันและแก้ไขการเกิดองค์ประกอบแทรกซ้อน

2) ผู้วิจัยค้นคว้า เรียบเรียงเนื้อหาแต่ละหน่วยตามโครงเรื่องที่กำหนด จากแหล่งสารสนเทศต่าง ๆ เมื่อได้เนื้อหาแต่ละหน่วย นำมาเรียบเรียงเนื้อหาให้ครอบคลุมแต่ละหน่วยการเรียน ตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องของข้อมูล จนได้เนื้อหาที่สามารถนำไปสร้างเป็นหนังสือที่สมบูรณ์

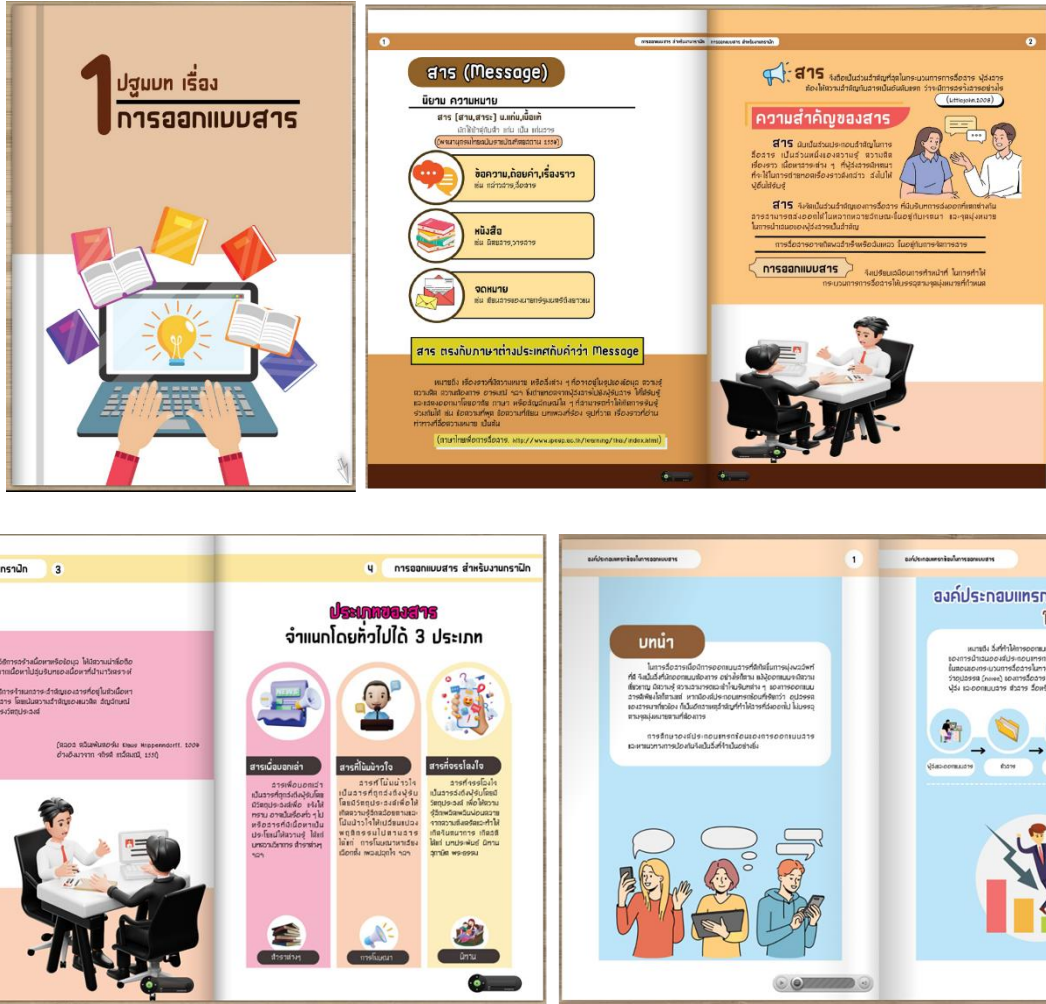
3) นำเนื้อหาที่เรียบเรียงขึ้น มาออกแบบการนำเสนอแบบอินโฟกราฟิก นำเนื้อหาแต่ละหน่วยไปทำการออกแบบโดยใช้โปรแกรม Adobe Indesign ในการจัดหน้าหนังสือ Adobe Photoshop และ Adobe Illustrator ในการออกแบบตกแต่งภาพ โดยใช้ภาพจากเว็บ Freepix, Pixabay, Vectorfree ฯลฯ

4) นำเนื้อหาทั้ง 6 หน่วย มาทำการรวมจัดหน้า ออกแบบรูปเล่ม แล้ว Import ไฟล์เข้าสู่โปรแกรม PDF Builder ซึ่งเป็นโปรแกรมสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

5) นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ upload ไฟล์ ไว้บนเซิร์ฟเวอร์ พร้อมนำออกเผยแพร่

ภาพประกอบ ตัวอย่างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบอินโฟกราฟิก

2. การสร้างแบบประเมินหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญประเมินหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้น โดยศึกษาแนวคิดจากงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดเครื่องมือประเมินทักษะการเขียนและนวัตกรรมตามแนวคิด การประเมินที่ใช้การปฏิบัติเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของ สุวรรณ ใจกล้า และจตุภูมิ เขตจัตุรัส (2562) นำแนวคิดมาประยุกต์สร้างหัวข้อในการประเมินหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ได้แบบประเมิน ที่จำแนกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่ ด้านเนื้อหา หัวข้อการประเมินคือ ด้านเนื้อหา ด้านแบบฝึกหัด/แบบทดสอบ และด้านการใช้ภาษา ส่วนด้านเทคโนโลยีการศึกษา ได้หัวข้อการประเมินคือ ด้านการจัดการบทเรียน ด้านการ ออกแบบระบบการเรียนการสอน ด้านตัวอักษร ด้านภาษา ด้านภาพ ด้านพื้นหลัง ด้านการใช้สี ด้านเสียง ด้านปุ่ม ต่าง ๆ ด้านการปฏิสัมพันธ์และการเชื่อมโยง ด้านเวลาเรียน และด้านเทคนิค โดยออกแบบประเมินตามประเด็น

ดังกล่าว สร้างแบบประเมินรายด้านประกอบด้วยการประเมินด้านเนื้อหา ประเมินการออกแบบรูปลักษณ์ ด้านการใช้ภาษา เกณฑ์ในการประเมินเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับตามวิธี ของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยถือเกณฑ์การประเมินโดยใช้คะแนนเฉลี่ย แปลความหมาย 4.51–5.00 เหมาะสมมากที่สุด 3.51–4.50 เหมาะสมมาก 2.51–3.50 เหมาะสมปานกลาง 1.51–2.50 เหมาะสมน้อย 1.00 –1.50 เหมาะสมน้อยที่สุด ได้หัวข้อที่ใช้ในการประเมิน จำนวนทั้งสิ้น 30 ข้อ กำหนดค่าระดับความเหมาะสม ไว้ไม่ต่ำกว่า 3.51 เหมาะสมระดับมาก เป็นเกณฑ์คุณภาพที่สามารถยอมรับการนำไปใช้

3. การสร้างแบบทดสอบประสิทธิภาพของกระบวนการและผลลัพธ์การเรียนรู้ และแบบสำรวจความพึงพอใจ ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบประสิทธิภาพของกระบวนการและผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยสังเคราะห์เนื้อหาจากหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 6 หน่วยที่เรียบเรียงขึ้น ได้แบบทดสอบประสิทธิภาพของกระบวนการเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 70 ข้อ แบบทดสอบผลลัพธ์การเรียนรู้ 30 ข้อ เพื่อใช้วัดความรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 6 หน่วย ส่วนแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนจำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือต่าง ๆ ไปทำการประเมิน ตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1. ตรวจสอบคุณภาพแบบประเมินหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

นำข้อคำถามที่สร้างขึ้นไปทำการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้วนำผลของแต่ละท่านมารวมกันคำนวณหาความตรงเชิงเนื้อหา และความสอดคล้องระหว่างประเด็นที่ต้องการวัดกับคำถามที่สร้างขึ้น โดยใช้การวัดค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) โดยมีข้อคำถามในการประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบรูปลักษณ์ และด้านภาษา ผลการประเมินรวมทุกข้อเฉลี่ย (IOC=0.83)

2. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบประสิทธิภาพของกระบวนการและผลลัพธ์การเรียนรู้ และแบบสำรวจความพึงพอใจ เพื่อหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ของเนื้อหา (IOC) ดังนี้ แบบทดสอบประสิทธิภาพของกระบวนการ ได้ข้อคำถามที่สอดคล้องเหมาะสม (IOC=0.84) ส่วนแบบทดสอบประสิทธิภาพของผลลัพธ์การเรียนรู้ มีค่าความสอดคล้อง (IOC=0.88) และแบบสำรวจความพึงพอใจมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC=0.93)

นำแบบประเมินหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ แบบทดสอบประสิทธิภาพของกระบวนการและผลลัพธ์การเรียนรู้ และแบบสำรวจความพึงพอใจ มาทำการคัดเลือกข้อคำถามจากผลการประเมินเพื่อหาข้อคำถามที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ ได้เครื่องมือที่ใช้วัด ดังนี้

2.1 แบบประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็นการประเมิน 3 ด้านได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบรูปลักษณ์ และด้านการใช้ภาษา

2.2 แบบทดสอบประสิทธิภาพของกระบวนการการเรียนรู้ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 6 หน่วย ได้แบบทดสอบรวมทั้งสิ้น 60 ข้อ

2.3 แบบทดสอบประสิทธิภาพของผลลัพธ์การเรียนรู้ของเนื้อหาทั้งหมดในภาพรวม 25 ข้อ

2.4 แบบสำรวจความพึงพอใจ จำนวน 15 ข้อ

3. ตรวจสอบคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

เมื่อได้แบบประเมินที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแล้ว นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาเป็นสื่อต้นแบบ (Prototype) ไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเนื้อหาที่พัฒนาขึ้น ทำการประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1.รองศาสตราจารย์ ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา การออกแบบสาร การถ่ายภาพ และการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.2, S.D= 0.52) 2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านกราฟิกดีไซน์ อินโฟกราฟิก สื่อดิจิทัล เทคโนโลยีมัลติมีเดียและ แอนิเมชัน ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.5, S.D= 0.51) และ 3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา นิเทศศาสตร์ การสื่อสารและการถ่ายภาพ ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.7, S.D= 0.47) ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบอินโฟกราฟิก

รายการประเมิน	ระดับความค่าการประเมิน		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านเนื้อหา			
1. มีเนื้อหาด้านวิชาการที่เป็นประโยชน์ เหมาะแก่การนำไปศึกษา สำหรับผู้เกี่ยวข้อง	5	0	มากที่สุด
2. เนื้อหาทางวิชาการถูกต้อง มีการอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่ชัดเจน	4.33	0.57	มาก
3. นำเสนอเนื้อหาทันสมัย เป็นไปตามความก้าวหน้าของยุคปัจจุบัน	4.33	0.57	มาก
4. มีการสอดแทรกความรู้ใหม่ที่เหมาะสม เป็นประโยชน์ทางวิชาการ และต่อการเรียนการสอน	4.66	0.57	มากที่สุด
5. มีการสอดแทรกประสบการณ์ และความคิดเห็นของผู้พัฒนา	4	0	มาก
6. เนื้อหาสอดคล้องกับชื่อเรื่อง ชัดเจนและมีเอกภาพ	4	0	มาก
7. เนื้อหาแต่ละตอนมีการลำดับการนำเสนอที่เหมาะสม	4.66	0.57	มากที่สุด
8. มีการจัดหมวดหมู่ การเชื่อมโยง การเรียงลำดับเนื้อหา และภาพประกอบ ง่ายต่อการเข้าใจ	4.33	0.57	มาก
9. มีการเรียบเรียงเนื้อหาคงเส้น คงวา	5	0	มากที่สุด
10. เป็นงานริเริ่มบุกเบิกทางวิชาการ มีการสังเคราะห์องค์ความรู้สามารถนำไปใช้ทางวิชาชีพได้	4.66	0.57	มากที่สุด
2. การออกแบบรูปเล่ม	4	0	มาก
1. การจัด ออกแบบรูปเล่มสวยงาม น่าอ่าน	4	0	มาก
2. ภาพปกน่าสนใจ สื่อความหมาย สัมพันธ์กับเรื่อง	4.33	0.57	มาก
3. ภาพประกอบในแต่ละหน่วย กระตุ้นให้เกิดความน่าสนใจ	4	0	มาก
4. ภาพประกอบแต่ละหน่วยมีความหมายสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง	4.33	0.57	มาก
5. ภาพประกอบช่วยให้ เกิดความสนใจที่จะอ่านเนื้อหา			
3. ด้านการใช้ภาษา			
1. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับผู้อ่าน	4.33	0.57	มากที่สุด

ตาราง 1 ผลการประเมินคุณภาพ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบอินโฟกราฟิก (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความค่าการประเมิน		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
2. ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4.66	0.57	มากที่สุด
3. ตัวอักษรอ่านง่าย ขนาดมีความเหมาะสม	5	0	มากที่สุด
4. การใช้สีสวยงาม ภาษา ถ้อยคำ ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์	4.66	0.57	มากที่สุด
5. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีภาพรวมที่น่าสนใจ เหมาะสมที่จะนำไปใช้เผยแพร่ให้ความรู้	5	0	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.46	0.31	มากที่สุด

สรุปผลการประเมินคุณภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฯ โดยภาพรวมจากทั้ง 3 ท่าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านเนื้อหา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 2 ข้อ ได้แก่ 1) มีเนื้อหาด้านวิชาการที่เป็นประโยชน์ เหมาะแก่การนำไปศึกษา สำหรับผู้เกี่ยวข้อง มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ ($\bar{X}=5$, S.D.=0) และข้อ 9. มีการเรียบเรียงเนื้อหาคงเส้น คงวา มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ ($\bar{X}=5$, S.D.=0) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 5. มีการสอดแทรกประสบการณ์ และความคิดเห็นของผู้พัฒนา และ ข้อ 6. เนื้อหาสอดคล้องกับชื่อเรื่อง ชัดเจนและมีเอกภาพ มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ ($\bar{X}=4$, S.D.=0) ด้านการออกแบบรูปเล่ม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 2 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3. ภาพประกอบในแต่ละบท กระตุ้นให้เกิดความน่าสนใจ และข้อ 5. ภาพประกอบช่วยให้เกิดความสนใจที่จะอ่านเนื้อหา มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.57) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมี 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1. การจัดออกแบบรูปเล่มสวยงาม น่าอ่าน ข้อ 2. ภาพปกน่าสนใจ สื่อความหมาย สัมพันธ์กับเรื่อง และข้อ 4. ภาพประกอบแต่ละบทมีความหมายสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ ($\bar{X}=4$, S.D.=0) ด้านการใช้ภาษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 2 ข้อ ได้แก่ 3. ตัวอักษรอ่านง่าย ขนาดมีความเหมาะสมและข้อ 5. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีภาพรวมที่น่าสนใจ เหมาะสมที่จะนำไปใช้เผยแพร่ให้ความรู้ มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ ($\bar{X}=5$, S.D.=0) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ข้อ 1 ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสมกับผู้อ่าน มีระดับค่าเฉลี่ยที่ ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.57) ผู้วิจัยนำผลประเมินในข้อที่มีผลคะแนนต่ำ มาทบทวนและทำการปรับปรุงแก้ไขให้มีความชัดเจนมากขึ้น

5. การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยจึงได้นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ไปทดสอบประสิทธิภาพเบื้องต้น (Try out) โดยทดสอบไปตามขั้นตอนที่กำหนด แล้วปรับปรุงประสิทธิภาพให้สื่อที่พัฒนาขึ้นไปให้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด กับนิสิตกลุ่มเรียนที่ 1 ที่สุ่มได้มีจำนวน 24 คน ขั้นตอนการทดสอบเริ่มครั้งที่ 1 กับนิสิต 3 คน โดยเลือกนิสิตที่มีผลการเรียน ดี ปานกลาง และอ่อน ให้ทดสอบการเรียนกับ หนังสือฯ ที่สร้างขึ้น ผลการทดสอบประสิทธิภาพมีผลลัพธ์ 71.20/72.58 ผู้วิจัยพิจารณาผลลัพธ์จากคะแนนที่นิสิตทำได้ พบข้อที่ได้คะแนนต่ำที่เหมือน ๆ กัน จึงทำการสัมภาษณ์ผู้เรียนถึงเนื้อ

เรื่องที่เป็นประเด็นที่มีเนื้อหาเข้าใจยาก อธิบายไม่ชัดเจนทำให้เมื่อตอบแบบทดสอบทำได้ไม่ถูกต้อง ได้นำข้อมูลดังกล่าวไปทำการปรับแก้ให้ชัดเจนมากขึ้น แล้วนำออกทดสอบอีกครั้งกับนิสิตจำนวน 10 คน โดยคณะผู้เรียนที่มีผลการเรียนทั้ง ดี ปานกลาง และอ่อนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ได้ผลลัพธ์ 79.85/80.12 ซึ่งมีผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่กำหนด จึงมีการแก้ไขปรับในส่วนที่เห็นว่าเข้าใจได้ยากให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงนำออกทดลองภาคสนาม กับผู้เรียนทั้งห้อง ได้ผลลัพธ์ 82.35/83.59 ซึ่งมีประสิทธิภาพถึงเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นจึงนำหนังสือฯ ที่ได้ทำการปรับปรุงจนถึงเกณฑ์ที่กำหนดไปทดลองกับกลุ่ม 2 เพื่อทดสอบประสิทธิภาพจริง (Trial Run)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนทดสอบประสิทธิภาพจริง (Trial Run) ดำเนินการ ดังนี้

- 1) ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนที่สร้างขึ้น จำนวน 25 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดประสิทธิภาพของผลลัพธ์การเรียนรู้ ใช้เวลา 30 นาที เพื่อเก็บคะแนนไว้ในการหาค่าดัชนีประสิทธิผล จากนั้นผู้วิจัยทำการสอนเนื้อหาในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการออกแบบสาร โดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้น เป็นเอกสารประกอบการสอนควบคู่กับการบรรยาย โดยมีเนื้อหาทั้งหมด 6 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาสอน 4 สัปดาห์ โดยแต่ละหน่วยการเรียนรู้ หลังเรียนจบแต่ละหน่วย ผู้เรียนต้องทำแบบทดสอบการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยนั้น ๆ เพื่อนำคะแนนใช้หาค่าประสิทธิภาพของกระบวนการการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้นทุกหน่วยจำนวน 60 ข้อ
- 2) หลังจากเรียนจบครบทุกหน่วย ให้ผู้เรียนทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมจำนวน 25 ข้อ เพื่อใช้คะแนนเป็นค่าวัดประสิทธิภาพของผลลัพธ์การเรียนรู้
- 3) ให้ผู้เรียนประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้น
- 4) เมื่อทดลองครบกระบวนการนำคะแนนทั้งหมดที่ได้ทำการทดสอบไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล
- 5) สรุปผลการทดลองนำเสนอไว้ในการสรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่จัดเก็บและรวบรวมดังนี้

1. การประเมินคุณภาพหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฯ โดยใช้ E_1/E_2 ใช้เกณฑ์ 80/80 ของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556 ใช้สูตรคำนวณ ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

E_1 = ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการการเรียนรู้ (Efficiency of Process)

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียนของผู้เรียนทุกคน (N คน)

N = จำนวนผู้เรียนที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพ

A = คะแนนเต็มของกิจกรรมระหว่างเรียน

$$E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100$$

E_2 = ค่าประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ (Efficiency of Product)

$\sum F$ = ผลรวมของคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทุกคน (N คน)

N = จำนวนผู้เรียนที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพ

B = คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

3. การหาดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ โดยใช้สูตรของ เผชัญ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี. (2545). ดังนี้

$$\text{ค่าดัชนีประสิทธิผล} = \frac{\text{ผลรวมของคะแนนทดสอบหลังเรียน} - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน}) \times (\text{จำนวนคะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมของคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

4. การประเมินความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลที่ได้จากการพัฒนาในครั้งนี้ ได้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบอินโฟกราฟิก เรื่องการออกแบบสาร ที่เป็นเอกสารการสอนที่นำเอาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มาใช้แทนตำราเรียนแบบเป็นเล่ม ซึ่งเป็นการบูรณาการการใช้สื่อการเรียนที่ได้รับความนิยมในยุคดิจิทัลว่าใช้งานง่าย สะดวกในการอ่าน มานำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอินโฟกราฟิก ที่นำเสนอเนื้อหาที่สั้น กระชับ เข้าใจง่าย จึงนับว่าสิ่งที่พัฒนาขึ้นเป็นสื่อรูปแบบใหม่ที่ทำให้ผู้เรียนสนใจเรียน ไม่เบื่อ จดจำเนื้อหาได้ดี และเมื่อนำไปตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญพบว่ามีความเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.31)

ตอนที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ตาราง 2 ประสิทธิภาพของสื่อประสม หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ประสิทธิภาพ	ร้อยละ	ความหมาย
ประสิทธิภาพของกระบวนการ	81.60	มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์
ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์	82.77	มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์
E_1/E_2	81.60/82.77	มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

จากตาราง 2 พบว่า ผลการทดสอบประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.60/82.77 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

ตอนที่ 3 ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบอินโฟกราฟิก ตาราง 3 ดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบอินโฟกราฟิก

จำนวนผู้เรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน		ดัชนีประสิทธิผล	
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	E.I.	ร้อยละ
26	25	124	538	0.7870	78.70

จากตาราง 3 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฯ ที่พัฒนาขึ้น มีค่า E.I. = 0.7870 คิดเป็นร้อยละ 78.70

ตอนที่ 4 ผลประเมินความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนจากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบอินโฟกราฟิก ตาราง 4 ผลประเมินความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนด้วยหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบอินโฟกราฟิก

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. เนื้อหาอธิบายชัดเจน สอดคล้องตามวัตถุประสงค์	4.50	0.49	มากที่สุด
2. เนื้อหาเหมาะสมกับการนำไปใช้ได้จริงตามหลักสูตร	4.52	0.47	มากที่สุด
3. เนื้อหาที่มีความเหมาะสมในระดับความรู้ของผู้เรียน	4.54	0.62	มากที่สุด
4. เนื้อหาที่มีความทันสมัย เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้	4.53	0.50	มาก
	4.47	0.68	มาก
5. การนำเสนอ ลำดับขั้นตอนและดำเนินเรื่องได้อย่างน่าสนใจ	4.47	0.62	มาก
6. ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย เหมาะสมกับผู้เรียน	4.40	0.49	มาก
7. ภาพประกอบสอดคล้องกับเรื่อง สวยงามน่าติดตาม	4.40	0.49	มาก
8. ภาพมีความละเอียดและแสดงผลคมชัด	4.47	0.62	มาก
9. ตัวอักษรชัดเจน เข้าใจง่าย มีสีสันทันที่เหมาะสม	4.47	0.49	มาก
10. ภาพกับเนื้อหาสอดคล้อง ในการสื่อความหมายให้เข้าใจได้ดี	4.47	0.50	มาก
11. รูปแบบการใช้งาน และนำเสนอต่อการอ่าน และเข้าใจ	4.37	0.57	มากที่สุด
12. มีอิสระในการศึกษาหาความรู้ เข้าถึงได้ง่าย สะดวก และรวดเร็ว	4.67	0.34	มากที่สุด
13. ภาพรวมของหนังสือมีคุณค่า ต่อการเรียนในหลักสูตรของนิสิต	4.52	0.49	มากที่สุด
14. ใช้ศึกษาด้วยตนเองที่ทำให้ได้รับความรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.87	0.34	มากที่สุด
15. เหมาะสมกับการนำไปใช้เพื่อประกอบการเรียนการสอน และใช้ในการส่งเสริมและนำความรู้ไปเผยแพร่ต่อได้			
เฉลี่ยรวม	4.51	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 4 ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีค่าเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ข้อ 15 เหมาะสมกับการนำไปใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน และใช้เป็นการส่งเสริมและนำความรู้ไปเผยแพร่ต่อได้ มีระดับค่าเฉลี่ยที่ ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.34) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ 7. ภาพประกอบสอดคล้องกับเรื่อง สวยงามน่าติดตาม และ 8. ภาพมีความละเอียดและแสดงผลคมชัด มีระดับค่าเฉลี่ยที่ ($\bar{X} = 4.40$, S.D.=0.49)

อภิปรายผล

การสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบอินโฟกราฟิก เรื่อง การออกแบบสาร ผลการศึกษา มีข้อค้นพบประเด็นที่น่าสนใจ สามารถนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งถือเป็นสื่อที่เหมาะสมแก่การนำไปใช้ในการประกอบการเรียนการสอนทดแทนหนังสือรูปเล่มในรูปแบบเดิมได้ดีในยุคปัจจุบัน อีกทั้งยังสามารถสร้างและจัดทำได้ง่ายด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปที่มีให้ใช้อย่างหลากหลาย แต่การที่จะทำให้ได้หนังสือมีความน่าสนใจนั้น จำเป็นที่จะต้องอาศัยการค้นคว้า รวบรวม เรียบเรียงเนื้อหาเพื่อการนำเสนอที่เป็นระบบ ผู้วิจัยได้บูรณาการออกแบบการนำเสนอเนื้อหาโดยการใช้อินโฟกราฟิกโดยเชื่อว่าจุดเด่นดังกล่าวจะช่วยในการสื่อความหมายแทนข้อความที่เป็นทางการในรูปแบบเก่าที่จะช่วยเราและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สนใจที่จะเรียน อยากที่จะอ่านและจดจำเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น และเพื่อเป็นการยืนยันว่าการพัฒนามีคุณภาพเหมาะสม จำเป็นต้องตรวจสอบคุณภาพของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญก่อนนำออกใช้ทั้งด้านเนื้อหา ด้านการออกแบบรูปเล่ม และด้านภาษา ผลการประเมินมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.31) ถือเป็นเกณฑ์การประเมินที่อยู่ระหว่าง 3.51-4.50 เป็นเกณฑ์ที่เหมาะสมมาก

เพื่อหาเหตุผลสนับสนุน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศที่ยืนยันให้เห็นว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) เป็นสื่อที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ดี อาทิ เพจมติชนออนไลน์ (2563) ได้นำเสนอประโยชน์และข้อดีของ e-book ว่า ในปัจจุบันก็มีสถาบันศึกษาหลาย ๆ แห่งเริ่มมีการใช้แทนที่หนังสือหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอน ด้วยความสะดวกหลาย ๆ บริบท เช่น การเข้าถึงได้ง่าย เพียงแค่มีสมาร์ตโฟนหรือแท็บเล็ตกับอินเทอร์เน็ต ทั้งยังสามารถดาวน์โหลดเก็บไว้อ่านแบบออฟไลน์ได้ รวมถึงประโยชน์ในด้านการพกพาไปยังพร้อมกับสมาร์ตโฟนหรือแท็บเล็ตของแต่ละคน จึงอ่านได้ทุกที่ทุกเวลา ในสถานศึกษานำมาใช้แทนหนังสือหรือเอกสารประกอบการเรียน ทำให้นักเรียนไม่ต้องถือกระเป๋านักเรียนที่หนัก โดยเฉพาะในยุคที่มีเทคโนโลยีอยู่รอบตัวหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ จึงเป็นหนึ่งในสื่อดิจิทัลที่น่าสนใจ และเมื่อได้ศึกษาข้อมูลจากสมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย (PUBAT) เผยว่า ผู้อ่านชาวไทยเปลี่ยนพฤติกรรมการอ่านจากหนังสือกระดาษไปสู่ e-book เป็นสัดส่วนมากถึง 42% ซึ่งนับเป็นอัตราที่สูงมากเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของนักอ่านทั่วโลก เช่นเดียวกับวงการการศึกษา เป็นเวลาหลายปีมาแล้วที่ e-Book เข้ามามีส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ในห้องเรียน ควบคู่ไปกับแบบเรียนเป็นเล่ม ประกอบกับการที่นักเรียนในยุคนี้คุ้นเคยกับเทคโนโลยีเป็นอย่างดีอยู่แล้ว จึงพร้อมเปิดรับ ปรับพฤติกรรมการเรียนรู้ให้รับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างมาก (Aksorn, ม.ป.ป.)

และเมื่อมีการนำเสนอเนื้อหาของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในลักษณะของอินโฟกราฟิกแทนการนำเสนอในรูปแบบเอกสารวิชาการแบบเดิม ยิ่งช่วยสนับสนุนให้เกิดการเข้าใจให้ผู้เรียนอยากอ่านมากขึ้น ดังการศึกษาในงานวิจัยของ ภาวนนท์ คัมสุภา, 2558 (อ้างอิงจาก ก่อเกียรติ ขวัญสกุล, 2562) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง อินโฟกราฟิก เพื่อตอบสนองความต้องการผู้บริโภค ในยุคการตลาดเชิงเนื้อหา ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า อินโฟกราฟิก (Infographic)

คือภาพที่เป็นตัวแทนของการผสมผสานภาพกับข้อมูล ที่ช่วยให้การส่งสารไปยังผู้รับสารง่ายสะดวกขึ้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการนำเสนอข้อมูลที่ถูกละเลือกสรรผ่านรูปภาพนั่นเอง อินโฟกราฟิกจึงเป็นเครื่องมือการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมาก กับอีกความเห็นจาก ญัฎฐพงษ์ สายพิณ, 2560 (อ้างอิงจาก ก่อเกียรติ ขวัญสกุล, แหล่งเดิม) กล่าวไว้ในบทความเรื่อง บทบาทของการสื่อสารอินโฟกราฟิกต่อสังคมไทย ข้อความตอนหนึ่งว่า การที่จะอ่านหนังสือที่มีข้อความยาว ๆ ที่มีข้อมูลหลายหน้า อาจต้องใช้เวลานาน ที่สำคัญคือผู้อ่านจะไม่ได้ให้ความสำคัญกับข้อมูลจำนวนมากเหล่านั้น ประกอบกับผู้อ่านแต่ละคนมีความสามารถในการตีความข้อมูลที่แตกต่างกัน อินโฟกราฟิก จึงเป็นการย่อยข้อมูลที่มีอยู่จำนวนมากที่มีความยาก ให้เกิดความเข้าใจที่ง่าย โดยใช้การสื่อสารด้วยภาพ และข้อความที่ลงตัวให้สามารถอธิบายข้อมูลที่ต้องการได้รวดเร็วและชัดเจนขึ้น อินโฟกราฟิกจึงเป็นสื่อที่ช่วยให้ผู้รับสารเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องมีผู้อธิบายเพิ่มเติม

2. ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เมื่อได้มีการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนและทำการทดสอบประสิทธิภาพจริง (Trial Run) โดยใช้เกณฑ์แบบ E_1/E_2 มีผลลัพธ์เท่ากับ 81.60/82.77 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด

เกณฑ์ E_1/E_2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) ถือเป็นเกณฑ์ที่มีการยอมรับในการนำมาใช้ในการกำหนดประสิทธิภาพของสื่อ หรือนวัตกรรมที่ได้รับการพัฒนาขึ้น โดยพิจารณาจากกระบวนการจัดการเรียนรู้และผลของการเรียนรู้ โดยกำหนด 80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ส่วนค่า 80/80 นั้น ชัยยงค์ พรหมวงศ์ กำหนดให้ผู้วิจัยพิจารณาตามพิสัยของการเรียน หากจำแนกเนื้อหาของสื่อว่าเป็นด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ที่มีเนื้อหาเป็นความรู้ความจำสามารถตั้งไว้ที่ 80/80 หรือมากกว่า ซึ่งหมายความว่าเมื่อผู้เรียนอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแล้ว ผู้เรียนจะสามารถทำแบบทดสอบท้ายหน่วยได้ผลเฉลี่ย 80% และเมื่อประเมินด้วยแบบทดสอบหลังเรียน หลังจากรเรียนหน่วยสุดท้ายจบ ได้ผลเฉลี่ย 80% ซึ่งจากการทดสอบ มีผลลัพธ์ E_1 เท่ากับ 81.60 และ E_2 มีผลลัพธ์เท่ากับ 82.77 ซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าวเป็นการยอมรับว่าการทดสอบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ฯ ที่ได้รับการพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์พิสัยของการเรียน 80/80 ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

และเมื่อได้ศึกษากระบวนการพัฒนาและทดสอบประสิทธิภาพด้วยวิธีการลักษณะดังกล่าว จากงานวิจัยพบว่า มีผู้นำไปใช้อย่างแพร่หลาย อาทิ สมิทธา นพภาลัย และกรวิภา สรรพกิจจางง (2565) ที่ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการงานอาชีพ เรื่อง การเลือกซื้ออาหารและหลักการประกอบอาหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) กับการสอนแบบปกติ พบว่าการทดสอบประสิทธิภาพด้วย E_1/E_2 เช่นกัน ซึ่งผลที่ได้คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 82.45/80.21 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากทดสอบกับหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แล้วยังพบว่างานวิจัยของพิรยา กิตติวรกุล (2562) ที่ศึกษาเรื่อง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟัง การพูด ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลตำบลจิม (คือเวียงจ่า) มีการทดสอบประสิทธิภาพโดยใช้ E_1/E_2 กับหนังสือรูปเล่ม โดยการพัฒนาหนังสือคำคล้องจองประกอบภาพขึ้นจำนวน 10 เล่ม นำไปจัดการเรียนการสอนและทดลองกับเด็กระดับอนุบาล ผลการทดลองพบว่า หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.25/94.00 จะเห็นว่าการทดสอบประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด แต่หากพิจารณาได้ว่าค่า E_2 สูงกว่า E_1 เกินกว่าระดับ 2.5 ก็อาจสันนิษฐานได้ว่าแบบทดสอบหลังเรียนอาจจะง่ายกว่าแบบทดสอบระหว่างเรียน เพราะเป็นการวัดความรู้ความจำ หากต้องการประสิทธิภาพ E_1/E_2

ที่เน้นการเปรียบเทียบผลการเรียนจากพฤติกรรมต่อเนื่องคือกระบวนการ กับพฤติกรรมสุดท้ายคือผลลัพธ์ ผู้วิจัยอาจต้องต้องปรับกิจกรรมให้ตรงตามระดับพฤติกรรมที่ตั้งไว้ในวัตถุประสงค์ แล้วทดลองซ้ำอีกครั้ง ซึ่งกระบวนการผลิตสื่อและการออกแบบกิจกรรมต้องทำอย่างสอดคล้องกัน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่เกิดประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ที่มีค่าแตกต่างกันไม่เกิน 2.5

สำหรับค่าดัชนีประสิทธิผล เป็นตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มจากคะแนนการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน เมื่อมีการประเมินสื่อการสอนที่ผลิตขึ้น จะดูประสิทธิผลทางการสอน และการวัดผลประเมินผลของสื่อการสอนนั้นว่ามีพัฒนาการของผู้เรียนว่าเพิ่มขึ้นเท่าใด ซึ่งผลคะแนนที่เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.7870 เพื่อให้ง่ายในการสื่อความหมายจึงเขียนเป็นร้อยละเท่ากับ 78.70 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 70

3. ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกชอบ หรือความรู้สึกที่ดีของบุคคลเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการในสิ่งที่ตนเองพึงพอใจทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีในสิ่งนั้น ๆ ความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของงานที่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลจากการได้รับการตอบสนองตรงตามความต้องการที่พึงประสงค์

การศึกษาความพึงพอใจในการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการหาคำตอบ เพื่อยืนยันว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่สร้างขึ้นในรูปแบบของอินโฟกราฟิกเป็นสื่อที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกชอบ และสามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ โดยการทดสอบโดยใช้แบบสำรวจ ผลลัพธ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.51, S.D.=0.51) ซึ่งสรุปได้ว่าผู้เรียนมีความรู้สึกชอบที่ได้รับการเรียนรู้จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีการนำเสนอด้วยรูปแบบที่เหมาะสมกับความต้องการและวัย ทำให้การเรียนรู้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายในเนื้อหา ประกอบกับการนำเสนอด้วยอินโฟกราฟิกที่มีการการออกแบบจัดการนำเสนอเป็นขั้นตอนที่ดี ทำให้เกิดความสนใจต่อการเรียนการสอนมากขึ้น

โดยการวิจัยที่ศึกษาผลสำรวจในลักษณะดังกล่าวมีผู้ศึกษาไว้ อาทิ ชารีปะ รักดี (2562) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบ 2W3P โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมชุด A little Guide เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.67) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด รวมถึงผลการศึกษาของ มารุตติศ วชิรโกเมน และมณฑล วชิรโกเมน (2561) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การออกแบบด้วย Photoshop สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านวังยาววิทยายน ผลสำรวจความพึงพอใจความพึงพอใจของนักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้งานและด้านรูปแบบสื่อ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E- Book) มีความสะดวก มีความรวดเร็วการเข้าถึงเนื้อหา รูปภาพต่างๆ ได้ตามความต้องการของแต่ละบุคคล ได้โดยอิสระไม่มีใครบังคับทำให้รู้เข้าใจง่าย

ข้อเสนอแนะ

1. นำแนวคิดการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์แบบอินโฟกราฟิก ไปใช้ในการพัฒนาเอกสารการสอน ตำรา และหนังสือ ในรายวิชาต่าง ๆ
2. นำคุณลักษณะพิเศษของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อาทิ การแทรกภาพเคลื่อนไหว และเสียงมาใช้ในการออกแบบและทำการศึกษาวิจัยผลการตอบสนองการเรียนรู้
3. ใช้เทคนิคพิเศษอื่น ๆ มาผสมผสานการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เทคโนโลยี AR (Augmented reality) ที่นำภาพเสมือน ที่เป็นรูปแบบ 3 มิติ มาใช้ให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ก่อเกียรติ ขวัญสกุล. (2562). *การผลิตและออกแบบสิ่งพิมพ์เพื่อการศึกษา*. อภิชาติการพิมพ์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*. 5(1), 7-25. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sueduresearchjournal/article/view/28419>
- ซารีปีะ รักดี (2562) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบ 2W3P โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมชุด A little Guide เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 2(5), 42-48. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/etcedu msujournal/article/view/242357>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. สุวีริยาสาส์น.
- ประโยชน์ของอีบุ๊คบน Online Platform ที่นักอ่านออนไลน์ควรรู้!. (2563, 25 ธันวาคม). มติชนออนไลน์. https://www.matichon.co.th/publicize/news_2500939
- เมธิญ์ กิจระการ และสมนึก ภัททิยธนี. (2545). ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 8, 30-36. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemmsu/article/view/154725>
- พัทธ์ ภัทรนุชาพร. (2556, 22 กรกฎาคม). *ว่าด้วยอินโฟกราฟิก*. <http://www.slideshare.net/patpataranutaporn/infographic-23318901>
- พิรยา กิตต์วีรกุล. (2562) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟัง การพูด ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลตำบลจิม (คือเวียงจ่า). *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 2(6), 145-157. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/etcedumsujournal/article/view/242334>
- ไพฑูริย์ ศรีฟ้า. (2556, 10 กุมภาพันธ์). *หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book)*. สำนักพิมพ์ สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้. [https://maejopress2.mju.ac.th/wtms_news Detail.aspx?nID=5140&lang=th-TH](https://maejopress2.mju.ac.th/wtms_news_Detail.aspx?nID=5140&lang=th-TH)
- มารุตติศ วชิรโกเมน และมณฑล วชิรโกเมน. (2561). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง การออกแบบด้วย Photoshop สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านวังยาววิทยายน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม], <http://research.rmu.ac.th/rdimis//upload/fullreport/1632636323.pdf>

- สมิหลา นพภาลัย. และ กรวิภา สรรพกิจจำนง. (2565). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการงานอาชีพ เรื่อง การเลือกซื้ออาหารและหลักการประกอบอาหาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) กับการสอนแบบปกติ. *วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 5(14), 72-80. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/etcedumsujournal/article/view/252406>
- สุวรรณา ใจกล้า. และจตุภูมิ เขตจัตุรัส. (2562). การพัฒนาชุดเครื่องมือประเมินทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ตามแนวคิดการประเมินที่ใช้การปฏิบัติเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย, *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 20*. 1707-1718, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- 5 เหตุผลที่ครูควรเปิดใจให้ e-Book. (ม.ป.ป.) Aksorn. <https://www.aksorn.com/ac1-5-reasons-for-ebook-classrooms>
